

SOKOL AMERICKÝ

ČÍSLO 7.

ROČNÍK XXVII. —

**ZVLÁŠTNÍ
VÝHODY**

poskytuji
ct. sborům
sokolským
při objed-
náváních
sborových.

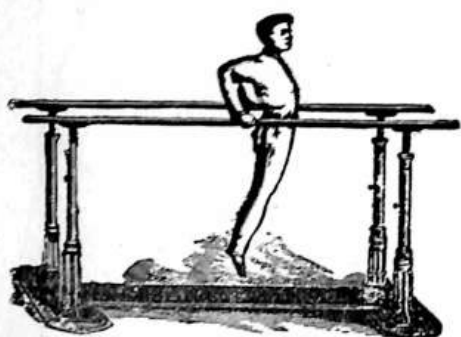
Dr. Kolacek & Co.
559, 561, 563 and 565 BLUE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.

Největší ryze český střižní a modní závod v Americe.

Úplný výběr zboží střižního, obleků pro pány i chlapce, žeketů,
pláštěnek, šálů, dámských klobouků, obuvi, nádobí skleněného,
porcelánového a plechového, karpětů, hraček, atd., atd.

**ÚPLNÉ
CVIČEBNÍ
OBLEKY**

pro žáky máme
velmi lacino.
Máme na skladě
pravé české tri-
kotové modré
kalhoty do cvi-
čení, též košile,
pasy a střevíce.

JACOB WILLIG

— vyrabitel —

tělocvičného nářadí

Zařízení tělocvičen věnuje se zvláštní
pozornost.

71 W. Washington St., Chicago.

**JOSEF SYKORA,
LÉKÁRNÍK A CHEMISTA,**

největší česká lékárna
v městě New Yorku.

Založena roku 1881.

Roh 72. ul. a 1st Ave.

V. J. STIBR

vlastní první třídy

Oděvní Obchod

V C. 1415 BROADWAY,

vedle Ces. Nár. Síně, Cleveland, O.

Má na skladě úplný výběr obleků pro
pány a chlapce, klobouky, čepice, košile,
atd. Veškeré sokolské potřeby k stejno-
kroji i ku cvičení jsou vždy u něj k do-
stání.

SOKOLSKÉ STEJNOKROJE.

SOKOLSKÝ KROJ CVIČEBNÍ.

J. J. Dvořák & Sp.

oděvní a zakázkoví krejčí. 598-600 Blue Island Ave.

Zhotovují sokolské stejnokroje, kroje cvičební pro Sokoly i pro žactvo i mají na skladě sokolské pasy i
monogramy. Vše v cenách nejnižších. Též oděv hotový i zakázkový, klobouky, čepice, atd.

Matěj Houdek

(dříve Mužík)

Zlatnický a hodinářský obchod

— v čísle —

1338—I. Ave., mezi 71. a 72. ul.

Bohatý výběr zlatých a stříbrných šperků, hodi-
nek, řetízků, náušnic, prstenů, atd. Vlastní vý-
roba klenotů s českými granáty, zlatých náušnic
zvaných "čoček", spolkových odznaků, snubních
prstenů a pod. Správkám věnuje se pečlivá po-
zornost, zvláště zasazování drahokmů. — Dlouho-
letá zkušenost jest zárukou dobré práce.

Vyhláška.

Timto upozorňujeme bratrské Jed-
noty, že Výk. Výbor N. J. S. prodá
1200 lb. činek, bez dovozu, za 3c libru.

Dále prodá Výk. Výb. RYTINY
(cuts) obrazů z Památníku N. J. S. za
ceny mírné. Rytiny hodí se dobře
pro jednoty a zvláště pro bratry ob-
chodníky.

Objednávky přijímá jednatel V. V.
Jan Černý, 437 E. 71st St., New York.

Ferda Martyny

zařídil první třídy

modní obchod pro pány a hochy

1329 První Avenue,
NEW YORK

Nejnovější vzorky košil, nákrčníků a
spodního prádla mám na skladě vždy
hojnost, jakož i chlapecké oděvy. So-
kolské košile, nákrčníky a vůbec ve-
škeré cvičební potřeby jsou u mne
vždy k dostání.

Všichni Sokolové
měli by znáti:

Úvahy a řeči Dra. Miroslava
Tyrše. Pořádá Dr. J. E. Scheiner.

I. Povšechné úvahy o věci
sokolské. — Díl první 25c. Díl
druhý 25c.

Objednávejte buď u svých sborů neb
u jednatele výkonného výboru N. J. S.

Učme se od začátku!
Základové tělocviku. — Sepsal
Dr. Miroslav Tyrš. Cena \$1.00.

Objednávejte buď u svých sborů neb
u jednatele výkonného výboru N. J. S.

OBSAH

	Str.
Redakční úvahy	193
Vzdělání lidu	197
Dvacátý devátý Turnfest	198
O prvé pomoci raněným	200
Bradla v ženském tělocviku	202
Povšimneme si toho někdy	202
Účastensví při sletu v Praze	203
Závody v Detroit	203
Kulturní a jiné úlohy Sokolstva v Americe	204
Ze závodů Zupy Západní	205
K náhledu evič. sboru new- yorského	207
Věda, umění a práce	210
Poznámky k našemu názvosloví	212
Z vlasti naší staré	214
Z Podkrkonoší	215
Dopisy	215
Karakter	217
Tiché vody	219
Cechové	221
Pisemnictví	222
Listárna redakce	222

SOKOL AMERICKÝ

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER JAN. 14TH, 1904, AT THE POST-OFFICE AT CHICAGO, ILL.

Ročník XXVII.

CHICAGO, 15. ČERVENCE 1905.

Číslo 7.

REDAKČNÍ ÚVAHY.

Již několikrát jsme na místech těchto upozornili, aby bratři naši ve všem jiném jsouce vzory, dbali střídmosti a mravnosti všude a vždy. Nejsme rozhodně žádní prohibičáci, aniž trhlí fanaticové, ale tolik přece jen považujeme za svou povinnost sdělit s našimi, aby zvláště nyní v době všelikých výletů, zejména jsmeli v kroji, ukázali se býti sokoly v pravém toho slova smyslu. Pochopujete?

Když roku 1893 český lid na světové výstavě chicagské svým obrovským počtem a vroucím nadšením vzbudil obdiv cizinců, pravil k nám sekretář výstavního výboru: "Jaký to vznětlivý, nadšený lid — jak krásně se vám to pracuje s takovým lidem . . ." A od té doby měli jsme několikrát příležitost předsvědčiti se, že na ten náš český lid můžeme vždy spoléhati, že nás nikdy nezklame, kde vidí poctivou snahu prospěti celku. Obrovské účastenství lidu českého v chicagském Coliseu bylo toho opětným důkazem a tu mimoděk každému upřímnému pracovníku napadnouti musí: co všechno by ten ochotný, pro vše krásné nadšený český lid dokázal, kdyby — veden byl tou pravou cestou! č.

Mluvíti a nabádati lid náš k mravnosti, poučovati jej o myšlence volné a vésti k národnímu uvědomění i úplné očistě jsou sice krásná slova i vyjmají se i na mnohém na papíře překrásně, dokud se vlastně nepodíváte ani ne tak na to pero, tu ruku, jež ho vede, ale na toho člověka, jenž způsobem tím k vám mluví. Slova — nic než slova tam, kde u nitru jen srdce necitelné, mysl úskočná, hanebná a chování se dotýčeného "oprávce" společnosti naší na nejvyšší nemravné. Tací a podobní "oprávcové" vari z cesty, pryč s nimi a nahrad'te je lidmi silnými, svědomitými, opravdovými a nikoli humbukáři a otrokáři.

Již několikrát na místě tomto jsme si pověděli, že závody považujeme vždy za průkaz práce naší. To-likéž slibovali jsme si od závodů v Bruno, kde žel postrádali jsme bratry oné Župy na cvičišti z Abie, Black Wolf, Wilson, Kans. Crete, Milligan, Clarkson, San Francisco a jiné, ba některé ze sborů těch ani zdravici nedaly o sobě slyšet. To zaráží a dokazuje, že nám ještě mnoho schází. Ve dnech 3. a

4. září budou veliké závody tří jednot v New Yorku. Proč nemohlo a nesmělo by se již ode dneška pracovat na tom, aby závody ty staly se po příkladu Colisea na západě jednou velikou manifestací sokolskou na Východě třeba i v menším rozměru.

V některých sborech, pokud víme, vzpoměli si naši, dne 7. června slavíka póotavského, narozenin sedmdesátiletých Adolfa Heyduka, básníka a spisovatele českého, jemuž zvláště Sokolstvo za mnohý nadšený a svérázný vděčí verš. Tu vzpomínali jsme muže nevšedního nadání, muže z lidu, pěvce a dne 29. července měli bychom vzpomenout a to vhodně vzpomenout památky mučedníka brixenského Karla Havlíčka Borovského. A dojista není vhodnější cesty jako když přispějeme na zbudování jeho pomníku v Chicagu. Zmínili jsme se již o věci v čísle minulém a dnes jen poukazujeme na dotyčné svolání výboru, jež uveřejňujeme na místě jiném. Málo který národ může se honositi mužem, jakým byl právě Havlíček a význam jeho v tehdejší době persekuce a pronásledování všeho co českého ve vlasti naší staré, jest jen dolekosáhlý a nám tu právě nejvíce posloužit může. Na jedné straně vzbudit může nadšení v uctění památky českého velikána, nadšení trvalé ceny, zejména v mládeži naší za v čas poučené a na straně druhé přesvědčí cizinu, že národ český měl mnohé vzory, mnohé muže celé, již za lid svůj dovedli podstoupiti útisk i smrt a výchově jeho vzorné věnovali vše.

V minulém čísle přinesli jsme stručný popis veřejných hřišť, jakými honosí se město Chicago — a bylo by důstojno sokolů česko-amerických, kdyby ve všech městech používali vlivu svého k tomu, by obecné správy v ohledu tom Chicago následovaly. Veřejná hřiště mají dalekosáhlý vliv nejenom na tělesný vývin mládeže, ale působí přímo na stránku mravní. Mládež, nemající kde prázdný čas svůj trávit, naučí se navštěvovati místnosti, kde bere mravní i tělesnou zkázu, kde seznamuje se s vyvrhelem velkého města, a tento potom na špatných cestách následuje. Ať ze sborů sokolských městským správám stále hlášána jest ta nepopíratelná pravda, že čím více peněz obec vydává na školy, hřiště, tělocvičny,

čím více starati se bude o tělesné i duševní šlechtění svého dorostu, tím méně peněz bude pak vydávati na polepšovny a kriminály!

č.

Správa university státu Mississippi nechce peněz ani daru od Rockefellera ani od Carnegieho. Poslednější nabídl jim \$25.000 na knihovnu, však guvernér Vardaman má za to, že peníze mozoly, krví a potem chudých dělníků poskvrněné k vyšším cílům vzdělávacím a na upokojení někoho svědemí rozhodně nestačí. Týž praví mezi jiným: "Viděl bych raději stěny státní university a našich kolejí zbořiti se do prachu, zničeny a zcela v troskách, nežli aby zbudovány byly a pěkně obarveny za takovéto peníze, jež vydělány jsou z krve a slzí dělných davů, peníze jež chtí získati slávu někomu, co zatím náš vlastní respekt by trpěl." Jest podivné, jak názory o takových a podobných otázkách choulolistivých se liší. Někde i z peněz nevěstek a z krčem vydíraných staví vyšší školy a jinde peněz poskvrněných nikdo nechce.

Tuhle ve "Věstníku Sokolském" psalo se mezi jiným: "Co máme u nás časopisů, jejichž tak zvaní redaktori z nedostatku práce vyhledávají asi ty nejspodnější vrstvy lidu, aby odtud vynášeli "vůni" jich mluvy a novinářský svůj slovník těmito "skvosty" lidské mluvy obohacovali." A slova ta nám v poslední době často na mysli tanula, chtěje a snažice se aspoň řady naše takových a podobných "ušlechtilostí" uvarovati. A vidíte i u nás se často zapomenem. Podívejte se jen na ty příležitostní listy některých sborů sokolských, na ty různé "prošpikované" oznámkové plachty, ať se tomu již nadává "Šibřinky" dnes a zítra "Výletní Listy." Co tu někdy sneseno jest tak zvaného "vtipu" psaného to nem slušného člověka nedůstojným, darmo povídat. Ba někdy zdá se nám, že z toho potíštěného papíru vyznívají zvuky porouchané harmoniky a melodie nejnovějších jarmarečních odrhovaček českých i cizích a hrubý vtip provází divoký a drsný smích a podezřelý výskot. K čemu to? K čemu ten hnus? Vždyť takové "publikace" nás sami snižují, nás již jsme sokoly. Proč nepsat věci ušlechtilé, užitečné a především mravnosti posvěcené. Vždyť jich jest tolik, že nemuseli bychom sahati, jako bratři v New Yorku k "Hrozně dvojsmyslnosti" a pod. Nám a lidem pokrokovým nesluší vůbec, ať již z našeho, aneb druhého tábora.

Kolik tajemníků těch kterých jednotlivých sborů našich přičinilo se o vlastní újmě a s láskou k věci opravdovou a nadšením o rozšíření našeho listu? Kolik sester a bratrů bylo za celou tu dobu našeho pořadatelsství, již vzali ten list náš a ukázali sousedu, sousedce a známým, aby přiměli je k předplacení?

Pravda, bylo jich několik, ano jsou tu i úkazy nanejvýš následování hodné. Vše to však nikterak nestačí a nemůže stačiti, povážíme-li na příklad i dále, na kolik ma ten list náš oznamek nejen našich, ale i těch obchodů, jež tak rády o sobě dávají slyšet vždy, když mluví se o heslu: "Svůj k svému".

Národní Jednota Sokolská měla by učiniti první krok, jimž by podán byl nejlepší důkaz, že jsme ochotni odložití nemístné malichernosti, kde jedná se o sloučení veškerých organizací sokolských pod jeden prapor. Usilovali jsme o to již ve sjezdu omažském, aby otázka kroje ponechána byla úplně stranou, aby bychom nabídli bratrské pravice všem těm, kdož přestují tytéž účele, co my — bez ohledu na to, jakým krojem se odívají, a přimlouváme se za to dnes opět. Zrušme článek, nařizující, že sbory k N. J. S. patřící musí míti takový nebo takový kroj a podejme tak první důkaz, že jedná se nám na prvním místě o to, bychom společnými silami vydatněji pracovali mohli k uplatňování čistých zásad sokolských v této cizí zemi. Jsme jisti, že tímto prvním krokem oetli bychom se sobě blíže a kdyby pak snaha o sloučení nevedla k cíli kýženému, nemohl by nikdo právem říci, že **nejstarší** česko-americká organizace sokolská učinila vše, co činiti mohla, aby krásný ten sen, viděti veškeré Sokolstvo sloučené v jeden mocný celek, stalo se skutkem! Doba jest přízniva, stará nevraživost již vymizela, Sokolstvu česko-americkému kyne nová, skvělá budoucnost — a přineseme-li obět' my, budeme moci právem očekávati, že krásné této myšlence přinášeny budou oběti i v táborech druhých. Přyč s nemístným dětinným furiantstvím — dokažme, že prospěch Sokolstva stavíme nad osobní své libůstky!

č.

Vzdělání jest přirozeně první podmínkou, aby se další spůsoby drobné práce prováděly a také aby se dařily. Toto vzdělání musí začíti v každém našem jednotlivci, aby napotom pomohlo celkům. Však bylo by ale zcela jednostranným a v dnešním zápasu o to bytí nedostatečným, kdyby na příklad vzdělávali jsme jen výhradně mysl svou, aneb zase jen tělo své. Obě v náležitém souladu upevniti a utužiti třeba, chceme-li dojít nějakých výsledků. A majili býti ty výsledky opravdové, majili srovnávati se s náležitou prací výchovnou, pak třeba provést důkladnou očistu v základech. Očista u nás samých, v našich rodinách a v našich spolecích a sice toho druhu, aby podporovaly se snahy všechny spojovací a přitěž ať již zde, aneb onde jednoduše se odhodila. Počtem býti silní málo by i ve Svazu znamenalo, jako spíše činem a prací silní a v jakosti činovníků našich hledati lze spásy. Na posledním sjezdu našem byl návrh, aby Sokolstvo vydávalo si v Americe vlastní týdeník a sice takového druhu, že by sotva jiný list mohl mu

nejen čeliti, ale soutěžití vůbec. Měl býti to list tak vzácné ceny a tak uspořádán jako jest na příklad týdeník německých turnérů, s různými těmi vymoženostmi, jakž vykazuje je dnes list náš. Poučování a opravdové vzdělávání lidu ve všech jeho vrstvách, bez krváků, bez bombastu, bez humbuku, list svobodomyšlný a pokrokový zcela. Že listu takového bylo by nám třeba, zvláště ale kdyby došlo ku Svazu, není dnes a nemůže být pochyby. List, za nimž by stálo tolik a tolik tisíc lidí českých, sokolů a sokolek, budil by nejen respekt, ale i pokud práce odborné a technické se týče, přináseti by mohl ještě více materialu, nežli dnešní tři listy naše dohromady, zejména když různé práce by se honorovaly. Mnohému by sice nebylo zrovna vhod, ale za Svazu snadno podniknouti se dá, spíše, nežli, aby samotná N. J. S. byla podnikla. Pořadatelstvo by také mohlo být dle toho. List nemusel by se bát pronést slova pravdy, aniž musel by kde doprošovat se pro výchovnou práci Sokolstva nějakého uznání.

Několik obětavých krajanů v Chicagu ujalo se krásné myšlenky, postaviti pomník nezapomenutelnému bojovníku za práva národa českého Karu Havlíčkovi Borovskému. Poukázali jsme již několikrát v "Sokole" na tu okolnost, že téměř všechny národnosti mají pomníky svých velikánů ve veřejných sadech a že jenom my Čechové nejsme s to něčeho podobného docílití a proto vítáme snahu chicagských vlastenců s tím větším potěšením. Ale ať užta naše k památce Havlíčkově není o nic menší nežli jest ona toho nejnadšenějšího ctitele tohoto neohroženého bojovníka, přece neostýcháme se pronéstí náhled, že když jsme anebo budeme ochotni oběti na stavbu pomníku přinášeti, že by měl postaven býti pomník muži, jehož působnost známa a oceňována jest mimo našich vlastí. Havlíček získal si o svůj národ zásluh neocenitelných, ale působnost jeho jest známa pouze nám a nestačili bychom stále cizincům jeho zásluhy vysvětlovati. I když ve chvíli odhalení řečník význam jeho pro národ český by vyličil, Američanům zůstane přece jen bojovníkem neznámým, neboť práce jeho má význam hlavně jen pro národ český. Dnes ale není vzdělaného Američana, jemuž by nebyly známy zásluhy Komenského, ve veřejných školách seznamovány jsou dítky s citáty tohoto velikého učitele a mají-li jiné národnosti pomníky mužů, kteří bojovali za svobodu s mečem v ruce, chlubití by se mohli Čechové tím, že zvěčnili památku svého velikána, jehož zbraní o pokrok lidstva byla kniha.

č.

Za parních dnů musíme se vystříhati nestřídmého požívání alkoholických nápojů. Ti pak kdož vysazení jsou při práci slunečním paprskům, musí toho zvláště dbáti, jinak budou postiženy úžehem. Také

ledových nápojů, ba i pouhé ledové vody, neškodných jinak lemonád a jiných dobrých i padělaných přípravků ledových všelikých jmen, sodovek, zmrzlin a moc studeného "popu" ve větším množství musíme se varovati. Jestli je pijeme, činme tak pomalu a jen po kávové lžičce, aneb srkejme je. Ale na jedinou zachladit si žaludek za panujícího vedra, není radno, neboť způsobíme si napjetí v žaludku přílišné, pory celého těla se rychle uzavrou a trvá někdy dosti dlouho, nežli se dostane celá naše soustava tělesná do obvyklé míry. Vypít najednou ledový nápoj za vedra jest sice americký zvyk, ale na mnohém se již vymstil. Nápoj má být as 60 stupňů Fahrenheita, kdežto Američané pijou nápoje dvakrát tak studené. V letě také měli bychom nejméně as o čtvrtinu jíst méně, nežli v zimě a pochutnat si zvláště na dobré polévce a zeleninách, dobrém mléku, podmáslí a p. Na těžké masité pokrmy jest až v zimě čas. Ti, kdož mnoho musí pracovati a pohybovati se najdou vedle masa dojista mnohou náhradu v látkách škrobových a s cukrem, v zemědech všelijak upravených, rýži, luštěninách a dobrém našem chlebu domácím. Ostatně naše české kuchařky již vědí, že také ovoce, zralé ovšem, patří na stůl v letě a dovedou nám opatřit mnohdy jídelní lístek nejen rozmanitý, ale takový, že nám jej mnohý Američan by záviděl. Česká kuchyně nedá se tak hned předčítí, proto nám toho všelikého nápodobování se zmrzlinou i bez věru není třeba.

Jak v zápiskách Výk. Výboru jsme se dočetli, hlasovaly Jednoty o návrhu, má-li býti povoleno \$1000 na výpravu Sokolstva do Čech a Jednoty rozhodly velikou většinou hlasů proti. Kdo ale sledoval činnost výboru pro zamýšlenou výpravu, toho výsledek hlasování nepřekvapí. Tisíc dolarů jest velká suma a každá Jednota v době hlasování předložila si asi otázku: Co bylo až posud učiněno, aby zastoupení sokolů česko-amerických na sjezdu Sokolstva českého bylo důstojné, aby setkal se s mravním výsledkem? A na tuto otázku bylo těžko naléztí uspokojivé odpovědi. "Sokol Americký" před rokem na zamýšlenou výpravu upozorňoval, vyzýval k předběžným pracím technickým, tak abychom mohli pochlubití se též něčím jiným, nežli pouhým člením na náradí — však hlasu našeho nebylo dbáno, žádných předběžných prací nebylo vykonáno. ba podnes nepozorujeme ani nejmenší známky nějaké opravdové práce ve směru tomto a tu projektovaná výprava zjevuje se každému jako **pouhý výlet** a nic jiného. Nediv se potom nikdo, že na takovou věc Jednoty zdráhají se povolovati tak velikou sumu! Od zamýšlené výpravy dělí nás pouze rok a po dnes nebylo jednáno ani o tom, jakým způsobem mají býti vybírání borci, kteří by vysláni byli, aby síly své s bratry zámořskými měřili — po dnes nebyl učiněn

ani jediný pokus, aby vypracována byla nějaká zvláštní americká cvičení, která by sokolové v Praze provedli — a nežli bez příprav a jen tak ledabylo takovou cestu konati, tolik peněz obětovati, bylo by lépe, kdyby se zamýšlená výprava odložila. Tak soudíme my a tak soudily asi ony Jednoty, které hlasovaly proti povolení \$1000 z ústřední pokladny. č.

V některých osadách i větších městech, kde naši jsou tak často, pozorovati můžete, že někteří ti starí osadníci právě proto že jsou starí a mají nějaký ten majetek, pohlíží na druhé spoluobčany, třeba daleko pokročilejší a vzdělanější, abychom tak děli 's půdy', jim každý cop jest dobrý, každý duševní mrzák milejší máli tititi, každý neurvalec vhod, jen když je majitel domu, aneb povahy otrocké. Jakoby ten mozek s majetkem, aneb dobou, pokud v té které osadě bydlíme — roste. Není-li zrovna směšné a ještě směšnější, že najdou se listy, jež chyby svých stráníků zakrývají, odpůrců zveličují, jen aby ten lid nedozvěděl se pravdy, nenaučil se myslet sám a všimati si života našeho veřejného volně a upřímně. A vidíte sotva ten list náš jen poněkud nadzvedl až dosud hustou a notně prohnitou, vetchou a zaprášenou záclonu mnohého plesnivého copařství, sotva tu, aneb onde pokáral, slušně domlouval, chválili jej ti, jichž se netýkalo, ale hrozně hřmotili jiní, již dotknuti se mněli. A podruhé bylo zase opáčně. Vždy však hrubství zjevilo jen nedostatek inteligence. Z toho a jiného všeho vysvítá jak obrovská jest práce, již Sokolstvo k utužení lidu svého se podjalo jak poměrně málo až dosud vykonáno a co s tolika obětmi vykonáno jak nepatrného dosáhlo pochopení.

S pocity největší trpkosti musil čísti každý upřímný sokol finanční zprávu z 'Všesokolského dne' v Chicagu a starí harcovníci sokolští zajisté kladli si otázku: "Kde jsou ty doby, kdy pracovali jsme pro vznešenou ideu sokolskou nezištně, kdy spokojovali jsme se za veškerou práci jen tím vědomím, že sloužili jsme věci dobré?" Kdo zprávu onu bedlivě přehlédl, ten zastaviti se musí nad některými položkami a podiviti se musí, jak kavalírsky některé služby byly odměňovány, jak štědrými byli jsme penězi, které lid český rukoum našim svěřil. Neradi se o tom zmiňujeme a rušíme sobě a ostatním ty krásné dojmy, jež jsme si z Colisea odnášeli — ale jest naší povinností pronášeti trpká slova pravdy i tam, kde týkají se nás samých. Vystupuje-li list náš neohroženě proti četným nepřístojnostem, zjevujícím se mimo řad sokolských, dopouštěli bychom se hrubé nedůslednosti, kdybychom zavírali oči nad tím, co nepravého objeví se v řadách našich. Neobviňujeme, žádáme jen snažně, aby výbor podal pouze vysvětlení některých poněkud přehnaných položek, které daly veřejnosti dosti látky k nemilým poznámkám.

My chceme jen, aby jméno sokolské zůstalo čistým před veřejností, aby netrpělo za nemístnou štedrost jednotlivých osob.

Na mnoha místech a v mnohých českých osadách pořádány letos Husovy tryzny a to jakž jen s potěšením doznáváme s pořady vhodnějšími, svědčícími, že správný soud o mistru Janu jen cestu si klesí všude kde naši jsou. I pro nás mimo vlast starou dleci jest znamení to dobré, znamení pokroku a vzrůstajících se myšlenek volnějších, když lid náš rok co rok více a více pořádá dnů Husovi věnovaných. Tryzny ty sledují u nás dojistu ten vážný účel důležitý, aby náš lid se nejen poučil a povzbudil k práci osvětové, poznal dějiny svého národa, ale i k tomu, aby přede vším pravdu ctil a ctíti se učil. Z takovýchto dnů slavných čerpáme tedy poučení, ten pravý popud k jednání, jakého zvláště nám, vedle národů jiných dleci, nevyhnutelně jest třeba, abychom obstáli. Nám sokolům Hus pravdou svou a charakterem jest vzorem nejzářivějším, neboť dal prvé heslo k zápasu za osvobození lidského ducha. Jako první průkopník za svobodu svědomí a volnost duchovní má a bude míti v dějinách lidského vývoje význam neobyčejný, vynikající a dalekosáhlý.

Není tomu dávno, co jsme čtli v jistém listě veliký chvalo zpěv na tu tak zvanou lépe vzdělanou "inteligenci", kterou nám sem nyní z Čech posílají, a jež v řady naše se dere. Ještě štěstí, že tento "chvalozpěv" psali právě lidé, kteří sami se k "inteligenci" té hlásí, nabádají na jedné straně jako hulváti k očištění našich řad svobodomyšlných a sami jako velcí sociálové za tolik a tolik stříbrných slepě a otrocky pracují a přispívají nejhoršímu trustu na ohlupování ubohého lidu našeho, dokazujíce, že zájem pouze pro vlastní "já", pro dobré bydlo, plnou kapsu a nějaké to postavení v obchodě sebehoršího druhu jim milejší, nežli zásada, nežli charakter. Dobře prál o té inteligenci české br. Kukaň své doby, že jest zcela schátralou, sesurovělou, že nezná zásad a prodá se komukoliv na potkání. A takováto a podobná individua přichází i nyní sem mezi nás a pod rouškou zde svobodomyšlnosti, tam socialismu, jinde realismu a jiných "ismech" snaží se zlehčovati těžkou a nesnadnou práci všech těch, kdož po leta u nás nezištně i poctivě pracujíce zejména na poli sokolském vedou a vésti chtějí ten lid náš k utužení, ozdravení a té pravé očištění, jež v sebevzdělávání vrcholí, cestami rozumu a myšlenky volné. A tu opět stůžtež zde slova br. Kukaně: "Těžká, nesnadná jest práce, skrovné její výsledky, je-li pracovníků hlouček, kolem nich zeje národní a mravní bída, zuří boj strannický, jenž znemožňuje všecku práci ideální, otravuje opravdové, poctivé muže a upřímné přátele lidu. Ten, kdo uprostřed netečnosti, zloby, záští pronásledován a

kalem poházen přece si troufá dále jíti za svým ideálem, musí se ozbrojiti svatou trpělivostí, musí vynikati heroickou myslí a býti cele odán myšlence, po jejímž vítězství v národě touží a pracuje. Co na tom, že idealisté zpravidla odsuzují se k věčnému živení, k chudobě? Jen když idea, pro niž se obětovali, slaví vítězství! Lid vychováváti, občanské etnosti v něm probouzeti, tělo i ducha jeho síliti a tím přispívati k povznesení národa, k zajištění jeho budoucnosti — jest úkolem Sokolstva nejpřednějším. Víme, že uvolili jsme se k těžkým povinnostem a to v době, ideálním snahám málo příznivé, kdy lid jen osobním zájmům všecku pozornost věnuje, myšlenka národní v mladém pokolení upadá a mravnost, počestnost, poctivost slouží za terč vtípů, anebo za znamení zpátečnictví, duševní obmezenosti. Avšak přes tyto neblahé zjevy nesmí Sokolstvo ztráceti mysl, odvahu, zahazovati zbraň, anebo — aby v tom otráveném ovzduší se zachránilo — plovati s proudem. Vytrvejme!”

VZDĚLÁNÍ LIDU.

Co všechno již provedeno bylo pod záminkou vzdělání lidu, co všechno stalo se druhdy a co děje se dnes pod tímto aneb podobnými hesly jest přímo hrozné a co teprve děje se pod heslem svobodomyšlnosti, již u nás dnes každý jak se mu právě zlíbí rozuměti chce. Nevěříte-li, tož prosím jen nahlédněte do těch našich tak zvaných škol svobodomyšlných, kde celá ta svobodomyšlnost nanejvýš, že vytesána jest v desku pamětní, aneb provádí se tak, že věru stydno povídat. A jmenujte nám školu, kde opravdu a poctivě i způsobem slušným té mládeži naší vykládalo by se v čem vlastně ta naše svobodomyšlnost záleží, jmenujte nám učitele, již tu, aneb onde by výkladu podobného se odvážili? A pak kde dosti k tomu sil, dosti vůle a především pravé, mužné odvahy? Kde jsou ty správy škol našich, kde výboři a dohlížitelové, mužové a ženy české, již opravdu smýšlení volnému chtěli by zjednatí průchodu vždy všude? Málo nás, málo a těch málo má mnohdy co zápasiti s předsudkem i těch vlastních řad. A když octneme se v těch řadách našich sokolských, tu opět první jest na paměti dojista škola naše tělocvičná. Na kolik tu jsme vykonali a dle současných zpráv ze sborů našich konáme? Dřeme se, zápolíme i snažíme, lid náš se zdá, že podporuje nás a výsledky? O jak jsou nepatrné u porovnání s tím počtem naším. Nejvíce však zaráží, že ta mládež naše, do níž tolik máme nadějí, které tolik přinášíme obětí, hned v zápětí ukáže nám — a příznejme si toho — paty a sice právě tam kde není vedení řádného s námi na dlouho nezůstává. Proč to a jak jen možné?

Kolik těch dítek našich ví o listu našem? Kolik dovede jej číst?

Kolik z těch našich mladších sokolek a sokolů zná vlastní listy své? Kolik jich je čte se ani ptáti nebudeme. Bylo by skoro zbytečné, když jsou namnoze i členové starší, od nichž přece více dalo by se očekávati, když listu svého a tím spíše jiné tělocvičné literatury, neznají — nečtou s tím aspoň pochopením a úsilím i snahou s jakou práce ta konati se chce, aneb vůle jest. A nyní dále, kdo chodí na sokolská veřejná cvičení? Jsou to ponejvíce naše matky, naše ženy a dívky. Kdyby bylo jináče, tož u většině sborů našich museli by tu přece býti aspoň všichni bratři bez rozdílu. A jsou? I kde pak, takhle, kdyby to bylo “šestašedesát”, “poker”, aneb “buldozer”?

Kdo jest na přednáškách našich a jiných? Stále stejní a pořádě ti samí lidé neunavní a zase ženy z většiny.

Kdo přispívá na účele dobročinné a národní? Zase stále táž jména a stále ti samí činovníci a těch poměrně není mnoho.

Kdo jde do veřejných čítáren a kdo vypůjčuje si knihy z našich sborových knihoven?

Ano, kde najdete cvičitele a náčelníky, aneb přední pracovníky, již znají odborné práce současně a jiné starší, kdo znají zejména práce našich zakladatelů? Mnoho by jich nebylo. Tu a tam knihovník mohl by nám sice pověditi kolik listů sokolských a kněh odborných jest ve sboru, ale kolik jest jejich čtenářů sotva by sdělil, aby nemusel se vzhledem na počet členstva sboru svého začervenati.

A kdo u nás u sborů jednotlivých pracují, nezištně pracují a se opravdu namahají? Kdož nelekájí se překážek a mnohého ústrku jsou a stále byli svými, stále ti bratři a sestry dobré vůle? Pravda ne všichni můžeme cvičit, jako všichni nemůžeme dělat jedno a totéž, ale zdalíž všichni účastníme se práce na roli naší sokolské? Či jest jich ještě mnoho z nás, kteří spokojíme se pouhým zaplacením příspěvků a pouhým názvem sokola? Či jinak snad přispíváme k šíření se dobré věci naší, aneb přispíváme ku drobné práci vůbec?

A jak na veřejnosti hájíme zájmy Sokolstva, sboru svého a zásad našich svobodomyšlných? Kolik máme doma listů svobodomyšlných, těch opravdových listů míníme, listů bez ohledu na politickou, aneb společenskou stranu, které i dětem můžeme dát číst, které nám opravdu slouží a jsou psány tonem slušného člověka důstojným?

Neupíráme rozhodně, že učinili jsme v době poslední mnohý pokrok, ano že list pronikl i do vrstev lidu širších. Toho proniknutí však není mnoho a u porovnání s počtem členstva N. J. S. nikterak nestačuje, ačkoliv víme, že poučení se a vzdělávání jest přirozeně první podmínkou, aby se veškeré další způsoby drobné práce u nás dařily. Čím více budou znáti a vědět naši jednotlivci, mezi nimiž práce naše

se prováděti má, tím jistěji a rychleji půjde se k cíli, tím lepší budou výchovné naše výsledky, tím lepšího dočkáme se utužení našich řad.

Všude tam, kde dnes jeví se sebemenší mezery, musíme prací a činem opravdovým zasáhnouti a vzdělávací snahy své rozvinouti. Poučovati, pracovati a činiti se. Samo vzdělání rozlišuje se jak víme na všeobecné a odborné. Všeobecné jest ono, které pomocí různých věd a nauk získává člověku rozhled po současném životě duševním, které činí jej spůsobilým pojímání výsledky duševní práce člověčenstva, a ona jeví se již jako věda, aneb umění, které uceluje člověka po všech stránkách, činí ho inteligentem v nejširším slova smyslu. A dobře praví "Krakonoš", že toto všeobecné vzdělání je širokým podkladem pro další vzdělání tak zvané vzdělání odborné. Postupem a vývojem sociálních poměrů, kteréž dobou nabývají čím dále tím větší složitosti, utvořeny byly přirozeným pochodem, dělbu práce a stoupající a pokračující kulturou různé třídy společenské. Ku vykonávání funkcí dotyčné třídy jest třeba každému zvláštního vzdělání, pro ten který stav potřebného. A toto vzdělání jest právě ono vzdělání odborné. Jiných vědomostí ku vykonávání povinností svého stavu potřebuje na příklad lékař, jiných učitel a učitelka, jiných farmér, jiných dělník, řemeslník atd. Ale tu vždy je vzdělání všeobecné průpravou pro vzdělání odborné a u člověka pokrokového dnes musí býti obého, aby dovedl čeliti soutěži moderní, aby silným jsa na duchu i v mysli své, pouhý jakýkoliv stroj překonal maje porozumění pro oboje vzdělání i v lidu, v harmonický celek je uváděl a poučovati všude i vždy napomahal. V tom záleží drobná práce vedle veškeré té práce naší sokolské, jež vychovávati nám má muže celé a ženy dobré i zdravé.

DVACÁTÝ DEVÁTÝ TURNFEST

v Indianapolis, Ind., 21—25 června.

V minulém čísle "Sok. Am." projevil jsem politování nad tím, že zachováváme takovou netečnost vůči tělocvičným slavnostem a sjezdům vůbec organizací cizích národností — a dnes nemohu jinak, nežli stesk ten opakovati. Dvacátý devátý Turnfest Turnerstva amerického byl tou nejskvělejší manifestací výchovy tělesné, jaké jsem byl kdy svědkem. Poskytoval tolik krásného a poučného, že podnes nemohu zbaviti se trpkého pocitu zklamání, jaké se mne zmocňovalo, když jsem shledal, že za celou naši organizaci byl jsem tam úplně samotný. Jak rád bych se tam byl setkal s četnými našimi cvičiteli, večer pak ve společném stanu náhledy s nimi vyměňoval, — leč žel, my posud nedospěli jsme tak daleko, abychom doznati dovedli, že peníze obětované na poučování a zdokonalování sil cvičitelských jsou peníze nejlépe uložené. Již se ale stalo a já jen proto k věci té se

znovu vracím, aby v tomto směru v řadách našich nastal již jednou obrát k lepšímu.

Slavnosti zahajovací.

Jako obyčejně, Turnfest zahájen byl ve středu slavnostním průvodem, který byl důstojnou předehrou k dnům dalším. Všeho, co jenom lidský důmysl k zvýšení nálady slavnostní vymysleti dovedl, bylo uvedeno v skutek a dodám-li, že pouze na alegorické vozy bylo vydáno \$3.000, může si čtenář učiniti pojem o nádheře, s jakou slavnostní průvod byl vypraven. Turnerům podařilo se celé město uvésti ve "znamení tělocviku" — neboť na četných nárožích hlavních ulic vypínaly se krásné, v nadživotní velikosti provedené sochy gymnastů v různých pozicích při různých atletických výkonech, což dodávalo městu zvláštní, charakteristický ráz. — Nebudu však popisováním předběžných slavností zabíratí místa a přikročím hned k stručnému vyličení závodů samých, jichž účastnilo se na 2000 turnerů německo-amerických a devíti členné družstvo turnerů z německé říše.

Cvičení

pořádáno bylo na pozemcích státní výstavy, kteréžto místo zdálo se býti pro závody jako stvořené. Přel velikým prostranstvím bylo místo pro diváky, jež chránila střecha jak před deštěm tak i před žhavými paprsky slunečními. Ale pořádací výbor postaral se též i o to, aby v případě deště nebyly závody přerušovány a závodníci aby při jasném dnu byli před sluncem chráněni. Střed areny vyhrazen byl vzorným cvičením prostným a náradí rozestaveno bylo ve velkém polokruhu kolem a tento polokruh kryt byl plachtami, které poskytovaly závodníkům příjemný chlad — a v pátek, kdy snesl se drobný dešť, mohlo býti v závodech pokračováno bez nejmenší přestávky. Jelikož závody na náradích a v různých vedlejších cvičeních neliší se v ničem od našich, nezdržej jsem se u těchto závodů dlouho, ale spěchal jsem, abych zajistiti mohl sobě místo, odkud mohl bych bedlivě pozorovati tak zvaná "cvičení vzorná," kde nezavodí tak turneři neb turnerky, jako zavodí se spíše o palmu uznání četní cvičitelé svým důmyslem, svoji krasochutí, svoji původností v sestavování cviků prostných. A toto místo, kde různá ta cvičení byla prováděna, těšilo se také největší pozornosti nejenom obecnstva, ale i četných odborníků, kteří zde jako pouzí pozorovatelé byli přítomni ve velkém počtu. Různých těchto cvičení bylo na programu celkem 32 čísel a byla prováděna ve čtvrtek, v pátek a v sobotu vždy odpoledne. Bylo zde viděti všechna možná cvičení prostná, skupiny, cvičení s náradím, společná cvičení na náradích, ozdobné kroky, národní charakteristické tance, takže obecnstvo každé to odpoledne znamenitě se bavilo a odborník měl dosti příležitosti k pozorování a posuzování. Vzalo by příliš mnoho místa, kdybych pokusil se popsati vše-

chna ta jednotlivá čísla — k tomu nestačilo by snad ani celé číslo Sokola. Zmíním se pouze o některých evičeních pozoruhodnějších. Moji pozornost upoutalo nejvíce evičení 24 turnerů z Davenportu, řízené evič. Reuterem. Byla to evičení činkami, ale ve svých sestavách tak zvláštní, tak neobyklá, tak původní a provedení bylo tak přesné, že ze všech evičení mužských sborů po mém náhledu přináležela by davenportským palma vítězství.

V pátek budila opět největší pozornost evičení oblouky a kůželi dívčího sboru z Pittsburgu, řízené evičitelem Ruthem; nevynikalo sice nějakou neobvyklou zvláštností, ale jevil se v něm esthetický vkus evičitele a evičení samo překvapovalo krásným provedením. V týž den vystoupila též četa turnerů z říše, o níž však činím zmínku ve zvláštním odstavci. Při pátečním programu měl pozorovatel též příležitost seznati, že přílišná horlivost evičitelova často může vybočiti z mezí a to na škodu evičení a začasť evičenců. Tak jisté družstvo smíšené provedlo evičení za ustavičného zpěvu; evičení bylo dosti vydatné, se všemi možnými pohyby trupu — a tu mě napadlo, že evičitel může býti sice schopen sestaviti a nacvičiti pěkné evičení, ale při tom nedbatí těch nejjednodušších pravidel tělocvičné hygieny. Na evičenkách také bylo pozorovati již v polovici evičení značnou únavu, kterou prozrazovaly tím, že buď to v evičení neb zpěvu ochabovaly. „Není ještě učitelem tělocviku ten, kdo pěkné evičení nacvičí,” pravil jeden z pozorovatelů a my všichni mu dali za pravdu. Někteří evičitelé též dopustili se té chyby, že pro společná evičení starších turnerů vyvolili eviky příliš obtížné, které jen několika byly hladce prováděny. Líbilo se mi, že tolik starých, šedivých pánů se evičení účastnilo, ale evičení takové má vždy buditi spíše úctu, nežli veselost. Zde nese vinu hlavně evičitel; ono to sice obecenstvo baví, vidí-li staršího, často i dosti tělnatého pána marně zápasiti nějakým obtížným výkonem, ale tato veselost diváků nepřivede tělocvik v oblibu a vážnost mezi lidem. Podobných chyb dopouštěli jsme se často i my při našich evičeních veřejných, a jest si přát, aby se toho naši evičitelové v budoucnosti vyvarovali. My chceme veřejným vystoupením vzbuditi lásku a úctu k evičením tělesným a ne někomu působiti pouhou kratochvílí. — V sobotu líbil se obecenstvu „španělský tanec” provedený damským odborem z Indianapolis, v němž oblíbený mazurkový krok hrál hlavní úlohu; skupiny turnerů clevelandských řízené evič. Karel Zappem, ale veškerá pozornost soustředěna byla k evičiteli Sennsovi z Cincinnati, jenž s družstvem čítajícím 48 dam provedl tak zvaný „Gilbertův tanec.” — Kdo jest Gilbert? Jest to „tělocvičný esthetik,” který trvá na tom, že esthetické tance, jak on je provádí, jsou tím pravým evičením pro dámské odbory, neboť kde nejedná se o vývin močnic-

ho svalstva, kde naším hlavním cílem jest vypěstovati eleganci, uhlazenost, povzbuzovati činnost srdce, jest evičení jeho jediným prostředkem k dosažení těchto výsledků. A co jest ten „Tanec Gilbertův?” bude se zase mnohý evičitel tázati. Jest to kombinace eviků Delsarte-ových s krásnými, všelijak kombinovanými ozdobnými kroky — čímž veškeré části těla jsou uvedeny v ladný, rytmický pohyb. A když 48 sličných dívek evičení takové vzorně provedlo, ký div, že obecenstvo propuklo v nadšený jásot. Můj úsudek o tomto způsobu evičení v dívčích odborech jest tento: tak jako každá nová věc, i toto evičení hnáno jest dnes v Americe do krajností. Ale chybou by bylo, kdybychom naše evičírny před ním zavírali. Propůjčme mu v našich evičebních hodinách místa s obmezením a seznáme, že přijali jsme něco, co učiní tělocvik pro naše dívky poutavějším. — A kdyby se jednalo o to, jakou americkou zvláštnost by mohly provést česko-americké sokolky, dojde-li přece někdy k zamýšlené výpravě do Čech, proč ne podati tam ukázkou tohoto tak zvaného „esthetického tělocviku dívčího,” který jest dnes skutečnou specialitou americkou na vzdor tomu, že se k jejímu utvoření použito bylo látky esthetika francouzského?

Pořad těchto vzorných evičení zakončen byl evičením tyčemi a činkami, která provedlo 2000 turnerů a litovati bylo jen, že slabá hudba, kterou všichni evičenci na širokém prostranství rozestavení slyšeti nemohli, byla příčinou, že jeden proud evičenců se prvních dvou oddílů evičení téměř nesúčastnil. Začal vždy pozdě a když evičenci seznali, že necvičí společně s ostatními, raději ustali. Teprv třetí a čtvrté oddělení bylo provedeno všemi, a mohutný dojem, jaký evičení to způsobilo, setřel aspoň částečně trapné pocity, vyvolané nestejným začátkem. Zdálo se mně též, že k zmatku tomu částečně přispěla ta okolnost, že nebylo evičicím poskytnuto dosti času k náležitému vyřízení zástupů a že dáno bylo znamení k započetí, kdy evičitelové tu a tam četné zástupy ještě rovnali. Osvědčilo se zde opět, že bez zkoušky není radno s takovým množstvím evičení se odvažovati.

Turneři z říše.

Z německé říše vysláno bylo k těmto závodům devítičlenné vzorné družstvo vedené prof. F. Kesslerem, jenž jest učitelem na normální škole ve Stuttgartu — a nutno doznati, že si názvu „vzorného družstva” zasloužilo v plné míře. Každý povel evičitele připomínal mi strojvedoucího, jenž dotykem ruky přivádí stroj v pohyb, aneb jej v pohybu zase zastavuje. Nástup k evičení, pak evičení tyčemi, dle povelu provedená, to vše provedeno bylo s takovou přesností a úsečností, že budilo pravý obdiv. Pochybuji, že u amerických gymnastů ať národnosti jakékoliv, taková vojenská seevičenost, přesnost a kázeň by vůbec byla možná, neboť svobodný duch

americký by se jí mocně vzpíral. Jejich vycvičenost na nářadí jest obdivuhodná a příchodem svým k nářadí, seskoky a odchody prozrazují přísnou, přímo vojenskou kázeň, na jakou zde nejsme zvyklými. Výkony jejich na hrazdě, bradlech a na koni na šir byly většinou samé speciality nejvyššího stupně a vyvolávaly bouře pochvaly i u turnerů amerických. Odění v sněhobílý kroj, poskytovali velmi pěkný zjev, a všude, kdekoli se objevili, vítání byli hlučným voláním slávy.

Různé vzpomínky.

Zdali pak my se jednou dočkáme, aby naši bratři z Čech vyslali sem svoje vzorné družstvo? Pokoušeli jsme se o to již několikrát, ale žel, marně.

Velkým potěšením mi bylo setkat se na závodě se svým starým cvičitelem Karlem Stahlem z New Yorku — a když jsme se na vzájem pozdravili, první vzpomínku věnovali jsme těm veselým chvílím u Vokála — kde se naše garda scházívala po cvičení. Starý to kozák, již 63 roky — ale posud činný, čilý a veselý.

— Většina družstev vedena byla cvičiteli, jichž hlavy pokryty byly stříbrem a s jakou láskou a úctou k nim jejich cvičenci lnou! U nás po většině převládá náhled, že kdo nedovede již velkotouče a stojí, nemůže býti více dobrým cvičitelem! A což úcta a láska k učitelům?

— Ti staří šediví páni statně ve cvičebním kroji si vykračují, jsou zjevy, s jakými se při našich sjezdech nesetkáváme. To přesvědčení o prospěšnosti ba potřebě tělocviku až do pozdního věku u nás posud nezapustilo kořeny.

— Nedaleko cvičiště uspořádána byla výstavka tělocvičná. Byly zde vystaveny různé druhy nářadí, obrazy tělocvičen a různých družstev ze všech končin Ameriky.

— Zajímavý byl pohled na ležení turnerů, které rozloženo bylo nedaleko cvičiště. Stany byly opatřeny vším možným pohodlím, i voda byla do ležení zavedena a sprchy zřízeny pro závodníky.

— V sobotu odpoledne dostavil se na cvičiště místopresident Fairbanks a dal si všechny turnery z říše osobně představit. Zdržel se celé odpoledne a vzorná cvičení nadšeně aplaudoval.

— Pokud mi známo, účastnili se závodů dva Češi a sice známý sokol Ant. Hejda a Duha; oba cvičili s družstvem Central z Chicaga.

— Turneři volí si pro každé závody vždy "komisi pozorovací," sestávající z nejstarších a nejzkusnějších učitelů tělocviku; komise tato pak ve zprávě své upozorňuje na některé vady a nedopatření a doporučuje, kde by se co zlepšiti dalo. Podobné zařízení osvědčilo by se zajisté i u nás.

Výsledek

závodů byl oznámen v pondělí večer; prvních pět hlavních cen obdrželi turneři z říše, čímž podán byl

nejlepší důkaz o jich výborné vycvičenosti. Mezi hlavními přeborníky Čech sokol Hejda byl třináctým a sokol Duha — též z Chicaga — 34. Ze všech boreů z chicagského distriktu byl sokol Hejda první. První cenu četovou dobylo družstvo z Philadelphie. Podrobné zprávy o výsledku cvičení přinesly denní časopisy.

* * *

Končím svoji zprávu o tomto zdařilém sjezdu a neostýchám se doznati, že ač nenáležím k národnosti německé, přece jen vracel jsem se do Chicaga s pocity pýchy a pocity radosti: s pocity pýchy proto, že náležím též do řad těch, jichž údělem jest pečovat o tělesné zdokonalení nové generace — a s pocity radosti, že krásná myšlenka výchovy tělesné slavila před tolika tisíci skvělými trumfy! J. Č.

***

O PRVÉ POMOCI RANĚNÝM.

Co třeba dělati a věděti nejdříve.

Zachovejte klid.

Povolejte lékaře hned na místo neštěstí.

Napište co se stalo, jak se asi stalo a jakého druhu jest poranění nešťastníka, pokud jen lze, tak aby lékař věděl co si asi má vše vzíti s sebou, jaké nástroje a jaké léky.

Dopravte zatím poraněného do klidného, vzdušného místa, kde není veliké teploty, ven z dílny, strojírny a p.

Zvědavce a kolem se kupící diváky udržujte v jisté vzdálenosti od nemocného, poraněného, aneb omdlelého.

Zacházejte s poraněným jemně a klidně.

Tělo poraněného člověka uložte co možná do nejvhodnější polohy. Je-li poraněn na hlavě, nadzvedněte hlavu a podložte a možno-li narovnejte ruce i nohy a položte jej na záda tak, aby byl v poloze co nejpřirozenější. Není-li rány na hlavě, položte raněného celým tělem i hlavou tedy přímo na zem. Jestli raněný jest v bezvědomí, tož snažte se, aby hlava jeho byla spíš níže nežli nohy. Pakli ruka aneb noha byly poraněny, jest dobře je nadzvednouti pomocí a uložiti na polštář, aneb něco měkkého vůbec.

Jestli jest raněný v bezvědomí, dávejte naň bedlivý pozor.

Pakli dostaví se dávení, obraťte raněného na stranu s hlavou tak nakloněnou a k zemi obrácenou, aby vydávané hmoty nemohly se dostat do plic.

Jestli nalezá se poranění na některé části těla šatem kryté, uvolněme šat, aneb rozřízneme ve švu nejbližším. Jen tolik šatu odstraňme a těla odhalme, abychom seznali povahu poranění vlastního, aneb místa rány. V případě popálení dostaňme si vlažnou vodu, do níž přidali jsme trochu sody, již používá se k pečení a polejme tím část oděvu, kde popáleniny se jeví, nežli se pokusíme o odstranění části šatu vůbec.

Veškeré rány musí se ošetřiti a pokryti co nejdříve, jak o tom si povíme později, není-li lékaře hned na místě. Pakli nastalo veliké krvácení, přičiňte se, abychom je zastavili, možno-li dříve, nežli rána se jak náleží obváže a vyčistí. Také o tom si promluvíme později.

Nedotýkejte se ran prostýma rukama ani v té chvíli co se o jich dosahu přesvědčiti snažíme, ani tehdy kdy dáváme prozatímní obvaz, leda kdyby rána byla již řádně vyčistěna.

Po obvázání rány nedělejme ničeho více, leda, že snažíme se poraněného přivést k vědomí a z mrákok.

Pakli nemocný aneb poraněný následkem mohutného otřasu nervů trpí a jest v úplném bezvědomí, umístíme jej do vhodné polohy, udělejme mu pohodlí co nejlepší a vyčkejme příchodu lékaře.

Jen nechtějme v nižádném případě vykonati najednou mnoho a tak někdy více uškoditi, nežli prospěti. Jednejme s rozvahou a nedejme nikomu raněného obtěžovati, aniž poslouchejme všelikých nesmyslných rad bab a lidí nerozvážných, aneb zbytečně jen hlomozících. Vyžádejte si vždy naprostý klid a ticho úplné.

V městech větších zavolejte strážníka, aneb pošlete ihned pro ambulanci, dle toho jakž každý jednotlivý případ, aneb okolí kde neštěstí se stalo toho vyžaduje. Je-li poranění menšího druhu a raněný si tak přeje, dejte jej dopravit do jeho bytu, jinak ale vyčkejte dobrozdání lékaře povolaneého, aneb lékaře, jenž přijede s ambulancí. Jestli lékař k neštěstí náhodou se nahodí, buďte mu ve všem jeho kování na ruku a pomozte, seč pomoci se dá. Vědomí vykonané povinnosti v takých a podobných případech a v neštěstí člověka jen blaží.

Bez vědomí. Tak nazýváme ztrátu citlivosti a samočinné pohyblivosti spojenou se ztrátou sebevědomí.

Bezvědomí nastává po poranění při železničním neštěstí, poranění v továrnách a jiných poranění jako po zranění mozku s povrchu, proražení lebky, číření mozku, chorobách mozku, při výlevu krvním na mozek, mrtvici a při padouenici. Dále při obrnách srdečných, po uleknutí, bolesti, vysílení, ztrátě krve, hladu, žízní, těsném šněrování, při obtížném dýchání, aneb kde smrt udušením bývá v zápleti. Při zážehu a v případech otravy narkotickými jedy jako opium, morfium, opilosti, aetherem a chloroformem, dále při otravě zadržením látek, které onemocnělými ledvinami vyměšovány býti nemohou. Močové látky tu pak působí na ústřední nervstvo a ráhlé bezvědomí následuje.

Hledme co možná vše vyzvěděti, co jest příčinou bezvědomí, jestli nešťastník upadl, aneb spadl, jestli byl strojem udeřen, zasažen jak a kde, jestli jej někdo jiný zranil, jestli se opil atd. Zapamatuj-

mě si původní polohu nemocného, ve které byl nalezen, k vůli podání svědeckv a informací lékaři. Zjišťujeme po čem dech nemocného páchne i podívejme se je-li tvář nemocného zsinálá, oči v sloupu, kůže chladná, vrhne-li, má-li tepnu nepravdělnou a tep její zrychlený, jestli jest dýchání nepravdělné, jestli bezvědomí jest úplné, aneb křečovitě záchvaty pouze po jedné straně těla, škrubání kol rtů a jestli bezvědomí bylo úplné, když jsme nemocného poprvé spatřili, blábolil-li eos a jaká byla to slova, jež snad pronesl. Pro lékaře ovšem pošleme ihned bez váhání. Jestli možné umístíme nemocného do teplé postele a zabalme jej do přikrývek, hlavu davše níže. Odstraňme bez prodlení a především svírající oblek, límec, nákrčníky, pásy, šněrovačky, povolme tkanice a zjednejme nešťastníku vydatný přítok čerstvého vzduchu. Jestli že jest obličej bledý, jako při omdlení následkem krvácení a ztrátě krve vůbec umístíme hlavu níže, jestli ale obličej jest zarudlý hlavu umístíme výše.

Nedýchá-li nemocný více zavedeme umělé dýchání, jakž později se naučíme. Poznati lze stav taký nejlépe, když mu hladkou kovovou plochu, zrcátko aneb sklo před ústy držíme a když se toto výdechem nezkalí, aneb když jemné pírkó, které před ústy a nosem držíme, se více nepohybuje.

Jestli jest tělo chladné, použijeme teplých obkladů, zvláště k okolí srdce, žaludku a na končetiny. To státi se může s teplou vodou v obyčejných láhvích, pryčcovými vaky teplou vodou naplněnými, ohřátými cihlami, teplými pokrývkami aneb vlnovkou v teplé vodě smáčenou a vyždímanou náležitě. Cokoliv teplého stačí, suché teplo hlavně a tu dáme jen pozor, abychom nemocného nepopálili. Teplé obklady na hlavu však se dáti nesmí. Touže dobou můžeme dát nemocnému nějaký teplý nápoj, je-li třeba, jako černou kávu, aneb podáme trochu čpavku—aromatic spiritis of ammonia—v dávce as půl lžičky s vodou dobře rozředěného.

Jestli třeba stimulovati, dejme trochu teplé vody, čaje, kávy, polévky, trest masovou aneb trochu mléka. Nedávejme však whisky, brandy, aneb jiné kořalky, leda by lékař byl tak nařídil.

Jestli lékař se nedostavil a již notná chvíle uběhla, aniž by nemocný přišel k sobě a jestli není nikde silnějšího krvácení nějakého, podejme nemocnému lžičku brandy nebo whisky, ve lžici teplé vody a sice ve lhůtách as čtvrt hodinových, dokud se nemocnému neudělá lépe. Vrhne-li nemocný moc, můžeme mu dát srkat trochu brandy, v níž nalezají se malé kousky ledu. Tolik však mějme na paměti v každém jednotlivém případě, že nesmíme dát látek stimulujících příliš mnoho, neboť pak působily by tyto dráždivě na srdce a my více uškoditi, nežli prospěti bychom mohli.

Při otřesení mozku bez zlomeniny kostěné části hlavy, při proražení lebky, při onemocnění mozku, jež bezvědomí má v následek, tak jako při mrtvici a při větším krvácení nedáváme stimulace zcela žádné. —

V letě podejme poraněnému vždy sklenici dobré a studené vody.

BRADLA V ŽENSKÉM TĚLOCVIKU.

Nedávno vznikl mezi předními učiteli tělocviku v Německu spor o to, jsou-li bradla vhodným nářadím pro dívky, a zajímavě jest čísti ty různé náhledy, vyslovené nej přednějšími tělocvičnými autoritami říše německé. Sporuúčastnili se tři znalci a sice známý dr. Schmidt, dr. J. Freiberg jeden z největších učitelů tělocviku, Herr Herrman. A jak již staré známé přísloví praví, "kolik hlav, tolik smyslů," tak také zde, kolik znalců tolik projevono bylo od sebe se různících názorů. První náhled o bradlech pronesl Herr Herrman, který praví, že po celých 39 roků své činnosti jako učitel tělocviku bradel při tělocviku dívčím vůbec nepoužil — neboť cviky na nářadí tomto jsou v přímém oporu s anatomickou a fyziologickou zvláštností soustavy těla ženského." — Hlavním cílem při tělocviku ženském, praví dále, musí býti sesílení svalstva, trupu a nohou, tedy, během, skoky, ozdobnými kroky a pod. Cvičením na bradlech podobných výsledků docíliti nelze, ba právě naopak při špatném držení těla v podporu mívá cvičení na bradlech za následek spíše znetvoření těla, nežli souměrný jeho vývin. — Mr. Herrman tedy bradla v tělocviku ženském rozhodně zavrhuje. Druhý náhled, pronesený drem. Schmidtem jest, že bradel lze použití jenom u nejpokročilejších dívek, jejich svaly pilnými cviky jsou již dosti sesíleny, že netřeba se obávati zlých následků, o jakých zmiňuje se cvičitel Herrman. Dr. Schmidt tedy hájí cestu střední — nezavrhuje bradla rozhodně, jako to činí prvně jmenovaný, ale radí k veliké opatrnosti a má za to, že bradel lze použít bezpečně jen u dívek pokročilejších. Dr. Freiberg ale nesouhlasí ani s cvičitelem Herrmanem ani drem. Schmidtem a tvrdí, že "cviky v podporu na bradlech sílí více jisté důležité skupiny svalstva nežli tak často doporučovaná cvičení visová." Podpora na bradlech má za následek mocné napjetí svalu zvaného Rhombojd major a Rh. minor, důležité to svaly při udržování páteře a trupu vůbec v přímé poloze. Nejen tedy že sílíme tyto důležité svaly, jmenovitě když cvičitel bedlivě dbá toho, aby zachováno bylo vzorné držení těla, ale tíha dolejších končetin působí zároveň na rovnání páteře, která ve věku dívčím následkem stálého sezení, chybného stání, nosení tíhy stále v jedné a téže ruce, atd. — vybočuje ze své rovné polohy, což má za následek různé skřivení páteře. Dr. Freiberg odpovídá

Herrmanovi, jenž tvrdí, že při špatném držení těla má cvičení v podporu na bradlech škodlivé následky — že totéž lze říci o každém jiném cvičení: Kde není přísný dozor nad správným držením těla, kde není veden přísný dozor nad skokem a jmenovitě do skokem, tam možno zaviniti též mnohem více zla nežli dobra!

Podáváme tuto náhledy nej přednějších autorit německých jenom v krátkém výtahu — ale když prozkoumali jsme důvody všech, přicházíme k náhledu, že při pečlivém dozoru, volbou vhodných cviků, přísným dozorem nad držením těla můžeme dobře bradel při ženském tělocviku používat, a že nezkušený neb nedbalý cvičitel může zaviniti právě tak mnoho zla při všech jiných cvičeních, jako na obávaných bradlech.

POVŠIMNEME SI TOHO NĚKDY?

V jednom z prvních čísel "Sokola Am." poukázali jsme na to, jak klidně díváme se na počínání některých špekulantů, kteří za mrzký zisk podřívají základy ryze českých podpůrných organizací a otvírají stavidla, jimiž tisíce a tisíce českých peněz plynou, nikdo neví kam. Měli jsme na zřeteli to ustavičné zakládání českých odvětví všelijakých řádů s podivnými jmény a nesmyslnými ceremoniemi, načež se lehkověrný náš lid chytá jako mouchy na slazený jed. A na vzdor tomu, že s podobnými cizími řády měli jsme již velice truchlivé zkušenosti, na vzdor tomu, že cizí páni úředníci, které z nás nikdo neznal, za české peníze měli dobré časy, na vzdor tomu, že když se Čechové hodně do těch bezedných cizích pokladen naplatili, když tisíce českých peněz zmizelo v "hlavních úřadovnách" těch nějakých "Rytířů Habakukových," české spolky byly nuceny odtrhnouti se a pak samy dbáti toho, aby závazkům vůči členstvu aspoň nějakým způsobem mohlo se dostát — "utěšeně zkvétající nové řády" množí se přece jako houby po dešti. Vždy vyskytne se nějaký "obětavý vlastenec," který lítá z jedné místnosti do druhé, zakládá nová a nová čísla — poněvač mu ta vlastenecká obětavost hodně vynáší. "Hlavní ic-že" vyplatí mu "cash" za každou novou "lož" tolik a tolik — a co jemu pak na tom záleží, že velký počet českých žen a mužů platí nevědouce komu, platí na své pojištění, aniž by věděli, na jakých základech ta nová "mnohoslibná" organizace spočívá.

Kdo tím nejvíce trpí?

Organizace, jakou jest Č. S. P. S. a organizace žen J. Č. D. V těch cizích spolcích bývá z pravidla více "dojemných" ceremonií, více třepení, více "povídaní" — a to mnohým lidem imponuje. Nezmiňovali bychom se o tom, kdyby pojištění toho všelijakého cizího rytířstva bylo jistější, nežli u spolků ryze českých. Pojištění na život jest záležitostí čistě

obehodní a člověk má právo dáti se pojistit tam, kde vidí větší jistotu. Divné jest nám ale, že po těch smutných zkušenostech, jaké náš lehkověrný lid s některými řády již měl, stále "s potěšením vítáme nové a nové zkvétající řády" — dobře vědouce, že základy jejich o nic nejsou pevnější nežli byly těch, kde tisíce českých peněz zmizelo, jako když je do moře hodí.

Řády Č. S. P. S. již přistoupily na to, aby dovoleno bylo jednati ve schůzích v řeči anglické, jen aby základy své pro budoucnost sesílily — nemohli bychom pozornost svoji obrátiti též v tento směr, odvracetí náš lid od nejistých a neznámých řádů s vcelijakými krkolomnými jmény a nabádati jej, aby přilnul spíše ku své ryze české organizaci? Některým národním spekulantům by tím sice byl odejmut pramen důchodů — ale zachránili bychom spousty českých peněz českým organizacím, tyto bychom značně sesílili a neostýcháme se též dodat, že co se onoho pojistného týče, jest posud u ryze českých organizací s praobyčejným jménem jistější, nežli u organizací cizích, které honosí se jmény sebe vznešenějšími.

ÚČASTENSTVÍ PŘI SLETU V PRAZE.

Od roku 1887 již několikrát učiněn byl pokus o to, aby Nár. Jed. Sokolská vyslala vzorné družstvo k sletu Sokolstva česko-slovanského — ale nikdy nesetkal se pokus ten s výsledkem žádoucím. — Příčina toho jest na bíledni: jedná-li se o pouhou jakousi výpravu, jakýsi hromadný výlet, nezáleží na tom kde ustanoví se ústřední výbor — ale jedná-li se o vyslání vzorného družstva, které zastupovati má Národní Jednotu Sokolskou, pak práce přípravné by měly býti v rukou Výkonného Výboru.

Příčin pro to jest celá řada: ujme-li se věci celek, zajímá se oň opět celek; chopí-li se věci pouze jednotlivý sbor, vzbudí zájem jen u svého členstva. Vydá-li jednotlivý sbor svolání k ostatním Jednotám, zůstává po většině nepovšimnuto. Tím se stává, že žádné vyjednávání nevede k cíli.

Kdyby byl býval sjezd rozhodl, aby byla N. J. S. na sletu v Praze zastoupena vzorným družstvem, mohl V. V. již po sletu začít s pracemi přípravnými. Prvním krokem by musilo býti, svolati nejprřednější borce naše do některého města, aby složili zkoušku — a tam zkušební sbor soudcovský by vybral šest neb osm nejvyzvučenějších členů, kteří by vzorné družstvo utvořili.

Odbory našich čilých sokolek by mohly též se svého středu vyvoliti delegaci a to v čas, aby družstvo takto utvořené mělo dosti času nacvičiti několik vzorných cvičení, ať již druhu jakéhokoliv. Jen takovým způsobem bylo by možno docíliti důstojného

zastoupení — ale pokud se podnik takový nestane podnikem celku, neočekáváme nikdy od zamýšlené výpravy žádných velkých úspěchů.

ZÁVODY V DETROIT A CVIČENÍ V PATTERSON.

— Čekali jsme na podrobné zprávy ze závodů Severo Východní Župy až do desátého tohoto měsíce, však děle čekati jsme již nemohli, nechtíce list zdržet příliš. Pokud nám známo, zdařil se tento tábor sokolský a přátel věci naší jak náleží. Účastenství hostů, zvláště ale oněch z českého Clevelandu bylo značné a v mocný jarý ruch závodní zasáhlo se pilně. Pořad vlastní byl také dle toho. Detroit ukázal se v hávu skvostném a nálada po celou dobu slavnosti byla opravdu pěknou i vedoucí k utužení bratrství, jakož i k mnohým průkazům mužné statečnosti, pevnosti, hrlosti a nezdolnosti Sokolstva i v zemi této a v Župě oné pak zvláště. K župě této náleží Sokol Cleveland, Sokol Čech, Sokol Česko-Zábavní z Clevelandu, Těl. a Podporující Jednota Budivoj, T. J. S. Podlipný z Detroit a Sokol Lorain, vedle sborů sokolek těch kterých jednot našich. Vedení závodů spočívalo v pilných rukou činovníků opravdových, jakými bez odporu jsou bratři J. Fryš z Detroit, náčelník a br. J. Štíbr z Clevelandu. Uvítání bylo velice upřímné a borei z Detroit jen mnohé pěkné vzpomínky si odnesou, již proto, že závodům bylo přítomno mnoho lidu českého, jenž nad výkony hochů našich brzy zasl a zase se radoval. Ano zdá se, že ta práce naše sokolská není přece jen tak nadarmo a ty závody naše, třeba lecos ještě scházelo, zbytečnými, jakž mnohý rád by nám namluvil. w

Ve vyšším oddělení obdržel první cenu zlatý odznak br. E. Šlapák S. Cleveland získal 152.2, druhou cenu věnee do byl br. Jirouch S. Čech získal 151.2. V závodech družstev II. oddělení zvítězil Sokol Čech 741.2 bodů. Dobil zlatý pohár. Prvním přeborníkem byl br. Líněk Sokol Čech 145.5 bodů, druhým byl F. Jirouch S. Č. 140 bodů a třetím Al. Čáp S. Budivoj 135 bodů. Cenu první v závodech III. družstev získal S. Cleveland 694.8 b. a obdržel pohár a druhou cenu, S. Čech 678.8 br. do byl věnee. Prvním přeborníkem tohoto oddělení byl br. B. Chmel S. Cl. 126.7 b., druhým V. Hořica S. Č. 123 b. a třetím F. Froněk S. Cl. 121 b.

Počasí bylo velice příznivé a hosté užili krásného Detroit dost a dost. Clevelandští od Sokola Čech získali všechny ceny ve skočích a br. E. Votýpka skočil nejvýše. Bratři Chmelové členové sboru Cleveland vynikli v plování a dostali nové ceny. Podrobné zprávy přineseme v čísle příštím.

— T. J. Sokol v Patterson, N. Y. zahájila činnost svou sice teprve nedávno, ale ve dnech 3. a 4. t. m. podala již důkaz, seť jsou síly její na poli cvičebním. Prvé jejich veřejné se zdařilo. Malá osada jásala nad výsledky práce sokolské a našim z New Yorku, již sem schválně zajeli, náleží jen plné uznání. Br. V. Hampl odevzdal sboru diplom N. J. S. s případnými slovy a pak evičilo se statečně. Pořad byl vybraný. New yorští vynikli zvláště na koni na šír a na hrazdě. Br. Vyskočil předvedl své žákyně v kročích a cvičení se šátky i dokázal co při trochu dobré vůli vykonati lze. Těšíme se na podrobnosti.

SOKOL AMERICKÝ

ČASOPIS NÁRODNÍ JEDNOTY SOKOLSKÉ VE SPOJ. STÁTECH

Published monthly by the NATIONAL PRINTING & PUB. CO.,
566 W. 18th St. Chicago, Illinois

Official Paper of the United Bohemian Gymnastic Associations.

Vychází 15. každého měsíce v Chicago, Illinois

Pořadatelé:

Dr. J. RUDIŠ - JIČÍNSKÝ, Cedar Rapids, Iowa
Části přírodovědecké, zdravotní, atd.
JOSEF ČERMÁK, 1562 W. 16th St., Chicago, Ill. Části věd. pověšné
A. HALLER, 819 So. Ashland Av., Chicago, Ill. Části technické

Editors:

Veškeré dopisy pro "Sokola Amerického" buďtež zasílány hlavněmu pořadateli:
Dr. J. RUDIŠ - JIČÍNSKÝ, Cedar Rapids, Iowa

SUBSCRIPTION - - - - 75 cents per year
Předplatné 75 centů ročně - - - - Do Čech \$1.00

Kdo z Evropy zasílá předplatné mezinárodní poštovní poukázkou, sdílí tak rovněž i výpravčímu listu našeho, aneb jednání V. V. Předplatné, jakož i oznámky do listu přijímá jednání Výkonného Výboru N. J. S., aneb ustanovení jednání zveřejní.

JAN ČERNÝ, 437 E. 71st St. New York City, jednání Výkonného Výboru

Redakce zodpovídá pouze za své vlastní práce. Příspěvky a dopisy do listu články, ilustrace, návrhy k těmto a jiné musí být v rukou hlavního pořadatele do 1. dne měsíce, v němž mají být uveřejněny a to ještě s výhradou, že práce pilnější a důležitější vždy mají přednost. Rukopisy se nevrací a neschovávají déle, nežli od čísla k číslu.

Přestěhování oznámí výpravčímu každý přesídlivší se sokol sám, a sice možno-li do posledního toho kterého měsíce, s podotknutím, ku kterému sboru náleží. Nově odstoupilé a vyloučené členy oznamuje tajemník aneb účetní sborů výpravčímu každý měsíc.

Tiskárna a výpravčí listu:

NÁRODNÍ TISKÁRNA, 566 W. 18th Street, CHICAGO, ILL

KULTURNÍ A JINÉ ÚLOHY SOKOLSTVA V AMERICE.

Chorvatsky napsal br. Hinko Sirovatka, redaktor "Hrvatske Zastavy", přeložil E. Bachman.

Milí bratři a sestry. Čtené dámy a pánové!

Když jsem byl bratrsky pozván od Vašeho sokolského sboru *) abych při této krásné příležitosti i já, jako syn a člen bratrského Vám chorvatského národa promluvil něco o vážnosti a cílech Sokolstva — myslel jsem, že nejlépe učiním, když se poohlédnu na ty stránky cílů Sokolstva, které se týčí hlavně kulturního života národa českého. S tímto hlavním účelem byly založeny české a pak ostatní slovanské sokolské sbory. Následkem stálého boje za národní existenci, ustálilo se mezi myslivci Čechy jedno mínění, velice vážné, a sice, že je neorganizovaný národ v moři lidstva jako roztroušené lodičky na vodě, které brzo větší loď rozmetou do všech uhlů širého moře a tím je zničí. V těžkých bojích, které národ český musel podstoupiti na obranu své existence i národní individuality, on by často byl ztrácel, ba snad by byl i zničen, nebýti organisátorů národním duchem prodechnutých. To ale bylo jen kvasení, které nemohlo vésti k úspěchu za veliký, neodvislý a rozvinutý národní život. Není-li národ připraven každý čas s jarou silou pustiti se v zápas na svoji obranu, pak je to zcela přirozeno, že národ ve své nepřipravenosti není dosti silen cizé protisíly odraziti a tím méně mysliti na nějaký výpad za své osvobození aneb za udržení své neodvislosti.

*) O veřejném žactvu T. J. Tyrš, Cedar Rapids Sokol, dne 25. června.

To českému národu ukázala staletá praxe. Podskočné Rakousko dobře mělo vypočítáno, že pod formou centralisace národům cislajtským upletlo mříž, na kterou vlastníma rukama si kovali sami na sebe robské řetězi. Národ český po nešťastné bitvě na Bílé Hoře, před 286 lety, ztratil svoje národní vojsko a hrozná persekuce, která následovala, přivedla jej takofka na pokraj záhuby. Národ český plných dvě stě let spal a když byl Dobrovským, Šafaříkem, Kollarem, atd. probuzen a svoji důležitost a sílu chápati počal, bylo první, že začal organisovati svoji národní obranu, obranu dobrovolnou a ryze vlasteneckou a tou obranou, ctné dámy a pánové, bylo a je české Sokolstvo. To je nejlépe viděti v heslech sokolských, které na svůj prapor si napsalo: Aby se disciplinované, tělesně i duševně silné organisaci odchovaly charakter, vypěstovala síla národní stráž a tím se dal základ rozvoji neodvislé i pokrokové národní kultuře. Já jsem silně přesvědčen o tom, že zakladatelé Sokolstva, Fiegnera a Tyrš, vedl dalekosáhlý národní genius, o kterém jsem se právě zmínil.

Čtené dámy a pánové. Je-li pravdou, že Sokolstvo vzelo za takových okolností a s takovými ideami, tedy je přirozeno, aby se dnes—kdy se začíná rozšiřovati mezi všemi slovanskými národy, kdy pod jeho stínem se zorganizovalo pěkných pár desítitisíců junáků duševně i tělesně zdravých, aby dnes mezi Sokolstvem se o tom rozprávělo, jak a na jaký způsob chceme tu sílu přenést na živý, realní zápas na kulturní i politické pole.

Necht' Vás, velectené dámy a pánové nemate to, že se nacházíme nyní v Americe. Se změnou svého přebývání, my jsme ani nemohli, ani nesměli odřici se své národnosti, neb proti ní ochladnouti. Kdyby tomu tak bylo, pak bychom nesměli se hlásiti pod prapor národního a slovanského Sokolstva, vyjma snad, kdybychom mimo prvního zločinu na nás spáchaném, dopustili se i druhého tím, že ideu Sokolstva poškvrníme přetvořením v zábavný sport.

Bratři Sokolové! Zdá se mi, že to není jen pouhá náhoda, že velectený bratr sokol Dr. Rudiš-Jičínský se o to zasadil, abych já, jako Chorvát, byl počten Vaším pozváním, abych zde promluvil dle svých slabých sil o předem naznačeném tématu. Mám za to, že v tom hrály úlohu některé společné zájmy mezi námi co Slovany, a k vůli těmto vyšším zájmům že se vycítila potřeba, abychom vešli v živé svazky a stýkání se a já jsem velice šťasten, že mohu dnes s Vámi mluvit jako chorvatský sokol v Americe, a vidíte právě před týdnem jsme založili také první chorvatský Sokol v Chicagu. A já, jako sokol i jako Chorvát, vidím tu potřebu obaplných styků mezi námi.

Zmínil jsem se, jakou záslužnou úlohu má Sokolstvo před sebou při obraně národní existence a učiníme-li jen jeden krok dále, budeme jasně viděti, že je to nemožností ubrániti existenci jednotlivých národů, bez ochránění existence celého Slovanstva. A tak, jako je za tu obranu — jako za každou jinou — potřebná organisace, přirozená je potřeba spojení se všech národů, které představují slovanský celek. Tuto potřebu cítíme všichni. Kdyby český národ neznal, že s ním společně proti nepřítelům stojí národ slovenský, chorvatský, slovinský i do jisté ovšem jen sporé míry Poláci a že máme za sebou ještě Srby, Bulhary, Rusíny a Rusy, zda by mohl sám v sobě cítiti tolik jaré síly odporu, jakou v něm vidíme ve vídeňském parlamentu a pražském sněmu? Zajisté nikoliv. Proti Slovanstvu bojují cizí národové a dokud Slovanstvo obtočí, žítí budou i jednotliví slovanští národové.

Když se my Slované rozhlížíme z našich nízkých poměrů po širokém slovanském obzoru, bývá nám to z pravidla velmi za těžko prakticky v širší poměry se vpraviti. A nešťastí naše to bylo vždy, že jsme raději z dálky se ideálně milovali, než abychom v stálý upřímný svazek vstupili. My se skutečně dnes ani mezi sebou dobře neznáme. Ačkoliv mluva naše je si celkem sobě podobná, i pak si málo rozumíme a to jedině proto, že jsme si ucho i mozek nenaučili chápati čtením jiných slovanských knih, neb stykem s jinými slo-

vanskými bratry, jiné slovanské jazyky, které jsou nám často mnohem bližší, než mnohá německá i italská nářečí, a přece mají Němci i Italové jeden společný spisovný jazyk. Nás ovládá nějaký separatism — chcete-li i užší patriotism — tak že se málo staráme o společnou historii, ekonomii a kulturní rozvoj. A co víc! Já jsem — dovolu mi abych mluvil ze srdce k srdci — i mezi českým národem našel i v tak zvané "lepší společnosti" lidi, kteří neznali mnoho-li je slovanských národů a na jaké skupiny se dělí! Nás vhná v jakous takovou pospolitost pouze výboj našich společných nepřátel, a nebýt toho, stíží bychom hledali společenské působení mezi sebou k vlastní akci Slovanstva v kulturním rozvoji lidstva.

Je žalostnou skutečností pro nás Slovany v Americe, že jsme si svůj národní život ohradili, hledíce na vše buď se stanoviska vlastního, nebo z osobních neb ze spolkových zájmů. Ačkoliv jsme ve starých vlastech naučili se hledati mezi sebou spojení následkem tlaku cizího výboje, vypadá to zde nějak tak, jakobychem společně vystupování Slovanstva zde považovali za nějakou nepotřebnou hračku.

Možná že se mýlím; možná že se na to spojení ani ještě nepočalo myslet i promyšleně pracovati, ale konstatuji, že takto roztrhání, ani sobě, ani naší nové vlasti nedáme těch sil materiálního a kulturního pokroku, kterých máme až k překypění v naší vlastní energii, kdyby byla jak se patří organizována. Slovanstvo bylo by pak v Americe zcela jinak reprezentováno, než je tomu dnes.

Když ale si v tomto smutném rozpoležení rozpomenu, že ve starém kraji idea všeslovanská v Sokolstvu měla vliv na položení základního kamene ve vídeňském parlamentu ku parlamentárnímu klubu českých a jihoslovanských poslanců, (na místě ústředí německo-slovanského) ku kterémužto česko-slovanskému klubu ani Poláci neostávají lhostejnými, dále že došlo k založení novinářského družstva — tu se mi v hrudi rodí naděje, že i americké Sokolstvo přivede naše společné zájmy do pravých kolejí a na lepší a zdravější podklad — bude-li jen ovládati nás společná národní idea a chopíme-li se práce čile a v pravdě sokolsky.

Aby se neučinila chyba, dlužno na tuto myšlenku hleděti s pozitivního stanoviska a sice dá se to shrnouti ve větu: "Veliké a silné Slovanstvo mohou tvořit jen veliké a silné národy!" My, kteří toto Slovanstvo reprezentujeme musíme se sami mezi sebou starati o to, aby jednotlivé větve slovanské byly kulturně i politicky co nejsilnějšími skupinami a budeme-li se v tom směru navzájem podporovati, nadehneme Slovanstvo ve snaze, která všem nám bude ku prospěchu a na pomoc nejen v této nové vlasti, ale bude mít i reflexi na národní a existenční obranu v domovinách našich rodných vlastí.

Když je to tedy ku přání, aby se pod praporem Sokolstva rozvil co nejbujnější styk mezi jednotlivými slovanskými národy, je povinností nás všech pracovati k tomu, aby se ve všech slovanských národech Sokolstvo co nejvíce rozšířilo. — Nesmíme ale při tom zapomínati, že je přední povinností českého Sokolstva pracovati v užším kruhu svého národa, chorvatského mezi Chorvaty, slovenského mezi Slováky atd., neboť veliké Slovanstvo závisí jen výhradně od silných a sebevědomých jednotlivých národů slovanských. — Vždyť Váš slavný národní pěvec, Neruda, Vám pravil již před lety, že "bude-li každý z Vás z kamene, bude celý národ z kvádrů." A bude-li každý jednotlivý slovanský národ ze žuly, bude Slovanstvo jedním velikým zceleným balvanem, o který si nepřátelé vždy lebký rozdrtí.

Dovolu mi Vám říci, jak by české Sokolstvo mohlo vyplniti znamenitý úkol ve veřejném českém životě zde v Americe. V této zemi jsme odkázáni v našem národním životě úplně na naše vlastní síly — vláda a zákon nám ani nepomáhají, ani nás neutlačují. Naše národní existence závisí ve spojení těch našich sil. Ty musíme vzbuditi a sjednotiti kolem našich národních, kulturních a společenských potřeb. Politika nemusí býti cílem toho sjednocení, poněvať

je to věc, která spadá na každého jednotlivce, co svobodného občana Spoj. Států. Vzdělávání širokých mass lidových, národní výchova mládeže, morální a hmotná podpora přistěhovalectvu, aby se jim okázala cesta k samostatné existenci a neodvislosti, spolkový zdravý život s ohledem na pozdvižení morálky — to vše nás zve ku společné práci ve vlastním národním životě. V tom měl by Sokol státi na prvním místě. Ovšem neměl by ji výhradně reprezentovati, ale jí povzbuzovati a v pádu potřeby i voditi.

Za představu této společné práce bylo by třeba sestaviti z kulturních našich spolků jeden celek. Mně tu připadá na mysl "Česká Stráž" v Chicagu. Tento spolek má ve svém programu hořeji naznačenou snahu a za to i já jsem jeho členem, ale pravý cíl bude mít "Česká Stráž" teprve pak, až nebude jen spolkem jednotlivců, nýbrž střediskem všech kulturních českých spolků v Chicagu. I k tomu jednou dojde. —

Takových "Stráží" by bylo potřeba ustrojiti po všech našich koloniích všech slovanských větví, alespoň všude tam, kde je nějaký sokolský sbor, tak aby se okázalo, že nejsou sbory tyto jen střediskem zábavy, nýbrž že stojí v popředí zájmu a zdravého národního života s utužením a uzdravením lidu svého. Necht' takové označení cílů slovanských Sokolů v Americe nemate ty bratry, kteří jsou zde rozenými. Myslím že i tato otázka je dobře rozřešena, řekne-li se: "Bud' me této zemi dobrými občany, bud' me ale také po svém rodu dobrými Čechy, Chorvaty, Slováky atd. a zároveň i dobrými Slovany. Na zdar! Živili Sokoli! Napreji!"

ZE ZÁVODŮ ŽUPY ZÁPADNÍ.

Závody odbývaly se jakž na místě tomto již několikrát jsme sdělili, dne 16. až do 18. června v Bruno, Neb. a sice byly to dvanácté státní závody, jež však tentokrát odbývaly se pod dozorem dotyčné Župy naší. Bruno odělo se ku počtu boreů v háv slavnostní a naši znovu a znovu dokázali, seč náležitým zkázněním a výevikem ve výchově sokolské docíliti se dá. A kdyby jen polovina těch mnohých hostů, toho dorostu a těch lidí našich českých, již k slavným těmto dnům se dostavili, naklonila se věci naší, šla k Sokolu, účinek na celé žití dotyčné krajiny byl by jistě znamenitý, přibýlo by činovníků ku povznesení lidu našeho, mužů pevných a utužených, ochotných ku každé práci pokrokové a národní. Před zraky milých přátel i před zlobnými pohledy odpůrců vydali naši účet ze své činnosti tělocvičné a získali, jdouce chutě k práci vedením svých činovníků nadšených a upřímných. Byly tu zastoupeny a již v pátek na místo dorazily:

Těl. Jednota Sokol z Omahy, So. Omahy, Wilber, Bruna, Abie, Schuyler, Dodge a Brainard, sokolky pak z Omahy, So. Omahy a Plattsmouth. Sbor soudecovský pozůstával z následujících: br. Oldřich Jelen z Omahy předsedal; Al. Povondra z Omahy; Bohumil Bartoš z Omahy; Jos Vónásek ze So. Omahy; Václav Bulín z Plattsmouth; Jan Brt, tajemník, z Wilber; Jan Šule a Štěpán Kostlán ze Schuyler; Jiří Studnička z Dodge a Jos Marušák z Bruna; F. A. Štech, A. J. Coufal a Fr. Kříž, počítáři.

V pátek byla obloha zamračená a snesl se malý deštík. Sokolové, sokolky a soudecové shromáždili se v síni Hlaváčově, kde odbývána byla schůze. Tato zahájena byla předsedou výboru pořádačím br. V. Blatným, kterýž zvolen byl předsedou a br. F. A. Štech tajemníkem schůze. Na to představen byl mayor A. J. Coufal, kterýž nadšenými slovy uvítal milé hosty sokoly a ku konci na důkaz úcty a lásky odevzdal jim klíče města. Pak čtena byla pravidla a po jich schválení přečten dopis Západní Župy, v němž se do poručuje, aby pro župu získán byl schopný evičitel. Dopis byl přijat a zvolen výbor na vypracování resoluce. Táž pak přijata a rozhodnutí ponecháno sborům. Když byla schůze skončena, odbývali ještě schůzi soudecové za příčinou vypracování vlastního pořadu.

Na druhý den v sobotu bylo sice mlhavo, však naši již časné po náležitém odpočinku v síni Z. Č. B. J. hotovili se k průvodu na místo závodní, jež vhodně upraveno bylo, díky bratrům z Bruno a čilého jich pracovníka br. Blatného. Mlha se konečně roztoupla, slunko vysvitlo, tak vysvitlo, že v parku Proškovcově měli naši dosti tuhou práci. Všude jevílo se vzpružení a snaha po zadostiučinění úkolu. Všude výevik jevil se dosti dobrý, třeba i tu, aneb onde ještě mnohé scházelo. Také sokolky byly v čas na místě a tužily se, tak že lid přítomný s láskou a úctou vzhlížel k těm boreům pilným a sestrám jejich, jež přišly, aby dokázaly co osvěžení, co prospěchu v práci na cvičišťích našich tam, kde povinnost, kázeň a nadšení snoubí se v mladistvých srdcích junáků a sester upřímných. A jak se tomu lidu líbilo, jaké vyslovoval jim své uznání, zapomínaje předsudků, jež v tělocviku ženě bývá tak často údělem nezaslouženým.

V oddělení I. závodilo celkem 18 boreů a sice četa T. J. S. z Wilber, četa T. J. S. z Bruno a 1 náhradník, dva členové T. J. S. ze Schuyler a tři členové T. J. S. z Omahy.

V oddělení II. závodilo celkem 19 boreů a to: četa T. J. S. z Omahy, četa T. J. S. ze Schuyler a 2 náhradníci, 2 členové T. J. S. z Abie a tři členové T. J. S. ze So. Omahy.

V oddělení III. závodilo úhrnem 14 boreů a sice: četa T. J. S. z Dodge, doplněna 1 členem T. J. S. z Brainard. Jedna četa a jeden náhradník T. J. S. z Bruno a jeden borec T. J. S. ze Schuyler.

Sokolek závodilo celkem 26 a sice 2 čety z Omahy, jedna četa ze So. Omahy a jedna četa a 2 náhradnice z Plattsmouth.

Výsledek závodů celkem uspokojil. A jak by také ne — vedlť je rukou zkušenou br. Rud. Havelka. Po skončené práci uspořádán byl pak v síni br. V. Blatného přátelský večírek, kdež promluvil br. B. Šimek z Iowa City o významu spolčování a tělocviku zvláště i jeho důležitosti.

V neděli za krásné pohody přijeli do Bruna mnozí hosté z Linwood, Nimbergu, Abie a okolí a k polednímu bylo tu již tolik povozů a tolik boдрého našeho farmerstva, že radost bylo pohleděti, ano přijelo i mnoho hostů z Prague, Rescue, Brainard, Octavie, David City a jiných měst okolních kde jen Čechové bydlí. V Proškovcově parku pak naši již stěhují bradla, hrazdy, koně, žíněnky a vše potřebné mezi stromy pod příjemně modrojasnou oblohu venkova, aby ukázali lidu tu v počtu značném se shromážděnému, co dovedou. Sluníčko pražilo jen což a po oznámení prostných, na nářadí a cvičení sokolek kůželi naši znovu cvičili. Únava však již byla patrnou a mnohý výkon se nepovedl a také prostná vykazovala mezery. Za to ale sokolky získaly si uznání všech přítomných. Drželit se opravdu statečně vedením br. Boh. Bartoše. A tak byly to zde i opět sokolky, jež znovu vynikly. Tak skoro všude v době poslední se jeví a sestrám našim jen povzbuzením může býti k práci další a ještě účinnější, neboť prošeďše školou cvičiště sokolského uschopňují se teprve ku každé jiné práci národní, sílí a utužují se na celku prospěchů. Rozkošný výjev z "Popelky" sester omažských zvláště se líbil.

Po cvičení oznámen byl výsledek závodů, jak následuje.

I. ODDĚLENÍ.

1. četovou cenu obdrželi Wilber, bodů 624.85; 2. Bruno, 529.4 bodů.

1. přeborník Fr. Říha z Omahy 141.4 bodu; 2. přeborník Wil. Chaloupka z Wilber, 137.5 bodů.

Jednotlivci na nářadí.

Hrazda — 1. Fr. Říha, Omaha, 33.5 bodů; 2. Jan Pešek, Schuyler, Jan Krajíček, Omaha, každý 31.5 bodů.

Bradla — 1. Fr. Říha, Omaha, 27.5 bodů; 2. Jan Krajíček, Omaha, 26¼ bodů.

Kůň na šíř — 1. Fr. Říha, Omaha, 23 body; 2. Josef Pešek, Schuyler, Rudolf Hokuf a Ed. Prucha, Wilber, každý 22½ bodů; 2. Frant. Říha, Omaha, a Wil. Chaloupka, Wilber, každý 22 bodů.

Skok do dálky — 1. Ray Procháška, Omaha, 20 st p 3 palce; 2. Wil. Chaloupka, 19 stop.

Skok do výšky — 1. Wil. Chaloupka, Wilber, a Ant. Pešek, Schuyler, každý 5 stop 3 palce; 2. Ray Procháška, Omaha, Jos. Pešek, Schuyler, a Ed. Prucha, Wilber, každý 5 stop 2 palce.

II. ODDĚLENÍ.

1. četovou cenu Omaha 556.4 bodů; 2. Schuyler, 545.6 bodů.

1. přeborník Fr. Křeček, Omaha, 112.6 bodů; 2. přeborník Fr. Kubín, So. Omaha 109.1 bodů.

Jednotlivci na nářadí.

Hrazda — 1. Frank. Kubín, So. Omaha, 23½ bodů; 2. Jan Holub, Schuyler, 22½ bodů.

Bradla — 1. Jos. Hejduk, Omaha, 29¼ bodů; 2. Frant. Křeček, Omaha, a Frank Kubín, South Omaha, každý 25¼ bodů.

Kůň na šíř — 1. Jar. Smit, Schuyler, 21½ bodů; 2. Jos. Smit, Schuyler, 20½ bodů.

Kůň na dél — 1. Jan Pešek, Schuyler, 21½ bodů; 2. Fr. Kubín, So. Omaha, 20½ bodů.

Skok do dálky — 1. Jar. Vaňkát, So. Omaha, 18 stop 3 palce; 2. Anton Křeček, Omaha, 17 stop 6 palců.

Skok do výše — 1. Fr. Křeček, Omaha a Anton Křeček, Omaha, každý 5 stop 2 palce; 2. Jan Pešek, Schuyler, a Kristian Peřina, So. Omaha, každý 4 st. 10 palců.

III. ODDĚLENÍ.

1. četovou cenu Dodge: 426.7 bodů; 2. Bruno 396.6 bodů.

1. přeborník Emil Holub, Schuyler, 93.1 bodů; 2. přeborník Šimon Janeček, Dodge, 83.7 bodů.

Jednotlivci na nářadí.

Hrazda — 1. Emil Holub, Schuyler, 18½ bodů; 2. Karel Bartoš, Dodge, 15½ bodů.

Bradla — 1. Emil Holub, Schuyler, 21 bodů; 2. Jar. Máca, Bruno, 20 bodů.

Kůň na šíř — 1. Adolf Hlaváč, Bruno, a Emil Holub, Schuyler, každý 18 bodů; 2. Jaroslav Máca, Bruno, 17½ bodů.

Kůň na dél — 1. Emil Holub, Schuyler, 18½ bodů; 2. Šimon Janeček, Dodge, 17 bodů.

Skok do dálky — 1. Frank Horák, Dodge, a Em. Holub, Schuyler, každý 16 stop; 2. Kar. Bartoš, Wil. Hrabák, Šimon Janeček, všichni z Dodge, a Frank Kostka, Brainard, každý 15 stop 3 palce.

Skok do výše — 1. Šimon Janeček, Dodge, 4 stopy 7 pal.; 2. Emil Holub, Schuyler, 4 stopy 6 palců.

Výsledek závodů sokolek.

1. četovou cenu obdržely sokolky omažské s počtem 228.1 bodů; 2. Sokolky south omažské dočlivší 204.5 bodů.

1. cenu jako přebornice obdržela Kam. Dlaskova, South Omaha, 40.2 bodů; 2. Pavlína Michalova, Omaha, 40.1 bodů.

Prostná cvičení — 1. Kam. Dlaskova, So. Omaha, 19.6 bodů; 2. Josie Svobodova, Plattsmouth, 19¼ bodů.

Skok do dálky — 1. Kamila Dlaskova, So. Omaha, 12 stop 5 palců; 2. Růžena Sedláčková, South Omaha, 11 stop 5½ palce.

Skok do výšky — 1. Pavlína Michalova, 4 stopy 2 palce; 2. Božena Chvalova, Omaha, 4 stopy 1 palec.

Víme, že málo kdy práce opravdová a přičinění dostává uznání a proto tím více nás těší, že br. Havelkovi dotyčný výbor ukázal, že práce jeho si váží. Br. Blatný jmenem výboru odevzdal mu totiž zlatý odznak pamětní jako náčelníku. Však také podnáčelník br. Fr. Pavlík z Prague se činil. Nás jen těší a jsme rádi, že závody tak pěkně skončily i doufáme, že nebudou bez trvalých výsledků. Následující zdravice došly a všele byly přijaty:

Wilson, Kas. — Těl Jed. Sokol Žižka. Mnoho zdaru závodům. Sokolové, krácejte vždy mužně v před! Na zdar!

Dr. J. P. Pecival.

Schuyler, Neb. — Na zdar státním závodům! Vám ne-
treba jest připomínat dnes to hrdé heslo: Nikdy nepodlez!
Na zdar! Otto Otrádovský.

Wilson, Kas. — Župě hrímavé na zdar! Tužte se!

F. J. Vaníček.

Omaha, Neb. — Bratři, nechť duch sokolský ovládá
Vaše činy! Na zdar! J. J. Mik, za Župu Západní.

New York. — Státní závody sokolské Bruno, Neb. Třeba
od Vás dleli tisíce mil vzdálení, přece mysl naše s Vámi dle.
V nadšení tyto slavné dny a v čase státních závodů přijmete
od nás tisícery pozdrav! Cvičící členové T. J. S. N. Y.

Schuyler, Neb. — Sokolíkům Schuylerským! Co Čech, to
sokol, heslo vždy dávné. Co sokol pravý, povždy ryzí muž.
Hled' každý stihnout vznešené cíle své, tělo při tom vznese
ducha též. Se sokolským na zdar!

R. A. Daříček, Schuyler, Neb.

K NÁHLEDU CVIČ. SBORU NEW-YORSKÉHO.

Na vyzvání br. Čermáka v minulém čísle "S. A." mi-
lérád připojuji těchto několik slov k poznání plynoucích z
vlastní zkušenosti a sice s ohledem na pronesené náhledy
v příčině úbytku cvičenců v našich těloevičnách a jiné. —
Bratři new-yorští podali v předminulém čísle "Sokola" svůj
náhled; jest to čin jim ku cti a důkaz, že dovedou cítiti a
přemýšleti o potřebách našich, ale — soudí jinak. Hoši new-
yorští vidí jedinou spásu pro povznesení činnosti těloevičné
když sbory zřídí si aneb vychovají sbory cvičitelské, uvádí
nedostatky placených cvičitelů a jiné. Nechei se o tom ro-
zepisovati, jelikož br. Čermák důvody jich s dostatek vyvrá-
til a já proto se k nim přidávám. Tolik však jisto je, že
sbor cvičitelský není k zaholení a může konati služby dobré
a hlavně — málo stojí. Ale jest zase otázka, může tento
sbor vyhověti celkové své povinnosti i pokud jde o těloevič-
dětský a dívčí. Co na nich by musel každý sbor žádati
sdělil nám již minule br. Čermák. Můj náhled jest, že sbory
cvičitelské mohou konati neocenitelné služby, pokud jde o
cvičení členstva, kde jistý díl práce může býti přenesen na
každého člena sboru cvič., a proto každá jednota jest po-
vinna a sbor také se postarati a má-li sbor placeného cviči-
tele, tu není těžko i tomuto požadavku vyhověti.

Jsou však mnohé sbory, které volí své cvičitele akrobaty,
a nedbají toho, je-li zvolený všestranně schopen nejen jako
cvičenec, ale znáti též theorii a vedení těloeviku. — Znám
případy mnohé podobné volby, kdy zvolený cvičitel byl sice
vynikajícím akrobatem na náradí, ale nic jiného. A tako-
vouto volbou cvičitelů dávají si sbory vlastní vysvětlění
o nepochopení úkolu pravých cvičitelů. Za takovým cvičite-
lem jdou cvičenci přímo jako elektrisování jeho krkolom-
nými výkony, jest jim zosobněným ideálem pokud akrobati-
sestárne-li, je po všem nadšení, a nenajde-li se zaň náhrady,
je i po veškeré činnosti v těloevičně.

Prohlédne-li konečně sbor, pozná tuto vadu a snaží se
a najde cvičitele schopného, nejen theoreticky, ale i dětské-
ho těloeviku znalého, jenž však neumí dělati všelijaké "salta
mortale," tu členstvo pohlíží naň útrpně a řekne: "Co tady
chee, když nic neumí udělat na hrazdce." A nesnažili se
udělat nějaké to "vreholové," co tu čeká naň útrap!

Na cvičiteli placeném žádá se mnoho a víc než to, jak
gojista správně zmínil se br. Čermák. Té povinnosti a zod-
povědnosti není však s to vyhověti sbor cvičitelský, toho
nejeden mám důkaz.

Na příklad v jednotách v Čechách, a tam přece mají
většího dílu dobře organisované sbory cvič. a mnozí jsou
lepší v jedné jednotě, nežli možno nám zde sestaviti z celé
N. J. S. a přece nemohou se nám zde vyrovnati procentem
žactva našich těloevičných škol. A co to dělá? Tam place-
ných cvičitelů jest velmi poskrovnu a ještě špatné ať již
toho příčina finance jednot, aneb jiné, tolik je jisto, že tam-
nější těloevičny jsou plny cvičenců v poměru k nám, ale za

to prázdné žactvem ať pole jest tam zkypřeno a též dobrých
cvičitelů snad dost. V Čechách budou tím po čase trpět
sbory samy, poznají svou škodu, jako zas my musíme uznati
znamenitý pokrok na poli těloeviku dětského a tento pro-
spěch vzešel příčiněním placených cvičitelů. A to mi nikdo
nevymluví, že každý schopný cvičitel jeví vždy větší snahu
o školu těloevičnou, aby měl hodně dětí a teprve na druhém
místě členstvo, jelikož cvičení dětí zabírá větší díl jeho času.
Ostatně pokud jde o cvičení členstva zpravidla nebývá cvi-
čitel jím, aniž ostatním členstvem podporován a dost malé
opomenutí — provinění bývá využitkováno, aby se naň vši-
chni vrhli, co zatím členům sboru cvič. se spíše promine
vše, jako ochotníkům. Zde zřime ten rozdíl povinnosti se
zodpovědností.

Rád doznávám, že v New Yorku se mohou pochlubit
jedním nejlepším sborem cvič. ale — jestli je pravdou co mi
bylo řečeno u příležitosti sletu v St. Louisu jedním členem
onoho sboru cvič., tož prosím jen rozhlédněte se kolem sebe.
My nemáme určitého rozvrhu žádného a tvoříme si jej vždy
na schůzi na 14 i 8 neděl předem a na dotaz v jakém po-
řádku, odpověděno, že začínají visem a končí podporem. Tak
tedy! Po malém intermezu sdělil jsem jim, že máme rozvrh
na 36 hod. pro členstvo, zvláštní pro ženy a děti, že cvičíme
bez rozvrhu určitého, ale že v jedné hodině proberu s dětmi
těloevičné pohyby, kde celé tělo musí býti uvedeno v čin-
nost dbaje při tom nejen rozmanitostí, ale i nálady dítek.
A co mi řekli: "To jste tam u vás o 500 let pozadu za námi."
Snad to byl ostatně jen žert. Rád se dám poučiti tak jako
každý jiný není-li tuze vysokomyslným a rád též poučením
přispívám, kde vidím, že mohu prospěti.

Bratři cvičitelové! Nemyslete, že by nám velmi pro-
spělo, kdybyste tak jednou za čas poslali do listu našeho ně-
jaký ten příspěvek nechť již technický, tož pro poučení těch
méně schopných? Dle toho tedy i duševně bychom navazovali
styky a se i poučovali navzájem k všeobecnému prospěchu
nám svěřených, a pak ani ten placený cvičitel, jen když by
uměl čísti technické práce, nemohl by se nikdy vyčerpati.
Přemýšlejte o tom!

Ještě jedno na co nutno poukázati a co jest z hlavních
příčin ochablosti v našich těloevičnách. Mnohé sbory dove-
dou si vážiti své těloevičny, ale ne cvičících členů. Tak na
příklad stane se, že na místě určité cvičební hodiny odbývá
se v těloevičně ples nebo jakás trdlačka. Dále členům cvi-
čícím poskytuje se malé poučení v těloevičně, nechte se, ne-
předčítá a p. a někdy i spory nastanou a způsobují kvašení
dvou, tří stran a na konec přinášejí ochablost stran pokud
jde o zájem těloeviku a sboru. Jednak stane se, že cvičící
četa jede na závody; v nich nevzbudí se nadšení a nějaké
pochopení proč jedou tam se dít (oni tak myslí) a nejsou-li
ovládáni jedinou snahou po dosažení nějakého toho medálu,
jsou nanejvýš mechanickými figurkami z prostě jimi krivě
pochopené povinnosti. A věřte, stačilo by jen několik nad-
šených slov z úst povolaných předáků, malý večírek na roz-
loučenou a jiskra v mladé duši junácké zaplane prvním urči-
tějším pochopením. A vrátí-li se zpět učiniti totéž důstoj-
ným zakončením — i byt' by třeba cenu nepřinesli — nebylo
by to nejlepším uznáním a podporou v další práci?

K. L. Jadrníček.

Z NAŠICH KRUHŮ.

Hlídka domácí.

— Br. Svoboda, jenž přítomen byl ze Schuyler závodům
v Bruno, napsal následující zajisté jen pozoruhodná slova,
jež tak mnohý borec měl by si zapamatovati, již proto, že
není a nebylo tak jen v Bruno, ale skoro vždy na všech zá-
vodech našich. Praví: "Při závodech bylo mnoho "kopání"
na omažské sokoly, a kopalové všichni nebyli ze Schuyler.
Rád bych viděl ve skutek uvedena ta hrdá a vznešená hesla
sokolská, ale my obyčejně se jimi pouze chlubíme a provádět

jejich učení neumíme. Jiná věc, která mi vrtá mozkiem, jest: jak dlouho tu svou mluvu zachováme, bude-li vše pokračovati, jako dosud? Kdo slyšel závodníky mluvit, mohl myslet, že je mezi nimi polovina "Yankees." Skoro bych raději viděl, aby se užívala při cvičení a jednání řeč anglická. Avšak o tomto předmětu pojednáme později."

— Nám zdá se, že o veřejných těch cvičenců jest stále méně, ba jsou i sbory, kde mají nanejvýš schopné cvičitele, obětavé síly a všestranně vzdělané a přec ty celé výsledky vypadají náramně smutně, jakobychem již měli se spokojit pouze žactvem. Říká se o nás, že prý na jiných vidíme chyb dost, sami na sobě pak žádných. Ale tolik nemá se říci o listu našem, listu, který snaží se o nápravu každým směrem pokud jen lze. Zprávy však, jako ona následující z "Osvěty" nás ovšem mnoho netěší. Píše se tu o veřejném mezi jiným: "Veřejné cvičení pořádané minule cvičicím odborem Těl. Jed. Sokol za spolupůsobení sboru Omažských Sokolůk vydařilo se, co se cvičení týče, velmi pěkně. Národ však na naše sokoliky "nepatřil." Aspoň národ mužského pohlaví dřepěl doma, nebo při kartách, nebo se byl dívat na elefanty, nebo bůh ví kde. Za to připraveno bylo obecenstvu, které pozůstávalo ponejvíce z maminek a sester našich sokolů, sokolek a žáků velmi pěkně pobavení. První číslo, pozůstávající ze cvičení prostného provedeno asi 10 cvičícími členy nezamlouvalo se tak, jako kdyby se byl účastnil cvičení větší počet cvičenců. Za to však číslo druhé, kroužení kůželů, provedené asi třiceti sokolkami provedeno v několika odděleních za vedení cvičitele br. Boh. Bartoše, téměř bezvadně, a po skončení klidily bouři potlesku. Nejlepším číslem bylo následující, prostné cvičení, provedené žákyněmi jež provedeno bylo v pěti odděleních velmi hladce a povážíme-li, že účastnilo se cvičení asi 50 žákyní v šesti řadách a vždy ob řadu prováděny výkony stejné, kdežto vedlejší řady vykonávaly výkony opácné a tak správně vždy na po vel přísně, že každému plesalo srdce nad tou drobotinou a potlesk nechtěl bráti konce, když cvičení skončeno. Cvičení žáků s tyčemi za to dopadlo bledě, ne snad špatným cvičením, však počtem cvičících, neb ze 40 žáků, kteří pravidelně cvičí, účastnilo se jich celkem 7. Program zakončen byl cvičením na nářadí cvičícími členy. Mnozí dobyli si velké ho uznání, zvláště sokolové Říha, Krajíček a Hejduk, jž prováděli velmi pěkné výkony, zvláště na posledně jmenovaném byl znáti veliký pokrok a doufáme, že při příštích závodech dostane se sokolu Hejdukovi místa v první četě. Sokol Rudolf Havelka, ačkoliv mu bezmála čtyřicátka klepe na dvěře, cvičil s těmi mladšími velmi pěkně. Tím ukončen program odpolední. Večer účastnilo se zábavy obcenstva mnohem více, zvláště mladší generace. Kořiskova kapela zahrála několik krásných skladeb a pěvecký odbor Jednoty zapěl píseň, sok. Pavla Michalova přednesla krásnou deklamaci a na to rozděleny diplomy vítězům ze státních závodů, obdývaných v Brně minulý týden."

— Sokol Slávský dle posledního výkazu má úhrného jmění \$4438.90. Členů přistoupilo 55, odstoupilo 14 a vyloučeno bylo 7. Celkem jest členů sboru 192, dojísta pěkný to počet, zvláště pak povážíme-li, že jsou to mnozí činovníci zvláště pilní.

— Naši v Chicagu chtějí stavět velikou, všem požadavkům lidu vyhovující a moderně zařízenou Národní Budovu. Však byl by již skoro čas, aby také veliké, české Chicago pochlubiti se mohlo opravdovým střediskem živlů pokrokových. kamž milo by bylo zavítati. Jak takové lepší a větší stře disko působí, vidíme nejlépe na Plzenském Sokole, kde soustředilo se tolik a tolik klubů a sborů v jeden mohutný celek, jenž pak dle toho se zařídil.

— S tímhle Svazem jest potíž. Každý zdá se být hnutí společnému nakloněn, každý bez výminky ať již členem jest toho či onoho sdružení vidí spásu ve věci tělocvičné zvláště, pakli podáme si pravice. Všichni ty pravice již vztahujeme a tak zůstává jen při tom vztáhnutí. Proč to? Či vážne ně kde něco?

— V posledním čísle "Besídky Sokolské" čteme o Svazu, jak následuje: "Nám všem přec jde o to — aspoň se tak domnívám já, — aby stával zde Svaz všeho Sokolstva česko-amerického po případě i slovanského, který by nás nejlépe sblížil ve věcech technických a jim příbuzných, čehož následek mohl by vzítí další krok ku sblížení se i v otázkách jiných. To však jest věcí pozdější a na nás v přítomné době jest, abychom utvořili Svaz tak jak jej potřebujeme, a tak, jak jej stávající poměry dovolují. Máme za společné prostřednictvím Svazu dorozumívati i v zájmu snad dalších prací, které vykonány budou mět být vším Sokolstvem zde v zemi této, aby jméno naše bylo staveno na úrovni všech jiných národů. Jest to velká myšlenka a důležitá pro budoucnost a nerad bych, aby uskutečnění její nuselo zdržováno být náhledy podobného druhu. Má-li se přání všech a dobro všech státi skutkem, nechť stane se tak ihned způsobem zcela prostým, buď dorozuměním se v časopisech našich aneb bezodkladným svoláním sjezdu, který obešlou všechny Jednoty. Jednoty nezastoupené na podobném sjezdu získati, to bylo by prací již zorganizovaného výboru, který zorganizoval a jmenoval by sjezd sám."

— V předposledním čísle "Truth Seeker" vycházejícím v New Yorku nalézal se článek o té naší práci sokolské a svedomyslnosti řad našich zvláště, hlavně ale byla tu vhodná zmínka o práci Dělnické Americké Jednoty na sjezdu téže a radikálních její opatřeních.

— Literární výbor časopisu "Slovenský Sokol" dokončil již své práce přípravné a jakž sdělil s námi vydá číslo listu v obsahu svém i uspořádání co nejlepší. Na nejlepší práci tělocvičnou vydá souběh a odměnu \$100.

— V závodech jednoveslovek na haremské řece u Speedway v New Yorku vyhrál Fr. Veselý, člen tamního Veslařského klubu českého, a sice nad soupeřem od Nonpareil klubu Titusem.

— Na sokolský tisk, který upřímně a svědomitě pracuje o utužení a uzdravení lidu svého volných myšlenek, když nemůže se přímo útočiti, tož sáhne se k jiným u nás již obvyklým zbraním osobním. Nám nevádí. Konáme jen svoji povinnost stanovami N. J. S. nám vytčenou a jako lékaři, psávali jsme již dávno a ještě silněji proti nešvarům jakým zdraví lidské tak často na pospas se nechává. Víme, že ty prožluklé pravdy mnohdy hodně bolí, ale i kdyby týkaly se i našich řad, pro nás přece jen zůstanou pravdy a těch se držíme klidně a bez rozdílu.

— Minule v zápasu s Francouzem Carlensem a Němcem Beckerem zvítězil člen sboru Cleveland br. Fr. Chmel, jenž hlenosí se nejen utuženým svalem, ale i hbitostí až prý úžasnou.

— V Manitowoc, Wis. zemřel starý Fr. Sixta, člen tamějšího sboru Americký Sokol. Týž byl starým osadníkem v onom okolí a těšil se veliké vážnosti všech, kdož jej znali.

— Nemůžeme se nikterak diviti turnerům, že byli zvláště na své bratry z Němce sem zavítavší hrdí a že celá ona četa vybraných junáků, Němců, těšila se na sletu a závodech v Indianapolis veliké pozornosti. Všude, kdekoli se jen na cestě své mezi turnéry objevili, byli předmětem nezměrných ovací a slávy. Uvítání jich pak v přístavu newyorském bylo opravdu pěkné, jakž listy odborné píšou, chvála líce Němce již pro jejich inteligentní vzhled a vzorné vystupování o kázni svědčící.

— Katolické tělocvičné spolky české v Omaze, jimž ovšem slovo Sokol nepřislúší, konaly o 4. červenci své závody, k nimž přihlásily se celkem tři v okolí tom stávající sbory z Omahy, South Omahy a Plattsmouth, Neb. Poslednější se k závodům nedostavili. Celkem závodily dvě čety a předákem byl člen T. J. S. z Omahy br. Jan Krajíček, cvičitel omažského sboru katolického. Závodilo se na hrazdě, bradlech, na koni na šíř i na dél, ve skoku vysokém, dalekém a o tyči. Vítězi jsou: 1. Petr David, South Omaha, 2. Josef Kučera, Omaha, 3. Vác. Staněk, So. Omaha a 4. Frant. Pěchota, Omaha. Četových cen a na jednotlivém ná-

radí nebylo. Na poprvé prý se hoši drželi dosti dobře, což těší nás, ale netěší, že páni páteři svým ovečkám nepovědí, jak spolkům tohoto druhu název Sokol rozhodně nenáleží, ba nesluší.

— O čtvrtém červenci odbývala se ve Filadelfii regatta na Schylkillu za ohromného účastenství lidu. Bylo tu prý asi 25.000 lidí. Závodů starších jednoveslovců byly zajímavé a br. Veselý z New Yorku dosáhl tu druhé ceny.

— Svátek neodvislosti, čtvrtý červenec, oslaven byl letos opět a opět velkým hlomozem, střelbou z pušek, revolverů, malých děl a prskavkami od té nejnevinější až do oné dynamitové a p. Kolik opět událo se neštěstí, kolik ztrnutí čelisti následovalo a kolik jiných bylo poranění a zmrzačení. Jaká podivná to oslava, jak barbarská a jak pokrokověes lidí nehodná. Mláti a střelí se ku počtě těch, kdož za neodvislost země této bojovali, statky své a životy obětující, místo aby se těm dětem raději povědělo trochu více z dějin této nové vlasti naší, aby ukázala se jim jiná a vhodnější cesta té pravé a daleko užitečnější oslavy. Pravda v New Yorku zdravotní úřad postaral se o spousty antitetanického sera, aby lékaři je ihned použití mohli v pádu případu ztrnutí čelisti toho kterého nadšenějšího hochy neb holčičky o slavném čtvrtém, ale tím, třeba čin sám byl chválným vlastním zlo, vlastní příčina jeho se neodstraní.

— Varujte se, onemocníte-li, jste-li choří, neb jinak potřebujete-li radu lékaře všech těch "lékařů," kdož v novinách oznamují, za tolik a tolik dollarů napřed složených a jistý napotomní poplatek, anebo na smlouvu vyléčení vám slibují na dištanc. Pravidelný lékař neoznamuje a specialista smí pouze svůj odbor oznámiti a to jen způsobem slušným, nikoliv dryádnickým. Jest zrovna s podivením, co vše najdete od všelikých lékařů, humbukářů v jejich oznámkách a to v listech, o nichž by jste přece předpokládali, že vlastní lid svůj vědomě by klamati nechťely. Jestli policejní úředník, tedy strážce veřejného pořádku přijme úplatek, jaký hned huronský strhne se v tisk rámus, ale že ten tisk přijímá ročně tolik set dollarů za přímý klam a šalbu všelikých také lékařů, jimž "quacks" se říká, o tom nikde ani muk. A přec se tisku také říká, žeť prý má být strážcem veřejných zájmů, pořádku.

Věci české a slovanské.

— Sokolský den na výstavišti koná se dne 16. t. m. v Praze. Výtěžek čistý případně ohroženým jednotám sokolským. Bude to v pravdě lidová slavnost sokolská a zdaru jejimu ovšem i my ze srdce přejeme.

— Posledním číslem změněn dosavadní název "Sokolský Zpravodaj na českém západě" v případnější název "Sokol na českém západě." Směr listu zůstává tentýž. List vychází, jak víme v Plzni.

— Na té veliké Rusi, ku podivu není časopisu, který by přímo věnoval se tělocviku soustavnému, až teprve nyní vyšla tři čísla listu "Illustrovanyj Žurnal Atletiki i Sporta" a sám název stačí, aby pověděl vše.

— Pod vedením br. Č. Orta v Kyjevě uspořádáno bylo dne 14. května čtvrté veřejné žactva gymnasia Kyjevsko-Pečerského. Účastenství bylo značné a pořad dosti dobrý, vedle her, dostihů ve skoku, útokem do dálky, mezi dvěma motouzy, různé výkony na bradlech, mety a pod.

— V Zásnukách zakázán byl slet Župy Tyršovy, protože se tam konaly misie. A v jisté obci u Mělníka musel se poděkovati knížecí úředník, protože byl zvolen starostou Sokola spolku "proticírkevního." Jde to v té vlasti naší staré proudem pěkným, není-li pravda? A zde pomalu budou to svobodomyšlní, vlastně listy jejich, jež první hodí po nás kamenem za každý dollar oznámky.

Sokolky.

— V Racine přihlásilo se již asi patnácte děvčat do cvičení sboru T. J. Mladočech. Jest ku podivu jak někdy sebe lepší myšlenka poznenáhlu jen razí si cestu v před a tak

bývá skoro všude na venku, kde sokolky a sbory jejich se zařizovati měly a těla prospěšné cvičení prováděti.

— Nevíme jak se komu líbí, ale tolik víme, že sokolky jest daleko lepší a příslušnější název, nežli na příklad Dámský tělocvičný odbor toho a toho sboru sokolského. — Platí-li kde slova o rovnosti, této jediné záruce svobody pravé a trvalé, pak je tu, vždyť všichni jsme bratři, sestry, dívky jedné matky, předražené vlasti české. Jak také dá se srovnati zde v zemi této volné pak zvláště název dáma a sokolka, to věru nemůžeme pochopit.

— Těší nás, když čteme tu neb onde, že známá nám švarná sestra dala přednost dobrému, statečnému a boдрému bratru sokolu, nežli velikému, nabobnalému a zbohatnuvšímu hejsku, z jehož neoduševnělých tváří všecko jiné září, jenom ne statečnost a pevná povaha. Dobře pravil sám Tyrš dě vám českým: "Přál bych si, aby přízeň vaše odvracela se od každého, kdo svou vinou schází v kruhu sokolském." A což teprve, když jste oba Čechy upřímnými, když po česku se zařídíte.

— Člověk nesmí býti nikdy sváděn choutkami jazyka, které nejsou vždy v souhlasu s náležitou životosprávou. — Jsme-li uhráti nepustíme se ihned do zmrzliny, aniž na výletě za parna a tancem uhráti vrháme se na studené nápoje. Možné, že toto připomenutí zdá se vám malicherné, ale není jakž každé neděle se na mnohém přesvědčíte pie-nieu.

Dorost.

— Cvičení žactva sboru T. J. S. Tyrš Cedar Rapids Sokol, vedením snaživého cvičitele br. K. Jadrníčka se povedlo po stránce technické a pokud vlastního pořadu se týče. Nám však zdálo se, že na tolik členů sboru byla tu návštěva malá a zvláště bratři nechali se doma. Pořad byl pečlivě sestaven a dosti pěkně proveden. To týká se zvláště žaček. Žáci tentokrát dělali chybu za chybou a nejvíce ten výevik jako malé a snaživé jich sestřičky. "Iowský Věstník" píše o tom mezi jiným jak následuje: První dvě čísla programu nebyla ovšem provedena bezvadně, ale vady celkový dojem nerušily a jak se dovídáme, dlužno je připsati pouze té okolnosti, že cvičení, tak díme, v jedenácté hodině pozmeněno. Za to všechna další čísla jako prostná dorostu a ozdobné cvičení se šerpami, jež provedlo 16 žákyň, bylo znamenité. Obecenstvo bylo tak zvláště poslednějším uchváčeno, že dvoranou co chvíli zavzněl upřímný ba jásavý potlesk. Neméně líbil se věneček se zpěvem malými žákyněmi provedený, skupinové cvičení na nářadí a skupiny. Mezi jednotlivými čísly zapěli členové "Hlaholu" dvě písně, totiž "Sokolskou" a "Marné výstrahy," řízením profesora Tlapy. Naši pěvci drželi se i tentokrát statečně. Redaktor chorvatský H. Sirovátka nemohl se dostavit. To byla jediná kapka hořkosti v celém požitku toho večera. Poslal ovšem svoji řeč, kterou přítel náš Emil Bachman v Chicagu přeložil a řeč tu nadepsanou "Kulturní a jiné úlohy Sokolstva v Americe" přečetl shromážděným náčelník. Po ukončení programu ohlásil náčelník br. Franta Filip jména těch, kteří dostanou cenu za dobré chování a pilnou návštěvu cvičení. Jsou to: L. Suchý, Lilie Langrova, Libuše Bartošova, Marta Vondráčková, Jiřina Ševcova a Lenorka Pohorská. Za přivedení největšího počtu dalšího žactva přiřknuty byly ceny jak následuje: Běla Hrbkova, Alma Engelthalerova a Emil Koenigsmark.

— Jste-li na výletě, ať již pod dozorem svého cvičitele, anebo rodičů svých pamatujte si, že zelené a nezralé ovoce nemá se trhati a tím méně jíst. Nepoškozujte stromů ovocných, květin a polí nikde a nikomu na venku ani doma ve městě. Trhati cizí květiny v zahradách bez dovolení majitele není pěkné a mládeži sokolské se nesluší. Ostatně někdy špatně mohlo by se vyplatit.

— Při koupání mnozí, kteří i umí plavat, bojí se křečí. V takovém případě nesmíme nikdy ztráceti rozmyslu. Jakmile spozorujeme křeč v některém údu těla a obvykle bývá pouze jeden, položíme se klidně na vodu a odpočíváme si.

Strach jest špatný lékař. Nebojme se ani tehdy, když zdají se již síly naše ochabovati dlouhým plováním, ale mějme vůli, že cíle dosáhneme. Pouhým leknutím se mnoho nedokáže a rozvaha ztracená špatně se ve vodě hledá.

— Pořádek ve cvičirné dokazuje nejen, že vévodí tu dobří a svědomitý cvičitel, ale že dorost jeho dbá kázně a chová se podle přání toho, jehož žáci i žákyně všichni měli by míti v lásce, neboť o utužení těla jejich usiluje, prospívá jim všem na zdraví. Zdraví pak nejlepší jest poklad člověka a dobré, utužené tělo a dobrý, utužený mozek více vyváží nežli mnohé světa poklady.

— Jak se sděluje pokračuje cvičení žáků T. J. S. Mladochůch v Racine, Wis., vedením ml. Jos. Stehlika zdárně. Hoši cvičí na bradlech i koni. Jen tak dále a neochabovat!

VĚDA UMĚNÍ A PRÁCE.

— Na lékařském sjezdu Iowa Medical Union přijaty byly resoluce proti prodávání a rozšiřování léků patentních, jakož i referovalo se o všelikých cestách, jak takové a podobné haraburdí lidu pod nepravým předstíráním se ohlašuje a prodává. Byly také učiněny kroky zákonné jistým směrem, jakž za pomoci "Ladies Home Journalu" a Collier's Weekly" sami jsme se přičinili. Dotyčná jednota pak o volbě úředníků počila nás místem prvního předsedy, kdežto Americká Universita jmenovala nás za práce pokusné a jiné v radiologii a elektrologii čestným členem s titulem L. L. D. Všem, kdož nám u této příležitosti projevili přátelství, povzbuzující nás slovy bratrskými k další práci a šíření pravdy již odborných, tak i našich vůbec, vděčíme.

— Gustav Melzer z Wilber jest s prof. Ševčíkem, učitelem svým na letním sídle a učí jej pilně angličtině, co zatím sám na zamilovaný nástroj svůj se zdokonaliti snaží. Kdy se z Prahy pak vrátí, nevíme ještě.

— Na vojenské akademii vládní ve West Point byl z Kewaunee Jos. F. Janda a jest nyní setníkem pravidelného vojska Strýčka Sama. V námořní akademii nalézá se ve třetím ročníku Wm. Černý, rovněž z Kewaunee. Mladý a nadaný elektrotechnik F. Práška jest chefem dotyčného odboru bezdrátové telegrafie Spojených Států na lodích.

— Na americké konservatoři hudební, kde vyučuje Klára Čermáková v Chicagu, dostal Otto Knaizl zlatý peníz jako vyznamenání za techniku svou ve hře na piano.

— Zmínili jsme se již o zahájení práce "Informační kanceláře" pořizené "Českou Stráží" v č. 541 Blue Island ave. v Chicagu a dnes jen poukazujeme na dotyčné ohlášení této blahodárné instituce na místě jiném uveřejněné a přejeme podnikatelstvu mnohý zdar.

— "Hrvatska Zastava" přinesla minule pěkný článek povzbuzující k zakládání sborů sokolských u bratří našich Chorvátů. Článek nadepsán byl "Za Hrvatsko Sokolstvo u Americe" a podle vřelých a upřímných slov pocházel dojísta z pera br. H. Sirovatky.

— V tak mnohém místním listě čteme o tolika a tolika graduantech na vyšší škole, jinde ústavě učitelském a koleji odborných, ústavech hudebních, školách obchodních atd. Jest ovšem pěkné, že mnozí rodičové snaží se nahraditi na dětech, co sami u vzdělání svém ztratili, ať již vlastní vinou, či nie. Ale vzdělané dítky ještě nejsou vždy ty, které prošly tolik a tolik škol, ty dítky nejsou ještě naše a kdo ví jestli české zůstanou. Jest nepopíratelným faktem, že u nás o výchově počáteční, tedy rodinné, mnoho nelze mluvit. Všem se na světě lidé učí a naučí, jen tomu nejdůležitějšímu, to jest vychovávat své dítky, krev své krve ne. Vychovávat a odchováť jsou pojmy, které si hodně často pleteme. Ve výchově rodinné záleží mnoho, tam se dají podklady charakteru a mužnosti i statečnosti, vzdělání pak ve škole veřejné i vyšší jestli se učíme opravdově, co zatím síly a statečnosti a zdraví získáváme v tělocviku soustavném, v Sokolnách, kde i ten dorost náš udržeti se snažíme.

— Na programu výroční schůze New York State Music Teacher's Association v Rochester byla též malá Miladka Černých z Chicaga a slavila opět pravé triumfy. Slavný malíř český Mucha z Paříže pak za pobytu svého v Chicagu Miladku maloval a obraz velice pěkně provedený a veliké ceny umělecké umístil v chicagském Art Institutu.

— Mistr Jan Kubelík přijede opět do Ameriky. Přejeme umělci vše dobré, doufáme však, že naši nebudou se již tak mnoho rozčilovat a na radu všelijakých "plešatých" pánů vlastenečů jej zasypávat dary Čechů. Víme o případu, kde jistý český "generál" chtěl se na výsluní umělce také trochu ohrát a proto za peníze krajanů koupil mu u žida hodinky s malým řetízkem a medajlonkem ozdobeným Induánem. — Sic —. Tento skvostný a "vhodný" present mu pak páni hodnostáři dotyčného města odevzdali. Teď prý má jej Kubelíkův kočí. Proto jen žádné rozčilení a zbytečné námahy.

— V "Iowském Věstníku" čteme ze Cedar Rapids, jak následuje: Několik bratří sokolů uspořádalo sbírku ve prospěch nadačního fondu Besedy "Vlast" v New Yorku, která v tichosti podporuje vzdělání české mládeže. Neroztrubuje do světa, co dělá, neočekávajíc za upřímnou práci svoji ni zisk, ni slávu. Naši hoši také ne. Nesebrali sice tisíce, ale dali, co mohli a zapověděli nám uvádět jména. Tak to má být. Jsou lidé, kteří dají stovku, když za to jméno jejich se blýská v novinách po celé Americe a od chudého, zimou se třesoucího sirotka nekoupí za pěták papírovou kytičku, když při tom nikdo není; to je necita a dryáčník, nikoliv humanní muž a vlastenec to není mecenáš, ale národní pavouk a upír. Přejeme Vlasti mnoho zdaru v její práci a na naše hochy jsme doopravdy hrdí!

— Těší nás, když drobná práce konaná na prospěch jména českého a slovanského v zemi této, jeví tu, aneb jinde znatelné stopy. A k této práci čestné se druží různé ty články, rozpravy a pojednání, jež dobří lidé naši tak občas napíší do listů odborných a jiných cizích. Pravda, nikdo jim za tyto a podobné snahy ušlechtilé za povznesení jména českého a slovanského neplatí, ale právě proto práce taková jest tím záslušnější. Po českých novinách dělat "opravee," hrát si na spasitele sociálního a velkou hubou držeti někdy i dost bombastickou řeč, mít národ stále za tolik a tolik dollarů na jazyku toť jsou třeba snahy, také snahy, ale neuváží nikdy těch pár slov upřímných a prostinkých, jako najdete je ve velkém týdeníku new yorském "Charities," kde V. Švare z Clevelandu píše o "Kultuře jakou poskytují Slované Americe." Článek provázen jest pěknými ilustracemi různých kroků slávkových a průkazů jich práce, zvláště ale žen ve výšivkách a původním slohu národním těch kterých větví slovanských, a jest abychom tak děli, pěknou zprávou z výstavy Slovanského sdružení v Clevelandě. Také mnohé jiné listy odborné přináší články v době poslední a v tom ohledu zaslouží i zmínky objednaný článek v "Mind and Body" o "Sokolstvu v Americe."

— Máme mnohé umělce o nichž do českého světa jen málo zalétá zvěstí. A přec jsou to lidé naši, hlásí se k nám i tehdy, když obrátili jsme k nim záda, když útrpný úsměv byl jim odměnou za to mnohé, co by snad byli pro lid náš rádi vykonali. Takým našincem a umělcem prvního řádu jest bez odporu Václav Janda nyní v Chicagu. Cizina jej uznala a my vidouce minule v domově jeho v městě našem několik skvostných prací, obrazů to ovoce a květů těch nejkrásších obdivovali nejen jeho kolorit a vkus, ale to umění, jež musí dříve projíti cestou zkušební v cizině, nežli námi dovede se pochopit vůbec.

CVIČENÍ ŽACTVA.

(Pokračování.)

Cvičení kroků na místě není cvičením bezvýznamným a důležitost jich, co eviků průpravných, s dostatek snad vysvětlá s toho, co minule o nich uvedeno bylo. V mnohých tē-

loevičnách však až dosud cvikům těm pranepatrnou pozornost věnují a smutné následky nedostatečné průpravy nedají na sebe dlouho čekat. Při mnohých příležitostech měli již cvičitelové naši příležitost poznati, jak velký rozdíl ve výcviku žactva ve sborech našich se vyskytuje. Kdyby některý z nich vzal si tolik práce a hledal, co jest toho příčinou, poznal by záhy, že jsou to obyčejně cviky ty nejlépeší, které žactvu některé tělocvičny úplně neznámé jsou, pomocí nichž však žactvo jiného sboru i cvičení vyššího řádu dokonale a bravuře provádí.

Mnoho-li cvičební látky v jedné hodině se probere, není tak závazným jako to, jak si žactvo učivo osvojilo. Postup musí se dít proto poněkud, postupující od cviků lehčích k těžším. Novou látku přibíráme pak teprve, když předcházející řádně nacvičena byla.

Cvičení kroků na místě není pak jen pouhou přípravou ku cvičení pochodu. Ty i vydatnou pomůckou jsou při cvičení obrátů a sice obrátů na místě, neb při změnách útvarů obratem neb zatáčením provedených.

Obraty konáme otočením kol osy podélné. Provádí se na stejnojmenné patě, odrazem nestejnojmenné špičky, při čemž rychlým otočením trupu úhlednosti se přispívá. Obraty cvičíme v pravo i v levo. Konáme-li obrat v pravo, obracíme se na patě pravé, odražíme se špičkou levé nohy. Při obratu v levo na patě levé a odrazem špičky pravé se otočíme. — Dle soustavy naší konáme: čtvrt obraty, půlobraty, celé obraty a dvojné obraty.

Výměr tento přivádí nás do rozporu s výměrem obrátů na veřejných školách užívaného. V anglických učebnicích školského tělocviku rozeznávají se osminy obratu, půlobraty a celé obraty, stejný to výměr užívaný v soustavě tělocviku německého. Osmína obratu rovná se tu našemu čtvrtobratu, čtvrtobrat našemu půlobratu atd. Vykládati žactvu rozdíl mezi pojmem čtvrtobratu našeho a čtvrtobratu jak ve škole jemu vysvětlen byl, bylo by bezúčelné a spíše jen k pomatení žactva by přispělo. Jelikož však při cvičení obrátů žactvu potřebného vysvětlení dáti musíme, přispějeme jen sami sobě, přidržíme-li se výměru na školách užívaného.

Nejúčtější žactvo potřebuje při cvičení obrátů více času na rozmyšlenou, v kterou stranu se obrátiti má. I pomáhá se jemu velikými způsoby, z nichž nejčastěji naznačí se směr obratu mávnutím ruky ve směr udaný při vydání povelu. Tím docílíme toho, že všichni v stejnou stranu se obrací, však současně výkonu tím nedocílíme a proto s začátečníky, obraty při pochodu na místě provádíme.

Přistoupíme tudíž po nacvičení kroků, jak v čísle minulém podáno bylo, hned ku cvičení obratu a sice při pochodu na místě.

Povelů při cvičení obrátů užíváme těchto:

Na pravo (l.) v přič. (Osmína obratu.)

V zástup v pravo (l.) v bok! (Čtvrt obratu.)

Čelem v zad! (Půl obratu.)

Tři čtvrti obratu v pravo (l.) kolem!

Celý obrat v pravo (l.) kolem!

Při cvičení půlobratu obracíme se vždy v levo čelem v zad a následkem toho pouze čelem vzad se velí. Než stává se při cvičeníh společných t. j. prostných, že i v pravo čelem vzad se obracíme. Toto děje se též však pouze dle návozu a nepodléhá přímému velení a celkem tedy na pravidlu dřívějším ničeho to nemění.

Tři čtvrti obratu jen zřídka se užívá a většinou pouze při některých změnách útvarů cvičenci osmými konány jsou. Při cvičeníh prostných též někdy prováděny bývají.

Celé obraty v levo i v pravo konáme (při pochodu na místě) a při povelu, zda v pravo neb v levo konati se mají, udáváme.

Konáme-li obraty při pochodu na místě, tož opět nejlépe učiníme, když žactvo jisté obraty v jistém počtu dob (kroků) prováděti navykneme. Zachováme proto pravidlo, že osmína a čtvrtobrat ve dvou dobách provedeme. Půlobrat na doby (kroky) čtyry a celý obrat v osmi dobách provádíme.

Záhodno též by vydání povelu na pravý okamžik jsme omezili a to tak, že povel při obratech v pravo, při došlápnutí pravé nohy vydáme, při obratech v levo opět pak opáčený pořádek zachováváme. Výhody z pravidla toho vyplývající poznáme hned, když cvičení obrátů v pochodu probíráti nám předléhá a nebylo by ani radno, by jiný pořádek při obratech v pochodu na místě a jiný při pochodu z místa jsme zachovávali.

Při pochodech na místě konáme obraty tím způsobem, že po vydání povelu chodidlem nestejnojmenné nohy k noze druhé ve stoj spatný došlápneme a nohu stejnojmennou při nadzvednutí odvrátíme, došlapujeme s ní v míru obyčejného stoje spatného. Jinými slovy řečeno, při obratu v pravo nejdříve chodidlo levé nohy před došlápnutím přivracujeme a po něm chodidlo nohy pravé (před došlápnutím) odvracujeme. K tomu záhodno ještě žactvu hlasitě počítati a sice: při osmině obratu a čtvrtobratu 1—2 hlásíme. Při půlobratu 1—2—3—4 a při celém obratu od 1 do 8 počítáme.

Dle příkladů při cvičení kroků uvedených vykoná se změna čelného řádu v zástup v pravo v bok:

1	2	3	4	5	6	7	8
l.	pr.	l.	pr.	l.	pr.	l.	pr.
			v zástup	v levo	v bok	1	2

V době sedmé levá noha se přivrací, v době osmé pravá odvrátí, čímž žádoucího obratu docílíme.

Při opáčené změně čelného řádu, to jest z řádu čelného přejdeme v zástup v levo v bok:

1	2	3	4	5	6	7	8
l.	pr.	l.	pr.	l.	pr.	l.	pr.
			v zástup	v levo	v bok	1	2

Na dobu šestou pravou nohu přivracujeme a na sedmou levou odvracujeme, na osmou pravou nohu opět krok na místě naznačujeme, tak že krok levé opět na liché a krok pravé na sudé číslo připadá.

Pro změnu původního řádu čelného v řad obrácený slouží stejný příklad, ovšem že s tím rozdílem, že obrat ve čtyřech dobách provádíme a tudíž po povelu 1—2—3—4 počítáme.

Při tři čtvrti obratu koná-li se v pravo, příklad první a koná-li se v levo, příklad druhý platí. Po vydání povelu 1—2—3—4—5—6 počítáme, v kterýchžto dobách i obrat vykonáme. Stejně jest tomu i při obratu celém s tím rozdílem, že v osmi dobách jej provedeme a tedy 1—2—3—4—5—6—7—8 počítáme.

Na místě jiném uvedeno bylo, jakým způsobem k udržení řádu pomocí si můžeme a uvedeny byly různé způsoby spojování rukou v řadu. Při cvičení obrátů ze řádu, v němž žactvo ruce spojené mělo, nutno ovšem spojení to přerušiti. Cvičímeli více obrátů po sobě, spojení rukou neobnovuje se. Pouze v příkladech, v kterých kroky z místa konáme, při rukou spojených pak obrat v pochodu na místě vykonáme a opět kroky z místa pokračujeme, spojení rukou opět případným povelům obnovíme.

Snad všichni cvičitelé naši mají malou knížku od J. Mendíka "Povely ku procvičení pořadových cvičení." — Řídíce se dle rozvržení v ní obsaženého, přicházíme nejdříve ku cvičení jednotlivce. Při cvičení žactva bylo by bezúčelným chtíti cvičiti jednotlivce a přikročíme hned ku cvičení členů. Pokud cvičící v řadu nebo zástupu se nalézají, vykonaly se všechny přeměny právě tak jako při cvičení jednotlivce. Malý rozdíl shledáme pouze při některých povelích, výkon jest tu však stejný.

Z uvedených obrátů při pochodu na místě sestavíme si již příklady pro hodiny cvičební, z nichž v pořadí prováděti můžeme z řádu vyřizného:

1. Na pravo v přič! 1—2 (Osmína obratu.)
2. Zpět! čelem! 1—2 (Osmína obratu.)
3. Na levo v přič! 1—2 (Osmína obratu.)
4. Zpět čelem! 1—2 (Osmína obratu.)
5. V zástup v pravo — v bok! 1—2 (Čtvrt obratu.)

6. Na pravo — v přič! 1—2 (Osmína obratu.)
7. Zpět — v bok! 1—2 (Osmína obratu.)
8. Na levo — v přič! 1—2 (Osmína obratu.)
9. Zpět — v bok! 1—2 (Osmína obratu.)
10. V řad v levo čelem! 1—2 (Čtvrt obratu.)
11. V zástup v levo — v bok! 1—2 (Čtvrt obratu.)
12. Na levo — v přič! 1—2 (Osmína obratu.)
13. Zpět — v bok! 1—2 (Osmína obratu.)
14. Na pravo — v přič! 1—2 (Osmína obratu.)
15. Zpět — v bok! 1—2 (Osmína obratu.)
16. V řad v pravo čelem! 1—2 (Řad původní.)
17. Čelem v zad! 1—2—3—4 (Řad obrácený.)
18. Na pravo — v přič! 1—2 (Osmína obratu.)
19. Zpět čelem! 1—2 (Osmína obratu.)
20. Na levo — v přič! 1—2 (Osmína obratu.)
21. Zpět čelem! 1—2 (Osmína obratu.)
22. Čelem — v před! 1—2—3—4 (Řad původní.)
23. V zástup v pravo — v bok! 1—2 (Zástup na pravo utvořený.)
24. Čelem — v zad! 1—2—3—4 (Zástup obrácený.)
25. Čelem — v zad! 1—2—3—4 (Zástup původní.)
26. V řad v levo čelem! 1—2 (Řad původní.)
27. Čelem v zad! 1—2—3—4.
28. Čelem — v před! 1—2—3—4.
29. Tři čtvrtě obratu v zástup v pravo ko-lem! 1—2—3—4—5—6.
30. Tři čtvrtě obratu v řad v levo ko-lem! 1—2—3—4—5—6.
31. Tři čtvrtě obratu v zástup v levo ko-lem! 1—2—3—4—5—6.
32. Tři čtvrtě obratu v řad v pravo ko-lem! 1—2—3—4—5—6.
33. Celý obrat v pravo ko-lem! 1—2—3—4—5—6—7—8.
34. Celý obrat v levo ko-lem! 1—2—3—4—5—6—7—8.
35. V zástup v pravo — v bok! 1—2.
36. Tři čtvrtě obratu v řad v pravo ko-lem! 1—2—3—4—5—6.
37. Tři čtvrtě obratu v zástup v levo ko-lem! 1—2—3—4—5—6.
38. Tři čtvrtě obratu v řad v levo ko-lem! 1—2—3—4—5—6.
39. Tři čtvrtě obratu v zástup v pravo ko-lem! 1—2—3—4—5—6.
40. Čelem — v zad! 1—2—3—4 (Zástup obrácený.)
41. Tři čtvrtě obratu v řad v pravo ko-lem! 1—2—3—4—5—6.
42. Tři čtvrtě obratu v zástup v levo ko-lem! 1—2—3—4—5—6.
43. Tři čtvrtě obratu v řad v levo ko-lem! 1—2—3—4—5—6.
44. Tři čtvrtě obratu v zástup v pravo ko-lem! 1—2—3—4—5—6.
45. Čelem — v zad! 1—2—3—4. (Zástup původní.)
46. Celý obrat v pravo ko-lem! 1—2—3—4—5—6—7—8.
47. Celý obrat v levo ko-lem! 1—2—3—4—5—6—7—8.
48. Čelem — v zad! 1—2—3—4. (Zástup obrácený.)
49. Celý obrat v pravo ko-lem! 1—2—3—4—5—6—7—8.
50. Celý obrat v levo ko-lem! 1—2—3—4—5—6—7—8.
51. Čelem — v zad! 1—2—3—4. (Zástup původní.)
52. V řad v levo čelem! 1—2 (Řad původní.)
53. Čelem v zad! 1—2—3—4. (Řad obrácený.)
54. Celý obrat v pravo ko-lem! 1—2—3—4—5—6—7—8.
55. Celý obrat v levo ko-lem! 1—2—3—4—5—6—7—8.
56. Čelem — v před! 1—2—3—4 (Řad původní.)

Z příkladů uvedených poznati již můžeme, jaké množství cviků z pouhých obrátů při pochodu na místě vytvořiti můžeme. Spojíme-li obraty s cvičením určitého počtu kroků z místa (nejvíce sedm) neb s pochodem nepřetržitým, vznikne nám z toho takřka nevyčerpatelné množství cvičební látky, již stále v jiných příkladech probíráti můžeme.

Mnoho cvičitelů našich však právě tyto počáteční cviky až hříšně zanedbává. Často pouští se se žactvem do cviků obtížnějších, aniž k nim potřebnou přípravu s ním dříve prodělali a výsledek toho bývá, že s cvičenci ani cvičení dosti lehká dokonale provést nemohou. Pro důkaz k tomu nemusíme choditi daleko. Vidáme to často o cvičeních veřejných a dovedeme i uhádnouti, v čem nezdar cvičení vězí. Nejlepší důkaz toho však podán byl při nedávno odbývaném společném cvičení Sokolstva chicagského, na kterémž podílu bralo 800 žáků a žaček sborů místních. Při prvých zkouškách žactva pisatel tohoto zrovna žasnul nad zbědovaným stavem výcviku žáků sborů některých, jmenovitě žaček, jejich cvičení s cvičením kroků a obrátů spojeno bylo. A přece cvičení žactva při cvičení veřejném každého více než uspokojilo. Zázrakem ovšem se to nestalo. Celá zásluha o to vězela v tom, že žactvo seznámeno bylo s podmínkami některých kroků a obrátů, jak zde v příkladech uvedeno bylo, což k úplnému zdaru cvičení velice přispělo.

(Pokračování.)

POZNÁMKY K NAŠEMU NÁZVOSLOVÍ.

Příspěvek k posudku nynějšího stavu.

(Pokračování.)

Tyrš rozeznával tedy odsun a odšvih; poslední název jen na tomto místě v "Základech" se vyskytuje. Za to uvádějí "Tabulky tělocvičné I. a III. (hrazda a bradla)" název podobný odkmih (viz odstavce: "S hrazdy se sejde: 1. "seskokem," 2. "odkmihem" atd. a "S bradla se sejde: 1. "seskokem," 2. "odkmihem" atd.), který je v "Základech" na několika místech; tak na str. 480./73. ve stati 2. pod názvem "Změny podporu" dočítáme se, že

"ze vzporu odkmihem s hrazdy seskočíme, což u podporu vpředu zanožením z přednožení a ze vzporu v zadu přednožením se děje,"

Dále na str. 458./51.

"Sesed děje se se hřbetu nejlépe odkmihem, teda tím, že nohy švihem v zadu nad koněm spojíme, rukama odrazíme a na můstek seskočíme; se sedla sesedem zánožmo neb přednožmo, jak při koni na šír popsáno; s krku pak odrazem, při čemž rukama s konce krku odrazíme a na žínovku neb d. písku seskočíme."

Které tvary Tyrš odkmihem nazýval, ukazují tyto příklady ze "Sokola" z roku 1872.:

str. 125. cv. 9. P. "Výšvih odbočmo v l., kolo únožmo pozpátku v levo (odkmih)."

cv. 10. L. "Výšvih odbočmo v pr., kolo únožmo pozpátku v pr. (odkmih)."

cv. 16. L. "Skrčka pozpátku, výsed zánožmo snožmo (odkmih)."

cv. 23. P. "Výsed zánožmo na konec krku (odkmih)."

Strana 132. cv. 51. P. "Výšvih únožmo v pravo, půlkola skrčmo přednožmo v pr. (odkmih)."

cv. 52. L. "Výšvih únožmo v l., půlkola skrčmo únožmo v pr. (odkmih)."

Strana 133. cv. 67. "Výsed roznožmo pozpátku na krk (odkmih)."

cv. 71. "Výsed pozpátku jednoruč na krk (odkmih)."

cv. 83. P. "Vznos jednoruč na zadním madle (odkmih)."

Z toho, kterak tu užíván název "odkmih", jakož i z toho, že v "Tabulkách tělocvičných II. (kūň)" název ten není uveden, za to však tam zaznamenán "odšvih," lze bezpečně jistiti, že odšvih a odkmih měly též význam, od nichž lícen byl odsun.

Odkmih neboli odšvih byl složkou zášvihu (který v té době pokládán byl za výšvih přemetmo) a seskoku nazad (t. j. ve směru nohou.)

Odsun v případech zaznamenaných vystupuje ve dvou tvarech, a to téhož druhu (zánožmo)

1. odsun zánožmo ze stoje, a

2. odsun zánožmo z podporu v předu (i v sestavách.)

Odsun zánožmo je tedy složkou výšvihu zánožmo a seskoku nazad (tedy ve směru nohou.)

“Cvičební tabulky” (nesnadnosti) v Sokole z roku 1881. na str. 24. obsahují vedle odsunu zánožmo také odsun odbočmo; oba pak na str. 16. popsány takto:

“1. Odsun zánožmo. Po odskoku pozvedneme tělo nad hřbet koně do polohy vodorovné tak, že kříž necháme prohnutý, majíce ovšem prsa ku koni obrácená, i odrazíme se v poloze této pravou rukou od zadního madla a doskočíme na zem, obrácení jsouce čelem ku hřbetu koně.”

“2. Odsun odbočmo. Po odrazu skrčíme nohy nad hřbetem vyšvihnuté, tělo nakloní se na ruku levou, pravá opustí madlo, nohama rychle na pravou stranu se trčí tak, že levý bok jest ku koni obrácen. Ihned pak se levou rukou od předního madla odrazíme, přejdouce na konec do stoje na zemi, ovšem levým bokem ku konci koně obráceni.”

V tu dobu také cvičen byl odsun přednožmo, který však ve “Cvičebních tabulkách” není zaznamenán; tak tedy před r. 1885, znali jsme:

1. odsun odbočmo = výšvih odbočmo ze stoje nebo podp. × seskok ve směru nohou (tedy do stoje),
2. odsun přednožmo = výšvih přednožmo ze stoje nebo podporu × seskok ve směru nohou (tedy do stoje),
3. odsun zánožmo = výšvih zánožmo ze stoje nebo podporu × seskok ve směru nohou (tedy do stoje),
4. odšvih nazad = zášvih¹⁷⁾ ze stoje, podporu nebo sedu před rukama × seskok ve směru nohou (tedy do stoje),
5. odšvih napřed = přešvih¹⁸⁾ ze stoje, podporu nebo sedu před rukama × seskok ve směru nohou (tedy do stoje),
6. odkmih nazad = zášvih + sřit ve směru nohou do visu,
7. odkmih napřed = přešvih + sřit ve směru nohou do visu.

Když pak kolem roku 1885. změněn názor o “zášvihu,” který nadále za “výšvih zánožmo” a nikoli jako dotud za “výšvih přemetmo”¹⁹⁾ byl pokládán, nebylo příčiny rozlišovati “odsun” a “odšvih,” a tak pojem “odsun zánožmo” rozšířen také na dřívější “odšvih nazad” a “odsun přednožmo” podobně na bývalý “odšvih napřed”; název “odšvih” tak z názvosloví vypuštěn.

Odsunem jmenován pak každý tvar počínající výšvihem a přecházející ve směru nohou v seskok (tedy vždy do stoje). Odsunouti = odstrčiti (viz Kottův slov. II. str. 314. “odsun.”)

Odkmih zůstal pro přechod z podporu do visu, kterýmž přechodem kmih vznikne.

Při tom měli a mohli jsme zůstat.

Však později užít název “odsun nazad” také pro některé změny vyšších poloh podporu v nižší, a to pro také přeměny, kterými tělo směrem od rukou nazad se šine; v tom

17) Zášvih = výšvihu přemetmo dle názorů tehdejších

18) Přešvih dle toho byl by výšvih překotmo nazad.

19) Někteří čítají “zášvih” dosud za “výšvih přemetmo” (Z. T. 454./47.) a nikoli za “výšvih zánožmo,” požadující pro mety zánožmo (a tedy i přednožmo) mimo pohyb o osu šířky též pohyb stranou ve směru boku; ti ovšem nesmějí pak ani odšvih (nazad) k metům zánožmo čítati, jakož nesmějí tak učiniti ani s “výšvihem zánožmo napřed” do vzporu stojmo pokos za rukama (na stole na dél) ani se “stříží zánožmo”; podobně odšvih napřed a “stříží přednožmo” nesmějí čítati k metům přednožmo, ale všechny tyto tvary k “metům převratmo.” Které další důsledky ještě z toho vyplývají, zmíním se při “poznámkách” ke cvičení na kružích. (Klenkův náhled viz jednak v “Sokole” z r. 1895. str. 146., jednak ve sbírce “Skoky smíšené na koze a stole” 1898. str. 2.)

smyslu užíván název “odsun” také ve sbírce “Cvičení pro IV. slet všesokolský r. 1901” v sestavách výše jmenovaných.

Tyto přeměny jsou dvojího způsobu: pošnutí děje se buď tak, že kmih nevzniká, nebo tak, že vzniká.

a) Prvého způsobu jsou na příklad:

1. “vzpor ležmo vpředu — zvolna v podpor ležmo o předloktí”;
2. “vzpor ležmo vpředu — zvolna a napjatě v podpor ležmo o pažích”;
3. “vzpor ležmo vpředu — zvolna klikem ležmo v podpor ležmo o pažích”;
4. “podpor ležmo vpředu o předloktí — zvolna v podpor ležmo o pažích.”

Cv. 1., 3. a 4. obyčejně nebývají podstatně jinak zvány, cv. 2. však bývá také zván “odsunem do podporu ležmo o pažích” a to nejen neprávem, ale i zbytečně.

Neprávem proto, že přechod ten není metem, který dál by se “výšvihem + seskokem ve směru nohou (do stoje),” ba není vůbec ani metem, nýbrž prostou změnou podporu.

Zbytečně proto, že postačí stručnější a důslednější způsob výš zaznamenaný, neboť je úplně přesný.

Námítka: To snad nevadí! snad můžeme jednoho názvu užívati pro dva pojmy různého smyslu zvláště když se tím cvičení nesrozumitelným nestává?

Pravda, je to přípustno, a máme takové případy, ale tam, kde buď není jiné pomoci, nebo tam, kde oba pojmy (též názvu) jsou aspoň pro tvary téhož druhu, což v našem případě není.

b) Kterak je tomu při způsobu druhém?

Také tyto tvary ve sbírce po starším zvyku nazývají se odsuny, a též neprávem: nejsou to mety (výšvih + seskok ve směru nohou), nýbrž změny podporu klesáním, kterým kmih zároveň vzniká.

Je-li třeba nebo výhodno klesání to zvlášť vyznačit, či stačí prostě zaznamenat polohu, z které a do které je přejít jako při jiných přechodech?

Otázku tu nejlépe zodpoví příklady:

1. “Přednos vzporem — zákmi — podpor o předloktí.”
  2. “Přednos vzporem — zákmi — podpor o pažích.”
  3. “Přednos o předloktí — zákmi — podpor o pažích.”
- V těchto příkladech všech vystačíme s prostým výčtem jednotlivých tvarů; jsou to případy takové, kde klesání děje se z kmihu. Vizme další:
4. “Vzpor ležmo vpředu — předkmi — podpor vzesmo o pažích.”
  5. “Podpor ležmo vpředu o předloktí — předkmi — podpor vzesmo o pažích.”
  6. “Váha na pravém lokti — předkmi vzporem — podpor vzesmo o pažích.”
  7. Stoj klikem — předkmi klikem (viz Z. T. strana 465./58. pod 3. “Komihání” odstavec 3.) — podpor vzesmo o pažích.”
  8. “Stoj klikem — předkmi vzporem — podpor vzesmo o pažích.”
  9. “Stoj vzporem — předkmi (vzporem) — podpor vzesmo o pažích.”
  10. “Stoj vzporem — předkmi klismo (viz Z. T. str. 465./58. pod “3. Komihání” odstavec předposlední) — podpor vzesmo o pažích.”

Také v takových případech vystačili bychom zde uvedeným pojmenováním, je však zvykem podobná klesnutí nazývati “spádem”, na př.:

“Vzpor — podpor vzesmo o pažích” slove

“Vzpor — spád nazad do podporu vzesmo o pažích”, nebo cv. 4.

“Vzpor ležmo vpředu — předkmi a spád nazad do podporu vzesmo o pažích”; nebo cv. 9. “Stoj vzporem — předkmi a spád nazad do podporu vzesmo o pažích” a pod.

i ostatní. Způsob výš uvedený je nejen stručnější, ale též

v některých případech přesnější. Sledujme příklady následující:

1. Stoj klikem — předkmihi podporem o předloktí — vzpor a přednožka v pravo.

12. Stoj vzporem — předkmihi podporem o předloktí — vzpor a přednožka v pravo.

13. "Váha na pravém lokti — předkmihi podporem o pažích — kotoul nazad do vzporu."

17. "Váha na pravém lokti — předkmihi podporem o pažích — kotoul nazad rozpažmo."

Tato pojmenování také úplně by postačila; odsunem klesnutí taková jmenování není správná, a není ani výhodná. "odsun do podporu o pažích" není ani stručnější, neboť je o slabiku delší. Neměli bychom klesnutí to ani odkmihi jmenovati, třeba přechodem takovým kmihi vznikl, neboť přeměna ta patří k podporům (Podpor, vzpírání a klesání) a není záměnou podporu visem.

Dle těchto vývodů měli bychom užívatí tedy názvů: "odsun" pouze pro mety toho významu, jak už vyloženo;

"spád" pro náhlé klesnutí z přešvihi (nebo předkmihi) vzporem (po případě též "podporem o předloktí" nebo "klikem") do podporu vznesmo o pažích, a mohli bychom toho názvu vůbec postrádati jako dříve a cviky přesně a stručně určití by se daly, jak výše doloženo; náhlé klesnutí do podporu o pažích u zákmihi (nebo zášvihi), nebo ze stojů (převrácených) a vah, kterýmiž předkmihi o pažích vznikne, též zvlášť jmenovati nemusíme, aniž tím na určitosti nebo stručnosti názvu ubude;

"odkmihi" pouze pro sřity, tedy pro změnu podporu ve vis, kterouž kmihi vzniká.

Aby bylo mi snáz porozuměno, ještě připomínám: odsun je metem, spád klesnutím v podporu a odkmihi sřitem (sřity čítají se v Základech v "výmykům", viz tamže str. 483./76. a 484./77. tedy přechodem z podporu do visu.

Pro úplné vyčerpání stůž zde ještě náhled Klenkův v "Sokole" z r. 1895. na str. 146. otištěný:

"Odsun" povstane zdvižením nohou obloukovitým pohybem nad náradí a odtud spuštěním jich obloukovitým pohybem směru odchýlného (obyčejně o pravý úhel) od směru začátečního do stoje na zemi. Odsuny takové konáme obounož stejnostranně ze stoje na zemi, z podporu, sedu a ze stoje na náradí — vždy do stoje na zemi. Jsou tedy odsuny oboubočno, přednožmo, zánožmo a zášvihem (=přemetmo).

Odsun povstane jako výšvih nebo přešvih zdvižením nohou nad náradí, liší se však od obou spuštěním nohou: při výšvihi 20) spouštíme nohy zpět touže cestou směrem protivným — při přešvihi pokračujeme stejným směrem dále a při odsunu zaměňujeme směr a přejdeme na zemi zcela jiným směrem.

Rozlišujeme vždy "odsun" a "odšvih" neb "odkmihi". při "odšvihi" a "odkmihi" nezvedáme vždy nohou na náradí."

S tímto názorem Klenkovým nesouhlasím — jak z hořejšího vylíčení vyplývá — s jeho odstavcem posledním; minili pak Klenka přechod na př. "ze sedu roznožmo pokos za rukama (na koni)" zášvihem a seskokem ve směru nohou (tedy zde nazad) do stoje na zemi provedený jmenovati "odšvihem" nebo "odkmihem" (a že by tak nemínil, to z jeho výkladu není nikterak nade vši pochybu vyloučeno, spíš naopak), pak nesouhlasím ani s tímto pojetím. Důvody viz ve výkladě.

III. Spád. Název tento v "Základech" není uveden; je dle všeho mnohem pozdějšího původu. Užívá se ho nejen pro přechod ze vzporu do podporu vznesmo o pažích, ale také pro přechod ze vzporu do visu vznesmo, ač zbytečně, neboť tu postačí správné "sřit nazad do visu vznesmo" (srovnej v Z. T. 483./76. a 484./77.).

Zmíniv se o tvaru tom výše, nemám zde mnoho co dodat; dokládám tedy jen, že býval označován jako

20) O "výšvihi" viz "Sokol" z r. 1903. str. 28. ad 2).

"spád nazad do podporu vznesmo o pažích"; poněvadž pro podobné přechody napřed, názvu "spád" se neužívá, označen ve sbírce "Cvič. pro IV. slot" na str. 26. ve cv. 10. jako

"spád do podporu vznesmo o pažích"; na jiných místech však: ve cvič. 5. na str. 18., ve cv. 7. na str. 28. jen jako

"spád do podporu vznesmo". 21)

DODATEK K PŘEDEŠLÉMU:

Při opisu konceptu nedopatřením vynechány dva odstavce, z nichž zejména první mohl by příčinou být nedorozumění. Proto je tuto uvádím.

První náleží do čísla 11. m. r., str. 361 pod 1) Kruhy nad čarou, má býti:

"Ačkoli první tři odvětví uvádí Tyrš při popisu tomto pod společným názvem "Skoky", přec nelze za to míti, že pokládá "Skoky" za odvětví hlavní, "Skoky prosté", "útokem" a "o tyči" pak za podřízené, ale že "Skoky prosté", "Skoky útokem" a "Skoky o tyči" měl za odvětví hlavní. Tomu nasvědčuje výš uvedené zřejmé vytčení jednotlivých hlavních odvětví (v Z. na str. 414./7.) a celé rozvržení cviků nárad'ových, jež dle náradí se děje. Domněnka, že pozdější místo má více platnosti, ježto Tyrš snad později názor svůj změnil, v tomto případě odpadá, neboť v běhu evičitelském r. 18881 v téměř rozumu jednotlivá odvětví evičební vypočítává, jak výše je uvádím. Ostatně záhlaví (a způsob) jednotlivých výkladů v "Základech" nejsou pod názvem odvětví, což nezvratně dokazuje záhlaví "koza", pod nímž i jiné odvětví, stůl, se popisuje."

Druhý odstavec pak patří do čísla 12. m. r., str. 389 druhý sloupec nad sedmý řádek od spoda, má býti:

A dále v "Základech" na str. 55. pod záhlavím "Bradla" čteme: "Ku koni řadí se bradla netoliko proto, že i na bradlech největší počet evičení v podporu se vykonává a evičení ve visu jenom podřízenou úlohu zastávají, nýbrž i tou okolností, že veliká část výkonů evičebních oněm na koni popsaným se podobá a konečně i tím, že bradla původně za pouhou průprahu ke koni byla pokládána.

Z těch všech důvodův ... atd., jak už tam uvedeno.

21) "Podpor vznesmo o pažích" také v jiných případech nazýván bez dodatku "o pažích" prostě "podporem vznesmo", na př. ve cv. 9. na str. 18. "kotoul napřed do podporu vznesmo."

(Pokračování.)

***

Z VLASTI NAŠI STARÉ.

Praha, 10. června.

Sledoval jsem pilně všechno co přišlo od vás z Ameriky a také rád čítám ty zvěsti v pravém toho slova smyslu, všem nám milé, jakž posíláš je občas listu, nestoru naší práce "Sokolu." Ta slova někdy upřímné rady, jinde pokárání vyznívají tak rázně, tak po sokolsku přímo, bez lichocení a zbytečných titěrností, že v tom ohledu vám Američanům někdy opravdu závidíme. Podle toho však také i list váš vypadá a zde každému se líbí. Je vidět, že nejen pořadatelství náležitě jste si rozdělili, ale práce vlastní dokazuje, že pověditi pravdy, nemilosrdné pravdy nikterak se nebojíte. To platí zejména o těch, jak vy jim tam říkáte patentních přípravkách a ten ryze americký způsob jich oznámek pod pláštíkem práce národní. Na něco podobného jsme se tu ještě nezmohli. Jestli také váš tisk za inserty pravdě naslouchati nehodlá, se nedivte, my zde máme v tom ohledu také své zkušenosti a to hlavně s tak zvanými inteligenty, jimž věc sokolská pouhým jest komediantstvím a lichocením lidu jedinou snahou podvrtnou, jež ovšem jen samá nesvorlost, samý spor a rozkol následují.

U vás usilujete o očistu ve výchově lidu a svých řa1

a u nás tak též na vzdor bojů těžkých, jež nás čekají u míře ovšem značnější. Až stane se Sokolstvo jádrem národa, až semknuto v jeden mohutný šik přijde ku přesvědčení, že k sokolskému životu náleží i opravdový dle toho život ať již soukromý, anebo veřejný, pak budeme mít muže, budeme mít charaktery zásad sokolských i ukážeme světu, seč jest živá naše instituce, seč její mohutné zásady. Zmenší se očistou třeba počet v řadách našich, ale bude tu jakost a tu i vy neměli by jste pouštět se zřetele, až dojde u vás ku Svazu. o němž jsme zde rozmlouvající, též často uvažovali. Prácem vaším i v tom směru přejeme jen zdar.

Dne 29. května byli jsme na poli u Lipan, kamž Sokolstvem pořádán byl tábor ve prospěch Matice Školské. Bylo tu přes 8000 lidí a bratři i sester našich z Prahy, Kolína, Čes. Brodu, Pardubic, Č. Kostelee, Peček, Semil, Jičína, Ml. Bole-slavy, Poděbrad atd. dost a dost mimo mnoha jiných hostů i dítek. As po třetí hodině odpolední mluvil u mohyly spisovatel V. Štech. Slova jeho uvádím, neboť jsou i pro vás tam dojísta důležitá, vlastně měla by být. Rečník vylíčil příčiny osudné bitvy lipanské, jako pádu lidové vlády v Čechách, po němž pak následovala Bílá Hora, pravil mezi jiným: "Nebyla to však lidová bitva, která rozhodla osud Táboritů. Byla to vnitřní rozvrácenost, jež předem určila jejíh pád tak ohromných a dalekosáhlých i neblahých následků. A vidíte, takováto lipanská bitva čeká na nás nyní zase. — U nás stále hledáme nepřítele všude a kol kolem, a zatím máme jej mezi sebou v řadách vlastních, my sami navzájem jsme si nepřáteli největšími. Čech Čechu jest a byl vždy a všude největším protivníkem. Proto však nesmíme volati po svornosti. Ne svornost, ale rozum je to, co nám schází. A protože jej nemáme, dočkáme se zase takových Lipan, až se bude rozhodovati o budoucnosti českého národa. Jednou z největších chyb u nás je, že na jedné straně se přeceňujeme sami a na druhé lichotíme příliš lidu, jen abychom jej pro záměry své zjednali. Hesla o veliké probuditosti a pokročilosti našeho lidu jsou jidášské neupřímné fráze lidí, kteří na přízeň jeho počítají. Není pravda, že český lid vesměs je vzdělaný, není pravda, že je probudilý a jeho tak zvaná inteligence dokonalá. To je pouhá skořápka, zvláště ale s tou inteligencí, v jádru jest ještě veliké zatmění. — Jsou mnohé i lepší rodiny, kde ještě české knihy nebylo, kde listů českých schází napořád a dorost dávají české matky do německých klášterů a zpátečnických škol, do škol našich největších nepřátel a jsou otcové materialističtí a také proto prý vzdělání, že o občanské uvědomělosti nemají zdání. — V lidu, v obcích musí se začít s opravou a odtud náprava pak půjde k celku silnějšímu a otužilému ku každému rozmachu připravenému. Až nadejde chvíle, kdy každý český jednatel bude znáti své občanské povinnosti, až každá matka směle se bude moci podívat do očí, že vychovává děti jako česká matka, pak budeme zorganizováni v silné hradby a Lipan se bát nemusíme."

Řeč provázela souhlas shromáždění. Pak následovaly obětiny pro Ústřední Matici Školskou a br. Mašek z Vysočan položil k mohyle věnce za Č. O. S. Vzpomněl jsem u té příležitosti i vás tam za mořem a proto právě napsal těchto pár řádků. Snad budou i vám poučením, jako nám, již právě dnes se dozvídáme, že veřejné evičení dolnorakouské župy ve Vídni na nátlak Němců jest zakázáno. A my tu rozdrobeni stojíme, rozdrobeni a v obavě, že snad vrací se nám doby nového pronásledování, persekucí a zlob nepřátel, jimž pouze síla naše spojená a vzdor čeliti dovedou. Na zdar!

M. Mixa.

Z PODKRKONOŠÍ.

V Semilech, dne 1. června.

Bylo to před 10 lety, kdy začala myšlénka sokolská vzrůstat nejen v městech, ale i menších vískách a rostly tu spolky sokolské jako houby po dešti, tu s málo, tu s více členy, jak kde našla myšlénka sokolská vděčnou půdu.

Tak bylo s námi. Bylo nás jen hrstka, kteří dali jsme podnět k založení sboru sokolského. Lehce se myslí, ale těžce vykoná. —

Lid zdejší, odkázaný nejvíce na skromný výdělek to-várny německé nebyl schopen myšlénky jiné, než dřít od rána do noci, a jiní zase od noci do rána — které denně vídati bylo s malou plechovou baňkou, v níž měli neboží svůj skromný oběd nejvíce ze špatné kávy pozůstávající, k to-várně pospíchat. Bídny život, ubohý lid a konec jich? Ještě bídnejší — končívá obyčejně součetěm! —

Však odbočili jsme daleko. —

Uspořádána tedy schůze a sehnalo se nás členů 21. Nuže, co dále? Na koho se obrátit? Kdo podá nám ruky pomocné? K tomu však nebylo tenkrát velkého přemýšlení zapotřebí. Dnes byli by snad hůře s námi. Byl zde náš nezapomenutelný, náš všem nám drahý br. Jand'ourek. Bylo vždy jeho radostí, přišel-li kdo k němu o radu sokolskou, zvláště mohl-li býti nápomocen při vzniku spolku sokolského. A tak u-smyslono, vykonáno! Hned první neděli za krásného slunného jitra vyšlápli jsme si k br. Jand'ourkovi žádati jej o radu a pomoc. Byl překvapen, když zvěděl od nás, že právě v obci, kde ještě málo probudilých občanů znal, chceme spolek sokolský založiti. Nezapomenu nikdy po všech úradách jeho k nám přimá, bratrsky pronesená slova: "Bratři! Bud'te zmužili a kráčejte směle ku předu, nemyslete však, že šat sokolský sokoly z Vás udělá! Zde v nitru musí být sokola znak pravý, ne na povrchu! Sokoly bud'te s tělem i duší, pak teprve šat sokolský pěkně sluší!"

Začala-li myšlénka sokolská v nás teprve klíčit, u něho našla půdu vděčnou, že za málo okamžiků vzrostla v květinu velikou! — Bohužel! Není více těch u nás, kdo by uměli myšlénku bratrství a látky tak vštepovati, jako on uměl!

Odpoledne téhož dne pořádal lomnický Sokol výlet do Libštátu, kterého jsem se účastnil k vybidnutí br. Jand'ourka. — Byly to chvíle poslední a pro mne nezapomenutelné s ním strávené. — Za krátko doprovodili jsme jej k věčnému odpočinku, k žalosti nás všech.

Není více bratra Jand'ourka a není více také bratři Jand'ourků mezi námi. Není více, kdo by dovedli nejen přesvědčivými slovy, ale povahou, skutkem i příkladem mluvit k nám. Zdá se, že i jeho idea: zachování celistvosti župy naší zemřela s ním, a že pouta, jež on držel pevně spojená povolují a župa Podkrkonošská snad ve dvě roztržena bude.

Naši velikáni Sokolstva nám jeden po druhém odehzejí a noví nám nevyrostají. Co je toho příčinou? Máme u nás též dobré pracovníky sokolské, ale často jedovatá slova nezkušených sbolubratrů vyhlání je ze záslužného působiště.

Málo je těch, kteří do posledního dechu dovedou vytrvati, smělým čelem v před kráčet a žádných překážek se nelekat, jako dovedl toho bratr Jand'ourek. Země budiž mu lehkou!

K. Krebs.

DOPISY.

Omaha, Neb., 26. června.

"Budeš dobrou dopisovatelkou do 'Sokola' do konce roku; máš dobrou vyřídilku, tak koukej, abys také něco napsala!" tak zněl výrok slavného sezení sester v minulé schůzi, a já abych uposlechla a zahanbila všechny ostatní dopisovatelky začínám hned se 'sáhodlouhým' dopisem. Především zmíniti se musím o posledních závodech Župy Západní, pořádaných v Bruno 16., 17. a 18. t. m., jež celkem dopadly dle souhlasných zpráv pěkně. Tu opět bylo dokázáno, že pilným evičením a vedením zkušeného a svědomitého evičitele jakým je br. Boh. Bartoš, se lépe pokračuje. Tak dokázalo se u sboru Omažských Sokolů práce jeho i sester všech korunována byla skvělým výsledkem. Jen švarně dále ku předu!

Dne 26. února pořádaly jsme divadelní představení "Popelka," jež za veliké návštěvy se skvěle vydařilo, i finanční výsledek byl překvapující.

Již několikrát jsem hledala nějakou zprávu ze sboru našeho, však marně. Hledala jsem tudíž příčinu proč. — Vždyť přece máme dopisovatelku do "Sokola." A tu po bedlivém pátrání objevila jsem příčinu, jež zdržela sestru naši. A co byste řekli, že to asi bylo?

Všecky musíme se naučiti odpouštět i sami uznáte, že i vy také tak učiníte, až vám to povím.

Sestra Aninka se zakoukala do Františkových očí bratra sokola a to tak upřímně, že konec všeho bude veselý a sestra Aninka ztratí svoje původní jméno a zamění je za jiné, co nevidět. — Srdečné blahopřání jmenem celého sboru. Provázej vás po cestě tímto pozemským rájem života vše dobré, kéž láska povždy vás k sobě poutá! Na zdar!

Marie Chval.

So. Omaha, 20. června.

Právě přehlížím dopisy našich dopisovatelů do "Sokola," a tu mi připadá, že na čase, abych se zase o činnosti našeho sboru zmínil. Tedy začneme!

Že máme vlastní síň, to víte, ale že se členstvo obou spolků, síň vlasnicích, až na několik jednotlivců pilně o to stará, abychom co nevidět o síň přišli, to nevíte! Malý příklad: Na počátku tohoto měsíce sehrál náš dramatický odbor divadlo ve prospěch fondu na síň a to dopadlo! Můžeme být šťastni, že jsme nedopláceli a to při maloučkém vydání. Kdyby členstvo obou spolků se dostavilo, byl by slušný výtežek, ale toto! Nechal se pěkně doma! Škoda čtvrtáku na síň; raději dva neb tři pejlky lágru a udělat si ze žaludku mrzáka! To je aspoň tušení!

V minulém dopise jsem si liboval, jak to u nás ve cvičné hezky chodí, a tu máš! Ze 70 členů navštěvuje nyní cvičení 4 nebo 5 členů; ostatní mají strach, že by nám zabrali mnoho místa, a proto se cvičné vyhýbají, jako čert kříži. —

Právě jsme měli v Bruno mimořádné župní závody a k těmto jsme sbubnovali — považte — ze 70 členů, půl čtyř! Jsme to kabrňáci! Třicet sokolek vyslalo celou čet! Ostatně našinec se těm našim starcům, kteří dosáhli už vysokého věku, kolem dvaceti roků nemůže divit, ti už potřebují odpočinku; jen ať se dřou ti mladíci od čtyřiceti do šedesáti!

Těm dvacetiletým starcům postačí úplně cvičení s klackem na kulečnicku — házení trumfy — vzpírání sklenic s lágrem atd.; k tomu se mohou ještě pomodlit, aby jim pámbu ukrátil věku, aby nemuseli už dlouho dřít kalhoty na stolicích v hospodách.

Ve středu, 14. t. m. přispěly sokolky a naše žáčky do 14 let, na žádost výboru českého řádu D. of H. A. O. U. W., dvěma čísly do programu uspořádaného na počest zástupkyň sjezdu zmíněné jednoty. Sokolky provedly pěkně kroužení kůželi, vedením sok. Vaňkát, žáčky pak mým vedením pořadové, s kteréhož zatočily ku prostným. Že se obě čísla jinonárodovcům líbila, nasvědčovala bouře potlesku.

Bylo by již na čase, aby naše české maminky přestaly posuzovati dívčí tělocvik jako zbytečný nebo dokonce ne slušný. Jediný světlý bod u nás jest cvičení žactva do 14 let. Žáků máme přítomně 31, žaček 15; není to mnoho, ale je radost pohledět, jak pravidelně cvičení navštěvují a těšíme se, že aspoň z těch vychováme si pilné členy a sokolkán. pilné členkyně. Těm našim 19 neb 20letým starcům upřímně radím: Zastýd'te se před tím žactvem a počněte konečně konati svou povinnost, v kterouž jste se při přistupování ku sboru čestně uvázali a neberte jména sokolského nadarmo! Se srdečným pozdravem všem horlivým bratrům a sestrám.

Jos. Štěrba.

New York, dne 27. června.

Závody státní jež pořádají tři jednoty Velko-New-yorku ve dnech 3. a 4. září 1905 se nám blíží a proto jest vyřchovaný čas, aby se přihlášená družstva náležitě připravila.

Závody, jež řízeny budou dle pravidel N. J. S. slibují býti velice zajímavými, neboť mimo jednot sdružených v N.

J. S. zastoupeny budou Děd. Am. Sokol Long Island a Slovenský Sokol z N. Y. V závodech těchto i čekanci podílu bráti mají, ovšem že v oddělení zvláštním, a proto by měly veškeré jednoty okolní vyslat družstva čekanců k závodům, poněvadž tyto jsou jakýmsi prostředkem k vzpružení činnosti tělocvičné a vlastním průkazem práce.

Kdyby se tak objevil v řadách našich člověk, jenž by dovedl vzpružit naši činnost nějakým zvláštním a třeba umělým způsobem, až by ospalé Sokolstvo z jeho dřimoty vyburcoval, ten by byl zajisté prohlášen za největšího velikána své doby. Však se zlou se potáze bratr, jenž se opovází přijít do schůze s návrhem, dle něhož jen ti členové mají být oprávněni na výhody, jež jednota skýtá, kteří po určitou dobu cvičení navštěvovali. Tu se hned objeví několik paží vzhůru a všichni se snaží dokazovat, že člunek takový jest tuze přísný, že by prý nemohla jednota ani existovat, kdybychom měli jen samé cvičící členy. A potom prý jest tělocvik prvním účelem Sokola!

Jen prosím neračte žádného vyrušovat z klidného spánku, vždyť i páni lékaři tvrdí, že spánek nemocného posiluje. — Nač tedy se posilovat tělocvikem, když spaní jest pohodlnější! Když již jsem si vzpomněl na ty pány doktory, tu mi tane na mysli, že br. K. přece jenom mluvil trpkou pravdu, když pravil, že máme čtyry nebo pět doktorů u naší jednoty, kteří vesměs uznávají, ba i doporučují tělocvik lidem jiným, ale sami prý tuto osvědčenou "medicínu" neužívají, hovíce raději lenosti. Doufejme, že se polepší a dokáží, že co jiným radí, také sami provozují. Možná, že i zde osvědčí se kněžské pořekadlo: "Říd'te se dle našich slov, ne dle našich skutků!" Na zdar!

Ant. Mysliveček.

St. Louis, 27. června.

Již jednou poukázal jsem v těchto řádcích na to, že hlavní příčinou, proč navštěva v našich tělocvičnách čím dále tím více ochabuje jest, že členové přetíženi rozličnými výbory a odbory nemají při nejlepší vůli dosti času, aby se mohli též věnovati tělocviku. Opakuji to pouze proto, poněvadž nepodaří-li se nám vynaléztí nějaký patentní lék pro tuto chorobu, nebude to dlouho trvati nežli naše sbory sokolské odmítnou tělocvik úplně a promění se v nějaké vzdělávací kluby a pod. Dokud nepřesvědčíme členy naše, že tělocvik jest základ Sokolství a ostatní druhé snahy pouze věci vedlejší, nemůžeme též očekávati, aby k nám lnuly s takovou láskou a oddaností, jak bychom sobě přáli. Mnohý člen jest toho náhledu, že patří-li k některému spolku sokolskému, platí pravidelně svoje příspěvky, posílá dítky do tělocvičné školy, není mu třeba starati se o tak malichernou věc jako jest tělocvik, ač při svém přijetí do sboru slíbil, že tak činiti bude. Jest to sice chvalitebné, že mají aspoň tolik uznání pro věc naši, že se k nám též přidají, ale vůle jejich nemá končiti zde, nýbrž končiti za našimi hesly ku předu. Jen dál, jen výš!

Druhá věc, které jsem nikdy úplně porozuměti nemohl jest, že mnoho členů věří vše, co my dobrým v tělocviku uznáváme, a přec přesvědčení toto prováděti nechtějí a vůbec se mu vyhýbají. Jednou velkou naší vadou jest, že téměř při každé příležitosti stěžujeme si na netečnost veřejnosti vůči Sokolstvu, a sami činíme tak málo vzdor tomu, že tvrdíme právě naopak. Jak můžeme očekávati od lidí lhostejných, aby nás podporovali, když nemůžeme dokázati ani tolik ve svém vlastním středu, ve svém vlastním sboru. — Kdyby každý sokol konal svoji povinnost tak jako činiti má, nepotřebovali bychom se starati o veřejnost, neboť to přesvědčení, že sami činíme to co doporučujeme jiným, přišlo by k nám samo beze všeho nucení. Sokolství jako dobrodíní má mítí počátek doma,

K získání a udržování cvičitelských sil učinil sbor náš vše, co se jen činiti dalo. Jest tomu právě dva roky co br. Tesař chtěje v našem sboru vychovat schopné cvičitelské síly, pořádal s námi cvičitelský kurs a k tomu ještě slíbil odměnu tomu nejlepšímu. Měli jsme právě prázdniny a myšlenka ta

přišla právě vhod. Zpočátku chodili jsme všichni cvičící, avšak za nedlouho počala se řada tenčiti až jsme zůstali pouze dva, a br. Tesař má ještě dnes rozhodnouti, kdo má dostati první cenu. Nemohu přijíti k jinému náhledu nežli tolik, že si někteří třeba mysleli, že když jest to zadarmo, že to asi za mnoho nestojí, nebo se báli, že by nynějšího cvičitele připravili o zaměstnání. Někteří přec jen pochopili tolik, že rozuměli napsaným výkonům a cvičitel dával jim častou příležitost k dalšímu vzdělání; napsal tudíž výkony cvičení prostných a požádal některého člena, aby je evičil, avšak jako dříve tak i nyní snaha jeho zůstala bez výsledku, neboť někteří rozhodně odmítli a opět jiní měli strach, že by to nedovedli tak jako učitel sám, zapomínajíce na to, že každý cvičitel, nežli se cvičitelem stal, musel projíti tytéž stupně a měl tytéž nesnáze. Vzpomínka na tento kurs přivádí mne vždy na milé chvíle v bratrském kroužku strávené, i nepřál bych si nic více, nežli abychom tento rok to zkusili opět. Máme nyní jiné členy, nové síly a možná dost, že by to šlo lépe než tehdy.

Počínaje měsícem červencem a celý srpen budeme mítí opětně prázdniny, jenom že letos odhodlalo se několik členů evičiti volně po celou tu dobu, začez jim budiž chvála. — Mezi prvními jest mladý Fr. Buršík a Ed. Šedivec, kteří se již připravují na závody Župy střední. Kdybychom měli tak pilných a přičinlivých členů více, nemuseli bychom se obávat výsledků závodů těchto aniž litovati výdajů s tím spojených.

V těchto parných dnech naše sprcha jest pravým útočštěm osvěžení hledajících členů, a když po cvičení zbavíme tělo vypotřebovaných látek, cítíme se jako znovu zrozeni a odcházíme domů úplně spokojeni. Když tato malá sprcha má takové účinky na tělo lidské, což teprv dobře zařízená koupelna! Jaké divy ta by činila? My st. louisští jsme chudí na něco tak krásného, ač sbor náš již několikráte učinil pokusy v tom směru a město samo chtělo postaviti volnou koupelnu na "Soulard Market" (v české čtvrti), ale vždycky se našly překážky. Celkem máme zde čtyry koupelny, kde se můžeme vykoupat za 25 ctů., ale ty jsou časem tak přeplněny, že se tam člověk nemůže ani hnout, neřkuli plavat. — Okolní řeky a opuštěné lomy vyžádaly sobě již tolik obětí, že i dobrý plavec musí býti opatrným.

Výbor župy střední pořádal opět jedno společné cvičení v naší tělocvičně za účastenství sboru Mt. Pleasant a sokolek Vlasta. Cvičení prostná evičili jsme všichni společně vedením br. Tesaře, načež následovalo cvičení na rozličném nářadí, trvajíc celou hodinu a pak byl ovšem tanec a volná zábava.

Pěšáci pořádali svůj každoroční výlet v neděli dne 28. května do Barthold's Grove, asi dest mil od naší tělocvičny, odkud jsme vyšli určitě ve 4 hodiny ráno a přišli jsme na místo v 6.30. Jedno zvláštní ustanovení bylo, že žádný mimo výboru, k tomu účelu zvolenému, nevěděl kam se půjde, čímž jsme zamezili cestu všem lenochům, kteří obyčejně za námi přijížděli pohodlně po karáech. — Po cestě i na místě účinkovala naše kapela, která nás držela vždy v dobré náladě, a o zpěvy, básně a rozličné žerty bylo též postaráno. Rozmilé toto místo líbilo se každému, neb každý tam našel zábavu dle jeho libosti; jedni lovili raky, druhí hráli "Indoor Base Ball" a "Captain Ball" a jiní "Podkovy", ale prostná jsme museli evičiti všichni. Bylo nás celkem asi 65 a ani jeden neodcházel domů, aby si byl neodnášel milou vzpomínku na chvíli, v bratrském kroužku zažité. Jedno nám však přece schází a to jest stejnokroj.

Též naše děti měly svůj požitok, totiž také výletu do městského "Carondelet Parku." Toť pro nás něco zcela nového, neboť se odbyval ve všední den a to bez piva, muziky a tance. Dětek se účastnilo přes 70 a též několik maminek a tatínků přišlo se na ně odpoledne podívat, jak jim ty zákusky a zmrzlina ubývaly. Celé vydání přišlo něco přes \$10.00; proto by měl sbor býti na podobný účel vždycky štedrým a pořádat takových výletů více, obzvláště naše sestry

sokolky by si to měly vzíti k srdci, jim se to lépe hodí a též mají více času než my. Jak různá a krásná jest práce sokolská! Na zdar!

F. Vůch.

KARAKTER.

Sepsal Josef Durdík. — Pokračování.

Jsou lidé, kteří od sebe odstrkují, ne tak že by něco zlého jimi prosvítalo, ale tím, že nejsou pravdiví. Nevíme nikdy, kterak s nimi stojíme, nejsou upřímní, nepřipoutají nás, ale chtějí nás k sobě připouštět snad k tomu, abychom se jich vtipu nebo slávě obdivovali. Nic od muže tak nezahání pravé muže jako domýšlivost, marnivost a komediantství. Vyhledávají zvláštnosti, aby se od ostatního světa co možná lišili; podivinství jakož i chorobná chtivost po původnosti, domnělé samostatnosti, vznikají odtud. To jde až do malíckosti velice směšných; tak ku příkladu často pánové namáhají se psáti ošklivě a nečitelně, ač by mohli psáti pěkně a čitelně; ale ne, to jest všední, sprosté, nečitelnost jest vznešenější.

Člověk mnohý hraje také sám s sebou komedii; vědom si jest, že unese cent, ale přemlouvá se, že to bylo vlastně deset centů. Na povrch napsati se to dá — vidáme to v produkcích na divadle. Tak i v tomto případě mnozí snad uvěří, ale což jest znamenitější, původce sám konečně též. Jsa obklopen přívrženci svými, již mu to opakují, neb skrývá se v osamotí, aby tím hloub do své velikosti se zaryl. To už jest choroba — slavomam. Němci říkají výstřednosti té mam z velikosti (Groessenwahn), ale potřeby o velikost tak neběží, jako pouze o slávu, kterou lidé k velikosti pojí. Z nich se berou ti zneuznaní geniové, kteří v životě buď nemohli platnosti dosíci, neb nechtěli se pravidelné práci podrobiti, kteří na veřejnosti udělali fiasko a pak v potají zuří. Něco jim bylo původně drahé a svaté, ale konečně mohou spustiti se všeho, jdou jen za bludičkou, jež je mámi a jsou s to, že zapalují chrámy, ve kterých se dříve modlili, jen aby aspoň slávy Herostratovské dostihli. Marnivost či ješitnost vůbec mnoho obětí žádá. Neprávem vyhláší se za nectnost, výhradně ženským příslušnou; jsou i mužové, u kterých, poznáme-li je trochu blíže, shledáváme tuto jedinou snahu, tuto jedinou pohnutku všeho jednání. Mnohdy stala se marnivost náčelníka osudnou pro celý voj. Chtěl se vyznamenati stůj co stůj a podnikl svou výpravu v nepravý čas a na nepravém místě. Samolibost bývá příčinou, že mnohdy člověk duchaplný stane se ve společnosti odporným, všichni se ho straní; neboť on není s to, aby vytrval v dialogu, musí vždy mluvit sám a jen sobě. Další podobná nectnost jest svéhlavost, neústupnost (Rechtshaberei), která sofisticky všechno dokazuje aneb se Shylockem stojí na svém úpise i tehdy, kdy důležitější, světější ohledy, ku př. lidskost, proti úpisu svědčí. To jest marnivost, která opičí se za silou.

Nepřehledná jest řada útvarův, kterými náruživost ruší povahu. Náruživost jest ustálená žádost a zajisté známkou původní síly. Ne neprávě říká se, že tato síla má při náruživosti pouze špatný směr. Zajisté, tatáž síla jinam řízena jsouc, by provedla velké věci. Rozdíl mezi povahou a náruživostí jest však ten, že v prvé člověk jest volný, v druhé jest podroben. Zpomeňme si jen na dvě nejznámější náruživosti: hru (od A až do Z! od kulečníku až do loterie; šachy, karty, sázky, bursa) a obžerství čili úže pijáctví. — Lidé ti mají mnoho krásných vlastností: provádějí záměry své velkou silou; mají jeden cíl před očima, jemuž všechno ostatní podřizují; jsou v oboru jeho vytrvalí i činní; život proudí jimi, kdykoli k svému zamilovanému předmětu se dostanou. — Všechno to jsou známky také charakteru.

Ale co jim k tomu schází! Předně nalézají se v rozporu se svým vlastním rozumem; ten káže něco jiného než konají oni, podléhající jiným mocnostem; nejsou volní. — Střed, kolem něhož náruživost se pohybuje, není tam položen, kde celá osobnost svůj střed nalézá; proto má silná náruživost vždy polohu výstřední, excentrickou, a dle toho i dojem. Konečně vnitřní rozpor značí se též na venek; náruživost jest ve sporu se životem i se zákonem mravním. Jak spor se životem se ukazuje ku příkladu při náruživém hráči, nemusíme líčiti. Všechny tyto spory konečně propuknouti musí, a člověk stává se obětí jich vyrovnání. — "Pozdě" kdysi náruživost mizí, a na její místo přichází lítost, sebetrápení, omrzelost a zoufalství. Průběh náruživosti i konec, jakožto obraz vykresleny, jsou dosti důrazným. ba nejlepším mluvčím a výstrahou proti ní; odstrašují i napomínají; život v malém podává nám případy skutečné každý den, mistři péra pak obrazy u velkém (Shakespeare), nehledíc ani k historii.

Volají-li učitelé lidstva ke všem těmto jednostranným zjevům: "Vznořte se! Vzmuzte a odvažte se býti volnými! Staňte se jinými lidmi!" ukážou pohodlní snadno k nemožnosti, aby se člověk tak změnil. Jaký jest, takový zůstane — a odvolají se při tom též ke znamenitým autoritám, které nezměnnost povahy dotvrzují. Avšak i trestní theorie a záložnictví našeho věku mají také ten vedlejší ohled, aby se zlozyn polepšil; ba je celá škola, která podstatu a právo trestu shledává jen v tom, že společnost chce svého zblouzlého člena na pravou cestu uvést, polepšiti. Za tou příčinou jsou také proti trestu smrti. Je-li celým lidstvem rozšířeno mínění, že jest možno, aby se hříšník polepšil, nenalézáme příčiny, proč by člověk vůbec podle výroku svého rozumu svůj život změnil, totiž polepšiti nemohl. Zastáncům nezměnnosti tane na mysli snad něco jiného; oni horlí proti náhledu, jakoby se člověk mohl libovolně, v okamžiku ze zlosyna na reka, z bělocha v mouřenína změnit — to by bylo čarodějství. Však tímto smyslem nikdo rozumný to bráti nebude. Změna se může jako všude jinde státi jen zponenáhlu, dlouhotrvajícím cvikem, zrovna tak jak mění naše údy tělocvikem. Nepřestaneme ukazovati na obdobu tuto, jakž jsme už svrchu o cviku mluvíce učinili. Onať nám ve mnohých sporných otázkách světla poskytne a od krajnosti nás odvaruje. V tomto smyslu musíme pokládati, že možná jest, aby se člověk v lepší stránku obrátil (vždyť se také může zhoršiti), a bylo by věru smutné, kdybychom se toho mínění spustili. Člověk může se vzpamatovat; a rozhlédne se vůkol sebe, vidí své postavení, cítí svou sílu a ptá se: Kde jsem? Jaký účel mám? Co to všechno značí? Obezřítí se, uvědomiti si, kde stojím a kam směřuji, zmocniti sebevědomí své, aby se stal člověk duševnějším, rozumu vládu opatřil, stále se děje. Ne nevhodně naznačila mluva toto změnění jakoby člověk "procitl", "k sobě přišel", byv dříve mimo sebe; naznačila tím ono mohutnější sebevědomí, jež jedině člověka různí od stroje a byliny. Sebevědomím jest volnost možná, bez něho není volnosti.

Proto mají ony povzbuzující výroky svůj dobrý základ, svůj účel i účín. "Ano, vy polokarakterové, vznořte se! — Odvažte se býti moudrými, volnými, staňte se jinými lidmi!" Tak volá člověk k jiným i k sobě.

III.

Všecky uvedené vady charakteru tedy ukazují se býti prohrěšením proti hlavním požadavkům, které dokonalému charakteru, svému ideálu klademe. V něm si myslíme, že člověk má býti: 1. volný, 2. silný, 3. jednotný a přece rozmanitý, živý a vyrovnaný, vlastně vždy se vyrovnávající, kdykoli v něm vznikne spor; 4. ryzí a důsledný; 5. má tím býti,

čím se zdáti chce, má to býti on, jež vidíme, a nikoli stálá maska (pravdivost).

Vady povstávají, když jeden z požadavků těchto jest tak zanedbán, že jednostrannost se ihned objevuje; odmysleme si jen ku příkladu volnost, a člověk se svou veškerou silou, rozmanitostí i pravdivostí bude třtinou, zkrátka nedokonalým charakterem, ku př. náruživcem. Nedokonalost jest společný ráz všech polokarakterů jakož i všech zjevů, kterým díme bezkarakterní. Co jest nedokonalé, může budit v nás naději a očekávání, slibuje mnoho, a proto zajímá nás také, ano někdy neodolatelně. Poměr polokarakteru k zjevu ucelenému můžeme objasniti porovnáním. Báseň, která všem požadavkům vyhovuje, nazýváme klassickou, tak že nám pro ony básně, které sice nějakou přednost mají, ale ještě více tím vynikají, že proti ostatním požadavkům se prohřešují, zbývá název romantický. — Užijme týchž slov i zde. Romantičnost jest nedokonalá klassičnost, a obvykle ohlašuje se tím, že plody romantické jsou buď přehrány, neb že povrhají všemi pravidly jednoty, neb že urážejí ustálený vytríbený vkus, neb že mají cizí, nepřístupné živly v sobě, že se vzdalují pravdy aneb opět skutečnosti fotografovi se všemi skvrnami. Podobně i romantický charakter. Zcela bez povahy nemůže býti nikdo; jako i ta báseň, o které říkáme, že není básní, má vždy ještě něco na sobě, co básnickou formu připomíná. A tudíž nenechávaje všeho kárání nemluvíme hned o špatných charakterech, nýbrž o romantických.

Nejsou zde odchylky vyličené k tomu konci, abychom škodolibě vlastní přednosti své měřili, nýbrž abychom se přiblížili ku pravému vzoru také s této strany. Při každé vadě, o které řeč byla, přimysleme: Tak to nemá být, ale opak má být — a zářněji vynikne nám na mysli obraz charakteru dokonalého.

Požadavkům charakteru může býti vyhověno rozmanitými způsoby. Nebude v dokonalosti prázdná monotonie. Jako jest uměleckých děl klassické hodnoty veliké množství, tak i skutečných povah. Ty tvoří nám vzory, vtělující více méně naše ideály, kteraký má člověk býti. Povahu nějakou má ovšem každý člověk; ale výslovně s jakýmsi významáním přikládáme ji člověku, který už dokázal, že svou vůli má a jednáním svým ji osvědčil. Statečný muž, vznešená mysl, milá, ušlechtilá duše, dobrodinec, poctivec — člověk energický, rozhodný, nezlomný, neohrožený, správný, nestranný, pevný, bezúhonný, obětavý, tato a jiná podobná slova tvoří zásobu naši, z níž povahy označujeme. Cizí slovo charakter pak ve všech jazycích ve smysle obzvláštním ustálilo se; když člověk pevnou vůli svou něco platnějšího provedl nebo rozhodl, neb vůbec důležitým se stal, zkrátka mohutné osobnosti, říkáme se zvláštním důrazem jakožto největší významání: totě charakter! Takové zjevy jsou okolí svému i potomkům svým pravými hvězdami vzoru.

Zdají se v takové výši, že nám obyčejným lidem prý nemožno dostihnouti jich. Neskočíme ani v rozpravě své hned k ideálním jmenům těm, ale budeme se jim pomalu blížit. Počneme zjevy všedními, úkazy, které nás obklopují a kde nižádný člověk nemůže říci: to jest pro mne mnoho. Zdeť každý, každý povolán. Povahou se projeví, dovedu-li něco provést, co jsem si řádného umínil. První pravidlo jest cvičiti vůli. I v malém žití, v nejnižších vrstvách jest k tomu zrovna tolik příležitosti, jako na výšinách života. Bez dlouhého napomínání: Každý z nás má něco v zámyslu, touží, aby to vykonal, neb útuje, že toho zanechal — nuže, vykonej to! Prostá dívka i vznešená dáma, nadšený jinoch i muž s rodinou postavený v krutou tíseň života. Ba není výsadou mužského pokolení, míti povahu; k čemu však hleděti se musí a vždy na mysl uváděti, tím více, čím více se pojmy zde matou, jest: že u každého pohlaví charakter

se jinak jeví. Jako pokrok muže nezáleží v tom, aby se blížil ženě, tak naopak nesmíme pokrok ženského pohlaví klásti v požadavek, aby hledělo nápodobiti zvyky mužské. V obojím případě by vznikly navzájem karikatury: ženkl byl jest zrovna tak odporný, nepřirozený zjev jako mužatka. Muži ráznost, ženě jemnost sluší — toť světový zákon, její však nesmíme vykládati, jakoby muž bez jemnosti, žena bez síly musila býti. Mluvíme o člověku a proto nechci příliš a stále různit: muž — žena. Co o charakteru řečeno platí oběma, s náležitými pozměněními. Však tytéž vlastnosti tvoří podstatu. Rádně zastávají povinnosti své, jest oběma stejně uloženo; jaké ty povinnosti jsou, záleží na rozdílném postavení, ale bez ohledu k obsahu, povinnost jest povinnost! —

(Pokračování.)

TICHÉ VODY.

Román od Bohumila Havlasy. — Pokračování.

“Strašné!” bylo slyšeti ještě temné zamručení barona vytřeštěným okem pohlížejícího vzhůru a opírajícího baronu napolo omdlelou.

Na hradbě na ochoze stála mladá jeptiška, z jejíž úst ani výkřik nevyklouzl. Byla bleďa na smrt. Však ku podivu! kdo by byl v tom momentu spatřil z blízka oko dívčino, byl by se ulekl té železné odhodlanosti v tom oku ženy, nalézající se téměř nad hrobem. “Žena ta vzdoruje i smrti, zdaž smrt nechce ustoupit!” byl by zvolal. Tvář Amaty-Valerie byla jako za řeči setníkovy na smrt bleďa, mramorova, nepohnuta, však to oko dříve bázně plné, pohlíželo zasmušile před sebe. Křečovitě držela se hradby jednou rukou, druhou zadržuje bezvládného setníka, jenž ji držel objatu. Kdyby byl kámen pod její nohou neb rukou povolil, byla by klesla i s mužem v propast. Setník se nepamatoval, čekání mohlo být ochabnutím a smrtí. Kdyby byly nohy setníkovy klesly přes ochoz, byl by strhl i Amatu s sebou. Ted’ pohlédla dívka na muže, opřela se a zašeptala: “Umřeme!”

Ještě okamžik, pak prochvil cit naděje celou její bytostí, přitiskla více tělo Binelliho k sobě, jakoby chtěla v tuto mrtvolu vlítí krev svou a zahřátí ji na svém těle. Neklamala se, setník probouzel se z mdloby, z ochablosti, cítila mužovo tělo na svém těle. Jeho hlava dlela na její panenských nadrech, a ruka jeho objímala její pás. —

Procitl, vzpamatoval se, ale přivinul se ještě úžeji k ní a ona doufajíc již ve spásu, ano ujištěna, že zachráněná jest tu, musila trpěti objetí to. Krev mladé jeptišky vířila. Není to frásí, že jeden okamžik, jedno dotknutí mění cit panny v cit ženy.

Setník promluvil: “Vy jste mne zachránila! A já bídík bych vás zabil! O čím vám mám býti, když otrokem svým jste mne již učinila od prvního shlednutí?”

Dívka, nepravím schválně jeptiška, nemluvila, nedopověděla, mlčela . . .

Baron přikvapil jim vstříc ku bráně po troskách a skoro snesl Amatu. Baronka svedla Bohdanu, zapomenuvši na odměřenost a chladnost.

Třeba líčit výstup na to? Nebylo ho, nikdo téměř nepromluvil. Baron zavolal svého Bastienna, vše odnešeno do kočárů. Setník byl zasmušilý, Amata odpočívala na rameně baronky, Bohdana seděla se zavřenými očima. Pozvolna se všichni rozhovořili, děsný okamžik byl teprv ted’ ztluměn, jen Amata-Valeria mlčela.

Přijeli do zámku.

“Má duše, jsi nemocna?” tázala se baronka Amaty. — Tato mlčela, toliko dvě slova ozývala se její hlavou, celou její bytostí. Neřekla je.

“Má duše, co je ti?” opakovala Valga z Koenigsberku. Amata kráčela podle baronky a barona, ale nepřemýšlela

o strašném výstupu na hradě, kde byla tak blízko smrti. Jen dvě slova vyplňovala celé její myšlení.

“Má duše, mám poslati pro Vl . . .?” tázala se do třetice baronka.

“Ne, ne! nezabíjejte mne!” zvolala vášnivě dívka. — “Nechte mne jen hodinu samu!”

A dívka drahnou dobu vytrvala na pohovce ve své komnatě. Po hodině vstoupila komorná, vstoupila baronka, a oběma odvětila Amata-Valeria: “Nechte mne jen hodinu samu.” —

Co činila? Přemýšlela.

A dvě slova ve smšesici dojmů děsné scény vyplňovala její duši, byla to slova setníkova: “Miluji — láska!”

X.

“Nezapomeňte, že jsem vás miloval! Smrt, ne objetí lásky!”

Tato slova setníkova zněla mladé jeptišce v hlavě. Setníkovo objetí, jeho hlavu na svých nadrech, jeho ruku kol těla cítila posud Amata-Valeria a zachvívala se pod tímto pocitem. — Probudily v ní ženskost. Slova jeho probudila ženskost v srdci dřímající.

“Miloval! láska!” Nové světy vtírají se dívce za tímto heslem. Slova ta účinkují v jistých okamžicích jako paprsek tropického slunce. Jsou okamžiky, kdy mají pro srdce lidská totožný význam s voláním velikonočním: “Vstáť jest!”

Amata-Valerie nezděla před sebou tvář mladého muže vášni planoucí, neslyšela něhou chvějící se ton, ač slyšela stále v uších osudná slova. Před očima mihala se jí propast helfenburská. S jakým zalíbením by tam byla ted’ uvrhla ráda sebe samu! — Dva týdny byly již skoro uplynuly od doby, co dlela na zámku D. Co zachvívalo ji dojmů, ji zbožnou řeholní sestrou! Toto dítě chtělo pohlížeti na svět a na nenáviděnou mrtvolu. Nechtěla více myslet na onen výstup, násilně si představovala jen mrtvý obraz bez osob v závratné výši. Cítila, jak srdce její se v tom okamžiku roztožilo, když zřela vesmír kol. Divná to touha! O svévolné srdce, jež zapomnělo dřímati v srdci mladé jeptišky. Pravila si v onom okamžiku: “Bůh jest velik, miluji jej!” a řekla později: “božství.” Slovo to slyšela od muže, jenž zatřásl přel nedávne celou její duši. Amata-Valerie den po oně rozmluvě s lékařem nešla do kostela, ačkoli byla vzhůru i ustrojena a komorná ji upozornila. Její duši se ta cesta tehdaž přičila. Za to druhý den modlila se zbožněji. Proč na to ted’ myslila? O ten lékaře, jenž ji děsil svou naukou, a jenž ji zachvíval, jenž ji porážel svými skutky, svým životem! Nesměla jej nazvati “mužem svatým,” kteréž jméno často slyšela o lidech nevědomé ceny v klášteře, vždyť neuznával svatost — a přece se jí kořil.

Nepochopovala. Proč na to myslila? Slyšela blouznění de Binelliho před hrozným okamžikem. Proč před bohem tehdaž prolétlo myslí zbožné jeptišky jméno lékaře? Ah, viděla krásu. Proto! A slova setníkova? Sevřela rukou prudce bijící spánky. Vždyť jí byl tento mladý muž lhostejným. Však byl jí vůdcem, byl tlumočnickem pocitu lásky, rozechvěl ji, rozbouřil v duši její ženskost, tu kouzelnou, nezdolnou, bouřící ženskost. — Utajovala ji dříve? Ne. Snad ji pocítovala? Ptejte se, zdaž cítíme srdce!

Ale rozumíme mu vždy? Ne a ne! zvláště tam ne, kde se zpěčujeme porozuměti.

Srdce, její srdce! Pamatovala se. Onen lékař otrásl věrou zbožné jeptišky volaje srdce k úsudku, k životu, k rozhodování. — Proč tyto myšlenky? tázala se po třetí. Bezděky prolétlo jí duši: proč to srdce? A nechtěla o něm myslit. — “O ano,” řekla si, “jest to choroba, následky strašného nebezpečí života! Pamatovala se na něj, zdálo se jí v něm, že umře; však slyšela poslední, osudná slova mladého muže; ta ji vzpružila, bezděky ji volala v život. Jaké právo mají tato slova na člověka, na ni? Vždyť jich nežádá! O vůle osudu! Jaký osud, kde bůh? “Ah, nevolej po něm,” odvětila si; “tobě dána

vlastní síla; nechtěj stále obtěžovati, volati toho boha! Řekl by tak Sylvín."

Proč opět Sylvín? Viděla jej svou fantasií na místě mladého muže Binelliho nad propastí. Proč staví se jeho myšlenky i jeho osoba k propasti? "Tyto různé myšlenky!" dumala v duševní nervose. "Viděla jsem u něho Ježíše a Husa, oba trpící, tak si podobné. Stáli též nad propastí. Duševní to propast toho lidu volajícího 'ukřižuj!' — 'upal!' A doktor? Binelli? Chci myslit o baronce. Jaká to žena! Proč je Bohdana šťastna?" uklouzly jí myšlenky — a poslední myšlenka byla bolestná. "Ne, pryč!" namáhala se uchopit jiný předmět. "Proč nenalézám od několika dnů 'Upálení,' obraz lékařův, urážejícím, nýbrž unášejícím jako druhý obraz 'Ukřižování?'" — Jak nenáviděla toho lékaře! A srdce jí při tom usedalo, vždyť neměla nenávidět, ne její zbožnost, srdce jí to kázalo.

"Miloval — láska!" dumala dále. "Láska jest bůh! k němu se modlíme. Nemohu se modlit. — Řekl: 'Miloval jsem vás!' Onen setník to řekl, viděla jeho pohled po stě již. Proč jí onen pohled zachvěl od prvního shlédnutí mladého muže, proč tomu hledu porozuměla nyní jako jej pochopovala citem od prvního dne? A — zachvěla se; pochopovala i více? Pamatovala se na jeden pohled lékařův pod víšněmi, ten ji uchvátil, omámil. Ovšem, ten cynický muž! Nedivno. — 'Láska!' — Mladá jeptiška zatřásla prudec hlavou, jakoby se chtěla vzpamatovati. "Slovo to — a já se mu vyhýbám — proč?"

"A nebojím se života!" vzkřikla teď zděšeně nahlas. "Vyhýbám se úzkostně každému zápasu duševnímu i tělesnému, ale v boji se již nikdy nevzdávám, nikdy nevzdávám!" Opětovala tato slova, o nichž kdysi řekla baronce, že jsou jí vůdcem života. Amata-Valeria přinutila energii k panování, přinutila sebe k lékařskému pytvání. Byla zdravena a nechvěla se. "Proč ono slovo zní stále v mé hlavě?" ptala se. Před zraky přelétly jí postavy barona, baronky, feditelů, Bohdanů, setníků, hledala namáhajíc všechny soustřediti, koho znala, sluhy, vesničany a pod. Viděla své velebné spolusestry, abatyši, družky mládí a za nimi jako zpytatel toho tableau zdál se jí státi ještě kdosi, ten obraz fantasmie, jež stále, skoro násilím oddalovala. Přivábila skoro zoufale si na mysl arcibiskupa, pátera Aurelia, všecky, k nimž ji poutal život klášterní; chtěla zapudit onoho 'kdosi'. Stiskla čelo. Marně, on dlel stále v pozadí, on. — Vyčerpána byla její duševní klamavost. Dotkla se pitevním nástrojem svého nitra. Přehly teď násilím přiváděné představy. "Láska, miloval!" zamručela. Ona osoba stále její horečně vyváběnými myšlenkami a osobami stála teď samotna před ní. Klidné modré oko — ano, to oko! Vzkřikla: "Ne, ne, to jsou příšery!" Vrhla se vzlykajíc na divan po dlouhých dvou hodinách duševní krise.

XI.

Komorná ji našla omdlelou. Amata-Valerie spala neklidně, horečný sen přerušuje jej často výkřiky. Však slovo srozumitelné nevyšlo z její úst. Sylvín VI... byl odvezen k těžce nemocnému asi pět hodin cesty v kraji; poslali pro B-ského lékaře, neboť na zámku obávali se, jsouce zděšení; bylť upadl i setník v horečku.

Ráno však procitla Amata-Valerie zdráva; nedávši si bránit s lože. — Bylo krásné jitro. Zámecký lékař konečně přijel.

"Pan de Binelli nalézá se v nebezpečí života," zněl jeho úsudek. "Bránil jsem mu vyjít na výlet, neposlechl. Nač očekávání uškodil svému zdraví. Nastydl, napil se uřícen, unavil se. Ale doufám, že jej zachráním, jeho konstrukce jest silna."

"A teď má ne!" zvolal baron.

"Byla v kostele a odešla na procházku přes všecko mé zbraňování. Tvrdí, že jí nic neschází," odtušila baronka.

"Nevěřte, milostpaní, já se obávám!" zvolal kvapně Sylvín VI... Sklonil hlavu. "Pane barone, musím aspoň viděti slečnu; mluvím co starostlivý lékař."

Baron zazvonil. "Ivane, očekávám svou neť ke snídani ve verandě." Po chvíli oznamoval sluha: "Milostivá slečna si přeje sníst ve svém pokoji." "Dobře, tedy vyříd', aby očekávala pana doktora!" — Po chvíli přišla Amata-Valerie. "Dal jsi mne volati, strýče, rozmyslila jsme se, budu snísti zde." Lékařův pozdrav oplátila lehkou úklonou.

Baron políbil vysoké čelo dívky. Pohled Amatin byl vážný, v oku dřímalo utajené rozehvění, oko bylo zakaletější než jindy; tvář dívčina nebyla bledší než včera, i ruměn, jenž zabarvil v posledním týdnu její líc, nescházel, jen modrý stín pod očima tlumočil účinek věřejšího dne na organismus mladé jeptišky. "Jsi neopatrna, drahá neť," uvítal ji baron; "jak se ti daří po věřejšku?"

"Jest mi opět dobře; a tobě, strýče?"

"O mne neměj péči, má malá hrdinko," řekl neobyčejně laskavě slečtie, uváděje dívku na místo. "Doktore, nevíte, že se obdivuji od věřejšího dne své neť. Poprvé jsem litoval, že tato dívka jest určena ku klášternímu životu."

Stříbrné kleštičky zazvonily na cukřence; upadly z rukou Amaty-Valerie; klidně si vzala znovu cukr.

"Barone!" zvolala Valga z Koenigsberku.

"Nehoršte se na mne, baronko, i ty, drahá neť; nedivte se, doktore, jest to výrok, k němuž mne svedla hrdinnost Amatina, jako mne vaše hrdost, pane VI... svedla kdysi k výroku: měl jste se narodit slechticem. Nezazlíval jste mi tehdy, pane VI..., ať jste měl právo apeluje na mou znalost vašeho demokratického ducha; prosím, aby mi i dnešní výrok nebyl ve zlé vykládán. Ale jest to obdivuhodné, úchvatné. Nikdy nezapomenu na děsný moment věřejšího dne. Vidím stále setníka s naší jeptiškou v povětrné výši nad závrtnou propastí na úzkém ochozu, jehož stavba pod krokem člověka se drobí; slyším jediný výkřik Bohdanů a zřím ještě klesajícího Binelliho. Nejsem bázlívec, a přec se staví při té vzpomínce všecka krev ve mne. Binelli zavěšen na Amatě, strhující ji svou tíží s ochozu, Binelli bez smyslů, mladá dívka na nejistém, úzkém výstupku! Vidím dvě mrtvoly ještě živoucí ve výši, vidím závrtný pád, nemůžu, aby nebylo tu choroby. Doktore, obtěžujte mou neť, ohleďte aspoň její tepnu. Dovol, Amato!"

Ruka lékaře sedícího naproti dívce se vztáhla přes úzký stůl. Baronka seděla zavírajíc v děsné vzpomínce oči, baron byl pohřížen ve své líčení. "A každá vteřina vraždí rozum," mluvil — "i vy jste rozehvěn, doktore!"

Amata sedící takřka mrtvě vedle baronky a klopící oči v dumavém pohledu na okraj stolu, bezděky pozdvihla hlavu. Lékař se zmocnil její ruky.

"O ano," odpovídal přerývaně na otázku barona, když se byl marně snažil podržeti obvyklý klid, "jsou okamžiky, toť děsné." Zakašlal. Jeho oko setkalo se s okem mladé dívky a v tom jindy klidném oku byl výkřik nezměrného citu. "O barone, modli bych se," zamručel. Líčení výjevu onoho patrně uchvátilo muže vždy klidného. Ruka jeho zapomněla na úkol svůj, a mladá jeptiška pocítila křečovitý stisk, jenž hrozil jí vyvábiti zvolání. Jindy by byla vydrala ruku svou, teď nebyla s to.

"Dvě mrtvoly!" zvolal baron konče, "dvě mrtvoly jsem viděl." Oko dívky zaplálo, lékař pustil její ruku. "Nuže, co říkáte tepně naší hrdinky?"

"Sylvín VI... usmál se divným úsměvem. Velké jeho oko na cestě ku klidu, ale ještě zmateno, dotkla se tváře všech stolujících. "Zapomněl jsem! Prosím, velebná sestrol!"

"Přeřekl jste se!" smál se baron.

"Ano," řekl opět s tím divným úsměvem, však úplně již klidně lékař. "Prosím, milostivá slečno, za vaši ruku." Podala mu ji. Sáh na rychle tlukoucí tepnu pohlížeje při tom jasným okem na tvář Amaty-Valerie. "Klid, a slečna je zdráva!" pravil; potom doložil: "Nedobře připomínati před slečnou onen moment; i vy, slečno, neračte na něj zapomínat. Odporuji vám pohyb ve volné přírodě."

“Zapomněli jsme snít,“ pravil baron. —

Na procházce pravila Amata-Valerie doktorovi, jenž ji provázel: “Co soudíte o neštěstí člověka?”

“Člověk jest nešťasten, protože se musí těšit jen tím: jsou jiní nešťastnější než ty! Kdyby se aspoň těmi slovy netěšil, přestal by někdy samovolně žít,“ odvětil s trpkým sevřením rtů.

“Zdá se mi dnes, že jsem nešťastná,“ pravila dívka náhle. —

“Choroba následkem věřejší scény,“ odtušil lékař skoro dovádivě. Stáhl si klobouk do čela. “Slunce škodí mým očím!” omlouval se.

Dni po tomto následující zdržel se Sylvín vždy jen tak dlouho na zámku, než navštívil nemocného setníka, jenž byl stížen horečkou. Ráno přicházel pěšky, odpoledne dojížděl pro něj povoz. Nikdy se na zámku nezdržel.

Baronka, již událost na Helfenburku skutečně byla otřásla, vpravila se opět do denního života, jaký si oblíbila před zvláštní rozmluvou svou s doktorem. Pozorovala jakousi změnu na Amatě, kterou nemohla blíže naznačit, a stávala se úzkostlivou. Když spozorovala, že mladá jeptiška zapomněla modlitby své v gloriettu, a že celé dopoledne druhý den se po nich nehlásila. Přinesla jí je odpoledne.

“Ah ano, zapomněla jsem se ráno modlit z knihy řeholní,“ řekla s vážným smutkem dívka a dodala ukazujíc oknem: “Hle, příroda jest knihou a myšlenka v ní jest modlitbou.” Slova ta byla slyšela jedenkrát od doktora.

“Pravda,“ usmála se baronka; “ale toť fráse, jež lépe zní v ústech mých.”

“Možno,“ odvětila dívka. “Ano, jsem řeholní sestrou!” dodala po chvíli. V rozmluvě jindy se tázala: “Ma tante, bývá vždy povinnost poutem?”

“Nerozumím, kam tím cílíš, má duše,“ odpověděla baronka, “ale tolik mi známo, že bůh ani příroda pouta nestvořily, a nižádná vznešená zásada nezná pout.”

Řekli jsme již, že byla baronka velmi intelligentní dáma, o čemž ostatně všecko její jednání svědčilo.

Amata se zamyslela. Čtla již dříve Huga, tyto dni si přes odpor barončin vzala Rousseau-a; konečně se zmoenila pod záminkou lehké lektury Demokrita. “Chei čist!” byla její poslední slova.

“Jsi svěhlava, Amato!”

Jí před odehodem políbil ruku, a že totéž musil učiniti mladé “O nejen to, ma tante, jsem vášniva ve svém chtění!” zvolala dívka a vrhla se baronce do náručí, ukrývajíce na její prsou slzy.

Však nevyhledávala baronku tak často jako dříve, pozorovala dobře, s jakým taktem volívala tato předmět rozmluvy i způsob hovoru, vždy majíc na zřeteli stav duševní. Amata žijíc v duševním rozechvění stranila se tohoto postupného holdování klášteru, přelhávala se, tvrdíc sama sobě: chei poznati nezakrytý tento světský život, nic více. Spíše lnula ty dni k veselému Bohdaně, kteráž ji přinutila, aby denně chodila s ní ptáti se na zdraví mladého muže. Bohdana totiž vždy vyvíhala příchod lékaře, jenž okolo její pavilonu musel přijíti. Pak doběhla pro neť baronovu. Obě potkaly vždy doktora, aby zvěděly nejspolehlivější zprávy. Lékař se jim již zdál klonit svým klidným úsměvem na rtech. — Když mu řekla Bohdana, že vyhlíží nezdavě, a že příliš pobuňuje svůj katar.

“Pobolívá mne na prsou,“ odtušil.

“Nastydl jste?”

“Ano, zajisté!” řekl vážně.

Tehdáž jej přinutila rozmarná baronova maitressa, že jeptišce, která bez slova se podrobila rozkazu družky. — “Vy nás tyranisujete!” vzdychla jenom, když podala ruku doktorovi. A hlas její zněl tak smutně, vyčítavě, že se lékař zachvěl.

Častěji bloudila Amata sama. Jedenkrát potkala ve stromořadí židovského chlapce. Podával jí dopis. “Co

cheeš?” tázala se, nemohouc zapřít antipatii proti židovi. “Milostpaní odevzdat list, patří nejspíše do zámku,“ vynutili ze sebe hoch.

“A kterak ty přicházíš k němu?” tázala se udivená Amata, přijímajíc dopis.

“Já nevím; ale mama mluvila o nějaké mýlce a chvalořečie panu doktorovi pravila: “Dones, Karle, list do zámku. A tenhle přiložila.” Hoch vytáhl druhý špinavý papír.

Dívka čtla zvědavě. První list byl adresován židovce vdově, a jeho obsah byl: “Milá paní! Ztratil jsem adresu doktora V. . . , nevím místo, kde bydlí, myslím však, že vy stojíte s ním ve bližším spojení, jelikož mi přede dvěma roky psal, abych honorář za své léčení zaslal vám. Vaše adresa mi na štěstí zůstala. Račte mu připomenout, že chorobný, jenž se přihlásil před dvěma roky, pojat důvěrou k němu článkem “Chronické nemoci” v lékařských novinách uveřejněným, žádá opět o jeho radu a prosí za bližší adresu. — S úctou, Dolan, inspektor.”

Druhý uspiněný list, dle datum o dva roky starší, touž rukou psaný, zněl: “Milá paní! Kdosi mne žádal, abych bez udání jména jeho zaslal vám povinnou mu částku. Račte přijmouti 30 zl. V úctě D., inspektor.”

Dívka se ptala malého žida, žádající vysvětlení.

“O my jsme byli přede dvěma roky u veliké bídě,“ pravil hoch. “Otec zemřel, a ze sedmi malých já byl největší. V největší bídě dostali jsme náhle peníze. Matka vyzvala nás tehdejší všechny, abychom obrátili se k vycházející Levaně a modliti se za neznámého dobrodince. O milostpaní, a včera řekla matka, že prý tohle psaní poznala, že pan doktor S . . . byl ten hodný dobrodinec.”

Amata se mechanicky usmála titulu milostpaní, jakž ji oslovoval hoch, a kynula mu: “Dobře!” Vracejíc se nazpět zvolala v duchu: “Jaký to muž!” Načež vášnivě pravila: “Nechei myslit na něj.”

Večer setkala se s ním u večeře. Baronka jej byla zdržela. Pravila k němu: “Vy se nás vzdalujete úmyslně, pane V. . . ?”

“Nikoli,“ odtušil. —

“Slovo to nevyvrátí mé podezření, vy odcházíte tak rychle, vzdalujete se zámku tak trvale, jako nikdy před tím. Pane doktore, marně jsme přemýšlela, co toho příčinou.

(Pokračování.)

ČECHOVÉ!

V dějinách vzdělanosti a povahy národa českého naplněny jsou nejskvělejší ony listy, kdy národ se srdcem plným vděku své velikány oslavil, kdy se slzami stál nad rakví svých miláčků, bojovníků i mučedníků národních.

Ano, plamennou, nadšenou láskou k lidu a vlasti etí národ náš památku svých velikánů, on klade na posvátný oltář vlasti dary a oběti a píše zlaté řádky do dějin své rodné země a svého lidu.

Vždyť již v mnohé, duchem času pokročilé obci české hlásá slávu pomník velikánu českému obětavostí českou zbudovaný.

Jen Praha, velká Praha, matka české vlasti, ta zlatá královská Praha slovanská, přebohatá stavitelskými památkami, ona metropole umění a věd, jež jest sice věrným, ale neúplným obrazem slavné minulosti a bývalé samostatnosti i slávy státu a národa českého, ta Praha, ač první povinna, nemůže se dosud vykáhati pomníkem, jenž by slávu hlásal nepřemožitelnému reku a vítězi nad eizáckými vetřelci, velikému vůdci táboorskému, Janu Žižkovi z Trocnova.

Národe český! Na tobě jest důkaz podati o uvědomělosti tvé a obětavosti bezměrné.

Na sílu Tvou Praha spoléhá!

Tvou pomocí státi bude pomník na temeně vrchu “Vítkova,“ na němž poraziv vojska křižácká ze všech končin světa sehnaná, proslavil Žižka jméno své i jméno národa českého.

Pomník Jana Žižky z Trocnova bude nepřátelům našim pokynem, že národ náš ve své žije domovině, kterouž odhodlán jest po příkladě hrdiny táboorského i hájiti.

K účeli zbudování pomníku našemu velikánu Trocnovskému ustavil se v Žižkově spolek, kterýž až dosud činnost svou na domov obmezoval, dosti značných úspěchů se dodělal a čítá jmění svého dnes na 80.000 korun.

Než však, má-li se reku jakým Žižka byl, v Praze pomník postavit, musí býti takový, aby všem význačným požadavkům vyhověl — a takový pomník vyžaduje nákladu velikého.

Národe český! Mnoho jsi vykonal a jsi schopen ještě činů velikých. V obětavosti jsi veliký a v ohledu tom žádný národ světa se Ti vyrovnati nemůže!

Jsmo si ovšem toho vědomi, že nepřicházíme právě v době nejprůhodnější, spoléháme však na obětavost Tvou, již tolikráte tak skvěle osvědčenou a tu zajisté se neklameme, neboť národ český vděčnost ku svým velikánům vždycky osvědčil a také tak učiní nyní, v době tak významné, kdy třeba světu dokázati, že český národ, ač malý počtem, silou velký jest!

Národe český! K tobě s plnou důvěrou se obracíme a těšíme se na hojné příspěvky ve prospěch zbudování důstojného pomníku Jana Žižky z Trocnova.

Za výbor spolku pro zbudování Žižkova pomníku v Žižkově, v květnu, 1905.

Dr. J. Grégr, protektor; V. Říha, t. č. pokladník; Jan Kotland, t. č. předseda; J. Mrňák, t. č. jednatel. Za město Žižkov: Gust. Žák, starosta.

Příspěvky: Spolky a korporace s nárokem na vytesání jména svého do podstavce pomníku nejméně K. 200.—

Příspěvek člena zakládajícího jest 100 kor., skutečného 50 kor. jednou pro vždy. Činný člen platí ročně 10 kor., příspívající 5 kor. a podporující 2 kor.

Příspěvky a dary přijímá pokladník, přihlášky předseda nebo jednatel. Veškeré dotazy zodpoví a bližší zprávy podá ochotně jednatel spolku, Žižkov, č. 107.

Jak každému krajanu jest asi známo, bývají naši krajané vykořisťováni různými nepoctivými lidmi, ať jest to již v obchodě neb v čemkoliv jiném. By se podobnému zlu předešlo, založila "Česká stráž" spolek pro všeobecné dobro Čechů pracující a síce: "Informační kancelář" se sídlem v Chicagu č. 541 Blue Island ave. Účelem této kanceláře jest starati se o přibylé krajany, by nepadli do rukou vydřiduchů. Veškeré krajany varovati před vyděrači a odporučiti jim spolehlivé obchody a řemeslníky české.

Podávati veškeré informace krajanům co nejpřesněji ať se týkají čehokoliv zde i ve staré vlasti.

V úřadovně obstarávají se budou překlady z různých jazyků za poplatky co nejnižší, i tlumočníci k soudním řízením.

Kopie (duplikáty) občanských listů a podobné možno prostřednictvím úřadovny obdržeti.

Úřadovna neodporučuje ani nenabízí ke koupi nějaké zboží, ale udílí Vám radu, kam se máte obrátiti, byste nepřišli ke škodě.

Ochtěl-li by však někdo prostřednictvím kanceláře různé obstarati, stane se tak ochotně, za náhradu výloh s tím spojených.

Krajané z venkova při příchodu do Chicaga mohou dostati spolehlivé průvodce za levný poplatek.

Za písemné informace je třeba předem zaslati pět 2 centových známek na náhradu vydání.

Kancelář tato jest založena na základě humánním a proto může se každý s důvěrou na ni obrátiti.

Mimo výše uvedené zaopatřuje úřadovna tato, jako zde, tak i na venkově práci pro veškeré třídy lidu.

Žádáme proto pány zaměstnavatele, by se na nás o jakoukoliv sílu pracovní v případě potřeby obrátili.

Zejména pány farmáře upozorňujeme na naši kancelář, kteráž jim dobré síly pracovní zaopatřiti může.

Ředitelstvo.

PÍSEMNICTVÍ.

"Borec" vyšel minule jako číslo dvojité za květen a červen, a jsme jisti, že bratři a sestry a čtenáři vůbec toho nelitovali, povážíme-li jakého se jim dostalo tentokráte obsahu. Celý list věnován jest, jakž v látce své tak i v části obrázkové slavnému Vseslovanskému sokolskému dnu v chicagském Coliseu. Jest tu pěkné, z upřímného srdce plynoucí slovo úvodní, pak následují posudky časopisů českých a anglických, řeč naše, zdravotice došlé, celkový pořad ve všech podrobnostech, technický referát br. Čermáka, jakž byl v listě našem, zápis o schůzi poradní o návrzích Svazu Sokolstva v Americe, Patnáctileté trvání Sokola Slávského, Zdraví, Cvičení tělesná lidu česko-slovanského, Různé, Sjezd Dělnických Amerických Sokolů, též z listu tohoto, Bohemians, Aforismy, Dopisy, Zprávy atd. Inu jest to číslo opravdu slavnostní a slouží pořadatelstvu ku cti, tak jako tiskárně vlastní výprava a uspořádání. "Borec" měl by mít každý náš sbor a toto číslo každý bratr. Pište si na administraci: 510 W. 18th St., Chicago, Ill.

Také druhý list sokolský orgán Jednoty Dělnických Amerických Sokolů "Besídka Sokolská" jest nejen zvětšen a re-dakci br. Em. V. Voska dobře uspořádán, ale i tu jeví se snaha prospěti Svazu Sokolstva našeho upřímně a poctivě. Náhledy se vyměňují a tak spíše k cíli dojdeme. Nám zamlouvají se články hlavně "Svaz Sokolstva," "Spalování mrtvol" a "Zaprodajnost tisku." Zvláště článek poslední jest nejen významný, ale v době přítomné nanejvýš vhodný. Z každého toho řádku vyznívá neúprosná pravda a ten brk sokolů, to pero, jež ji psalo, nebálo se říci svým co a jak. Pak následuje článek "K výchově dětí," "Vzpomínka na Miroslava Tyrše," Vrehlického "Sonet," Besídka Sokolek, Dopisy, Různé atd. Není pochyby o tom, když jsme se poněkud sblížili navzájem, kdy dovedeme si říci přímo a nepokrytě co tu aneb jinde schází, když posudek vlastních řad našich listů jest nám milejší, nežli celé spousty chvály a frází listů jiných, měli bychom číst listy toho druhu všichni, listy sokolské. Pošlete předplatné na pořadatele: 330 E. 70. St., New York City.

Ta naše svobodomyšlnost prodělává na radost všelikých škůdců a hlavně ale těch, již sami nemastní a neslaní jsou, libují si v kalných vodách, aby sami lovili, opravdu trpké chvíle. A tu, kdykoliv naskytne se příležitost poučení, měli bychom se jí vážně uchopiti a v práci a činu pravd hledající, spíše si libovati, nežli v rozkolu pouhém. A poučení skutečného najdete v té snůšce ovoce svobodomyšlného, volné myšlenky všech národů, jakž podává je od čísla k číslu "Svojan." Číslo červencové jest jako vždy obsahu vybraného. Předplatné na rok obnáší pouze 80 ctů. Bratři a sestry milé nezapomeňte číst práce tohoto druhu. Totéž platí o knížce "Sbírka poučných rozprav," vydané "Stráží Osvojených." Knížka vyšla rovněž tedy v Chicagu a síce v překladu J. J. Krále. Kdo chce se vo volném myšlení svém a svobodomyšlnosti vůbec jak náleží utvrditi, měl by se s obsahem knížčky seznámiti. Odporučujeme vřele. Pište si na Rudolfa Jandu, 612 So. Centre Ave., Chicago, i pošlete mu 12 ctů. v poštovních známkách.

LISTÁRNA REDAKCE.

S. N. Y.: Odpust, že nemůžeme s Tebou souhlasit. Nám záleží pouze na faktu, pravdě a ničeho více. Pohnůtky naše jsou čistě humánní, a vidíš kdyby i nebyly, to co pravíme jsou pravdy dokázané a zůstanou pravdy. Říci pak i pravdu svým bez obalu nelekali jsme se nikdy a také v dnešním čísle můžeš se přesvědčit.

V. St. Louis: O tom co má a co nemá v listě našem být dovolujeme si prosím rozhodovati my. Ostatně přečti si stanovy N. J. S. str. 61 a 62.

L. M. Díky srdečné a všem vám. Konáme jen svou povinnost. Na dotaz Váš stůž zde: Voda pitná má být čistou, bezbarvou, bez zápachu a bohatá kyselinou uhličitou. Chuť nesmí být odporná, nýbrž příjemná. Voda vyvařená a kyseliny uhličitě zbavená ovšem tak nechutná jako čerstvá. Voda nemá obsahovati žádných ústrojenců, ani dusanu, ani epavku. Množství siranů, chloridů a dusičnanů nesmí být značné. Také mnoho solí vápenatých a hořčičných nesmí být ve vodě, byla by příliš tvrdou.

Josef Šiška: Porad'te se se specialistou ve vašem městě. Na dištanc léčbu toho druhu prováděti nelze. Musí to být lékař, jenž ušním chorobám rozumí.

K. P.: Neuveřejňme. Takové historie vezme Ti každý jiný list po sensacích toužící, my však nikoliv, třebaš byl jinak s námi zcela. Nech toho raději!

PŘÍJEM A VYDÁNÍ N. J. S. ZA ČERVEN 1905.

Příjem	\$ c
1. Doplatek na předpl. S. A., F. Plodr, Kladno, Čechy...	.89
2. Předplatné na S. A. od TJS. Fügner ve Vídni.....	1.40
3. Č. Z. Sokol, Cleveland, O., za I. 1905.....	21.00
5. T. J. S. Žižka, Bruno, Neb., za I. 1905.....	14.80
9. Předpl. na S. A., od V. Steinbach.....	.75
9. Předpl. na S. A., J. Buňata, J. Tichý, P. Masters....	2.25
9. Předpl. na S. A., J. Koegler, Liberec, Čechy.....	4.00
10. Předpl. na S. A., TJS. Tyrš ve Vídni.....	1.40
17. TJS. Westfield, Mass., za II. 1905.....	6.00
21. TJS. Karel Jonáš, Abie, Neb., za I. a II. 1905.....	13.90
21. TJS. Horymír, Curtis Bay, Md., za II. 1905.....	5.30
21. TJS. Horymír, Curtis Bay, Md., do fondu pro sjezd za r. 1905.....	1.60
21. TJS. Hvězda Západu, Black Wolf, Kans., za II. 1905	15.90
21. Za ohlášku v Sok. Am.	4.00
24. TJS. Český Lev, Brainard, Neb., za II. 1905.....	3.20
24. První splátka na Památníky, Sok. Cleveland.....	18.75
24. Za těl. knihy, od V. Houser, Chicago.....	.98
24. Za dva Památníky.....	2.50
28. S. J. Blesk, Baltimore, Md., za II. 1905.....	60.50
	\$179.12
Hotovost z minulého měsíce.....	\$2,584.82
Úhrnem.....	\$2,763.94
Vydání	\$ c
9. Za expres věnců ..	.65
9. Za cut pro S. A., K. J. Košařovi, Chicago.....	2.80
9. Za rozličné cuty pro S. A., A. Petrtyloví, Chicago....	16.10
9. Za obrázky pro S. A., F. Malýmu, Chicago.....	4.50
9. Za 1000 papírů na dopisy, 2000 příj. listin, br. F. Lierovi ..	14.50
9. Za 4256 výtisků S. A. s výpr. a pošt. pro květen, Nár. Tisk.	184.66
30. Vrchní poř. S. A. za červen, J. Rudiš-Jičínský....	30.00
30. Výp. poř. S. A. za červen, Ant. Haller.....	10.00
30. Výp. poř. S. A., Jos. Čermák.....	10.00
	\$273.21
Příjem.....	\$2,763.94
Vydání.....	273.21
Hotovost.....	\$2,490.73
Fond pro příští sjezd v Detroit, Mich.....	\$527.82
Fond pro příští běh cvičitelský.....	42.85
Základní fond pro Nár. Jed. Sok.	300.00
Na Germania Savings Banku.....	300.00
Na Dry Dock Savings Banku.....	300.00
Hotovost u pokladníka V. V. N. J. S.....	1,890.73
	\$2,490.73

Na zdar

Jan Černý, jednatel.

NOVÍ ČLENOVÉ, VYLOUČENÍ, ATD.

— Od Sok. Jed. Blesk v Baltimore odstoupili Václav Svrček a Josef Krejčí. Vyloučení pro neplacení: Frant. Vlach, Frant. Beneš, Anton Šimon, Václav Čumarda-Lissof, Roman Šťastný.

— Do T. J. Sokol Omaha přijati byli: Boh. Babůrek, Fr. Semerád, Jos. Zikmund, Jan Jareš. Vyloučen dle stanov Vác. Podroužek.

— Do T. J. S. v Newarku přijat Vác. Drástal.

— Z T. J. S. Svornost, Morrisania, N. Y., pro neplacení vyloučen Fr. Cibulka.

— Do T. J. S. Horymír v Curtis Bay, Md., přijat byl Frant. Novotný.

— Z T. J. S. v New Bedford, Mass., vystoupil Max Čouza; vyloučen byl Jos. Šesták.

— U es. Am. Sokola v Manitowoc zemřel Frank Sixta, starší.

— Do Sok. Čech v Clevelandu přijati byli: Jan Lukeš, Petr Smíšek, Josef Weis, Josef Šindelář, Nic Volk, Rud. Novák, Stan. Vácha, Vác. Jindra, Frank Hájek.

— Do T. J. S. v Omaze přijati byli (v květnu, omylem však neuveřejnění): Jos. F. Vaško, J. Langpaul, G. R. Nováček, Emil Špička. (Číslo zároveň posíláme).

— Do Plzenského Sokola v Chicagu přijati byli: Frank Kopta, John Tončík, Otto Kerner, Jos. Červený, Geo. Turek, Karel Zdiehyneec, Vác. Senft, Jams V. Vrba.

— Do T. J. Sokol v New Yorku přijat byl na legitimaci od Jednoty z Hamburku Frant. Jirásek; odstoupili J. F. Roušak a Aug. Kvasnička.

— Z T. J. S. Mt. Pleasant odstoupil Václav Jara, přistoupil Karel Černý; pro neplacení vyloučen Vác. Ujka. Odstoupil v Langmeier mladší.

— Do T. J. S. Praha v Chicagu přijati byli: Matěj Veselák, Vojtěch Černý, Jan Schleichert, Jos. Štíbr, Fr. Tůma, Fr. Šule, Jaroslav Rehoř, Robert Jandus, Fr. Lavička, Jaroslav Černý, Václav Dolanský, Fr. Strnad, Josef Arbelovský, Jan Havle. Zemřel Frant. Křížek. Odstoupil Fr. Malina.

— Do T. J. Tábor v Chicagu přijati byli: Anton Rott, Josef Vonásek, Anton Víšek, Frant. Fingerhut, Vác. Šajner, Karel Kulha, Bedřich Ort, Josef Kubíček, Jan Divoký. — Odstoupili August Havlík, Fr. Klabouch, Anton Vinický, Jos. Zmeškal. — Vyloučen pro neplacení Anton Daněk

Veškeré listy na výměnu,

příspěvky do "Sokola Amerického".
dopisy, zprávy, články, ilustrace, návrhy k těmto, dotazy listu se týkající.
zvěsti z našich kruhů a jiné zajímavosti
pro širší veřejnost přijímá hlavní pořádatel:

Dr. J. RUDIŠ-JIČÍNSKÝ,

Cedar Rapids, Ia.

Naším cvičitelům!

Cvičební večery na koni na šir. — Sestavil František Kožíšek.
Cena 10c.

Objednávejte buď u svých sborů neb u jednatele výkonného výboru N. J. S.

Předplatné a oznámky

Předplatné jakož i oznámky do listu přijímá jednatel V. V., aneb ustanovení jednatele zvláštní: Jan Černý, 437 E. 71st Str., New York City.

ADRESÁŘ NÁR. JED. SOKOLSKÉ VE SPOJ. STÁTECH.

Výkonný Výbor Národní Jednoty Sokolské v New Yorku: Schůze každé 1. pondělí v měsíci v Sokolovně, 420—24 E. 71. St. F. Martiny, starosta, 1329 First Ave.; F. Bartunek, náměstek, 318 E. 71st St.; Jan Černý, jednatel, 437 E. 71st St.; Max Grabenstein, tajem., 1 Teasdale Pl., F. Lier, pokl., 410 E. 71st St.; výbor tělocvičný: V. Hampl, A. Jahoda a K. Hrbek; výbor účetní: Fr. Hroch, Štěpán Kostka a V. Zvoník. Náčelník A. Haller, 818 So. Ashland Ave., Chicago Ill.; podnáčelník Aug. Tesaf, St. Louis, Mo. a Fr. Filip, Cedar Rapids, Iowa.

Župa Východní, Sídlo v New Yorku.

Ústřední Výbor: Starosta Vincenc Křenek, náměstek F. Jicha, poklad. Jos. Laně, jednatel Vinc. Vaněk, 420—424 E. 71 St. N. Y. C., náčel. Fr. Jicha, 420—424 E. 71 St. N. Y. C., I. podnáčel. Hugo Sekyra, II. podn. Vojt. Filip. Finanční výbor: Jos. Gregor, Ant. Mysliveček. Schůze odbývá se každé 3. pondělí v měsíci v 8 h. večer v Sokolovně, 420—424 vých. 71. ulice New York.

Sok. Jed. Blesk v Baltimore; schůze 2. pátek v Sokolovně, S. E. cor. Gay and Preston Sts.; Frank Čermák, 1027 N. Castle St.

T. J. Česko-Slovanský Sokol v Bayonne, N. J.; tajemník Jos. Stránský 187 E. 22nd Street.

T. J. Sokol Brooklyn, N. Y., 2. pondělí, tajemník Frant. Hroch, 457 Rodney St.

T. J. S. Fugner, L. I. City, N. Y.; 2. sobotu ve Volkerts Hall, 270—272 Prospect St.; taj. Filip Vojtěch, 166 Skillman ave., Long Island City, N. Y.

T. J. Sokol, Newark, N. J.; 2. pondělí v místnosti H. Pfeiffera, roh 15. Ave. a 9. ul., taj. Al. Rovenský, 93 Vaverly Ave.

T. J. S. Svornost, Morrisania, N. Y.; 1. sobotu v místnosti Ed. Freye, 700 E. 166th St.; taj. J. Šrámek, 709 E 167. St.

T. J. Sokol, New York; 2. a poslední pondělí, 420—422—424 E. 71st St.; taj. Jos. A. Knedlhans, 420—422—424 E. 71st St.

Sok. Jed. Philadelphia, Pa.; 1. nedělí v měsíci v České budově v Sokolovně, 2202 N. Marshall St. ve 3 hod. odpo.; taj. Leo. J. Pavlík, 866 N. Orkney St.

T. J. Sokol, Westfield, Mass.; 1. a 3. středu v Sokolovně, 118—120 Meadow St.; taj. Václ. Kyliš, 6 Sycamore St.

T. J. S. New Bedford, Mass., taj. F. Halma, 36 Dean St.

T. J. S. Horymír v Curtis Bay, Md.; schůze 1. nedělí v Národní síni Č. S. P. S. taj. Matěj Kubík, 17 Cereal St.

T. J. S. Patterson, N. Y., taj. Jos. Michalíčka.

Sbor Sokolek Sok. Jed. Blesk v Baltimore, Md.; 3. nedělí v Sokolovně, S. E. cor. Gay and Preston St.; taj. Antonie Tavík, 2028 Ashland Ave.

Těl. Sbor Paní a Dívek v New Yorku. Schůze poslední čtvrtek v měsíci v Sokolovně, 420—424 E. 71st St.; taj. J. Voříšková, 414 E. 71st St.

Župa Sev. Vých. Sídlo v Clevelandu, O.

Ústřední Výbor: Starosta Jos. Štíbr; tajemník F. Cals, 14 Grand Army Ct., Cleveland, O.; pokladník A. Pánka; náčelník Jan Fryš, roh Tillman Ave. a Ash. St., Detroit, Mich.; 1. podnáčelník Jos. Štíbr, 2. podnáčelník A. Pánka. Další členové výboru: Jan Chábek, Jos. Rozhoň, Mat. Krejzl, V. Bernajter, Jos. Oufada, V. Štíbr — Schůze 4. nedělí odpo. ve 2 hod. u "Sokola Čech."

Sokol Cleveland, 3. nedělí v Sokolovně, roh Central Ave. a Plymouth St.; jedn. Emil Šlapák, 15 Capitol Street.

Sokol Čech, Cleveland, O.; 2. čtvrtek v Sokolovně, č. 6 Wendal Ave.; taj. V. J. Štíbr, 2177 Wilson Ave.

Sok. Česko-Zábavní, Cleveland, O.; 1. čtvrtek v Sokolské síni; taj. Fr. Cals, 14 Grand Army Ct.

Těl. a Podp. Jed. Budivoj, Detroit, Mich.; 1. pondělí v Sokolovně, roh Erskine a St. Antoine Sts.; taj. Jos. Janeček, 608 Antoine St.

T. J. S. Podlipný, Detroit, Mich.; 2. pátek v Sokolovně, roh Tillman a Ash ul.; taj. Fr. Masák, 483 LaSalle Ave.; účetník Fr. Dražan.

Sokol Lorain, Lorain, O.; 4. středu v měsíci, v síni Al. Švolby, 422 Charles St., taj. Al. Nezbeda, 500 Everet St.

Župa Střední, Sídlo v St. Louis, Mo.

Ústřední Výbor: Starosta Václ. Šedivec, jednatel Fr. Široký, 3450 Itaska St.; pokladník Cyril Sádlo; náčelník V. K. Trfška, 1911 Geyer ave.; podnáčelník: J. Jiroušek, Chicago, Ill.; Ferd. Engelthauer, Cedar Rapids, Ia.; ustavovatel Aug. Tesaf, 2334 So. 13. St.; J. Janda, B. Redl. L. Loefelman, Fr. Kallista, Ant. Stárek. Schůze 3. pondělí v měsíci.

Pilzenský Sokol, Chicago; 2. a 4. čtvrtek; taj. V. Růžička, 589 W. 18th St., účet. Fr. Mayer.

Sokol Chicago, Chicago, Ill.; 1. a 3. středu v Sokolovně, 1118 Kedzie Ave.; taj. Jos. Zeman, 1049 Troy Str.

Těl. Jed. Čechie, Chicago, Ill.; 1. a 3. pondělí v síni Čechie, 32—34 Emma St.; taj. Alois Sršeň, 55 Emma St.

T. J. S. Tábor, Chicago, Ill.; 1. a 3. čtvrtek v nové sborové místnosti 1300—1302 41st Ave.; taj. Fr. Kyzivát, 1355 So. 42nd Ave.

T. J. S. Praha, Chicago, Ill., — Town of Lake —; schůze 1. a 3. středu v síni Patronátu Č. S. P. S.; taj. Vojta Vorel, 4948 Robey St.

Sokol Slovanská Lípa, Chicago, Ill.; schůze každý čtvrtek v Sokolovně, 106—108 De Koven St.; taj. Jindř. J. Hálek, 133 W. Taylor St.

Čes. Amer. Sokol, Manitowoc, Wis.; 2. středu v síni Slov. Lípy; Fr. Vraney, taj., 521 N. 10. St.

T. J. Sokol, St. Louis, Mo.; 2. a 4. pondělí v Sokolovně, roh 9. ul. a Allen av., taj. V. K. Trfška, 1911 Geyer Ave.

T. J. S. Mount Pleasant, St. Louis, Mo.; 1. a 3. středu; taj. Frant. Široký, 3450 Itaska St.

Tyrš C. R. Sokol, Cedar Rapids, Ia.; 1. nedělí v Sokolovně, roh 3. ul. a 7. Ave.; taj. B. O. Jandera, 201 — 14th Ave.

Sbor Sokolek Vlasta, St. Louis, Mo. 3. pondělí v Sokolovně, roh 9. ul. a Allen Ave. taj. Amalie Janisch, 1719 Dollman St.

T. J. S. East St. Louis, Ill., taj. Jan Dvořák, 1101 N. 3. St.

Župa Západní, Sídlo v Omaha, Neb.

Ústřední výbor: Starosta Jos. Mík, taj. Oldřich Jelen, 1231 So. 14th St., pokladník Jan Mathauser, náčelník Rud. Havelka, 1446 So. 19th St.; podnáčelník: Frant. Pavlík, Prague, Neb.; Bed. Vašák, Wilber, Neb. Další členové výboru Alois Jiran, Václav Blatný z Bruno, Marie Patáček a Růžena Sedláček, Jos. Vonásek a Anna Zikmund. Schůze 3. čtvrtek v měsíci, večer, v Sokolovně v Omaze, Neb.

T. J. S. Karel Jonáš, Able Neb.; 1. nedělí, taj. Jan Vávra.

T. J. S. Hvězda Západu, Black Wolf, Kansas; 1. nedělí; taj. Jos. Doleček, Ellsworth, Kansas.

T. J. Sokol Žižka, Bruno, Neb.; 1. nedělí; taj. Václav Blatný.

T. J. Sokol, Crete, Neb.; 2. nedělí ve své síni; taj. Jos. Pařízek.

T. J. Sokol, Milligan, Neb.; 2. nedělí v Central Hall bratří Jichů; taj. V. F. Bouša.

T. J. Sokol, Omaha; 2. středu; taj. Rud. Fibinger, 1213 Williams St.

T. J. Sokol Plattsmouth, Neb.; 2. pondělí; taj. L. Jiran.

T. J. Sokol Prague, Neb.; 2. pondělí; taj. A. L. Vlasák.

T. J. Sokol, Schuyler, Neb.; 2. středu v měsíci v síni ČSPS; taj. F. H. Svoboda.

T. J. S. So. Omaha, Neb.; 1. pondělí; taj. Fr. Kubín, Boh. Nat. Hall, 21st & U. St.

T. J. S. Karel Jonáš, Wilson, Kansas; 2. a 4. nedělí; taj. V. Hubálek.

T. J. Sokol, Wilber, Neb.; 1. pátek v Sokolovně; taj. Jos. J. Novák.

T. J. S. Jiff z Poděbrad, Clarkson, Neb.; taj. A. Odvárka.

Sbor Sokolek, Plattsmouth, Neb. Schůze 2., nedělí v měsíci. Taj. Jiřina Matouš.

Sbor Sokolek Libuše, So. Omaha, Neb.; 2. nedělí v Národní síni, 21st & U. Sts., tajemnice Ludmila Dienstbier, 164 So. 21st & Q. Sts.

Sbor Sokolek, Omaha, Neb.; taj. Františka Semerád, 1256 So. 16th St.

T. J. S. Dodge, Neb.; schůze 2. čtvrtek v síni Div. Družstva. taj. Jindř. Studníčka.

T. J. S. San Francisco, Cal.; tajemník Boh. Kantner, 4206—24th St.

T. J. S. Český Lev, Brainerd, Neb.

T. J. S. v Howels, Neb., taj. R. Babalan.

ALBUM 50 ČESKO-NÁRODNÍCH PÍSNÍ . . . . . PRO PIANO

Uspořádal ANTHONY L. MAREŠ.

Skladba těchto písní jest lehká však populárně sestavená, rázem sluchu lahodící, tak že tvoří jednu krásnou směs českých písní. — Nic takového dosud vydáno nebylo — mezi těmito 50 písněmi jsou též následující:

Nad Berounkou pod Tetínem, Kdybych já věděl, Že žulíčka kuká, Sedm let jsem u Vás, Já ty volky nepoženu, Za vodou, Když jsem k Vám chodíval, O Velvary, Na tom pražském mostě, Pod dubem, Na Bílé Hoře, Horo, horo, Bětulinko, Kde je sládek, Nestůjte mladenci, Jsi-li ty sedláčka pán, Hrály dudy, Včera neděle byla, Boleslav to krásné město, Když jsem já ty koně pásal, Když tě vidím, Tázete se, proč jsem Slovan, Kde můj je kraj, Loučení, loučení, a 26 jiných známých starodávných písní. Celé Album 50c. poštou 55c.

ADRESUJTE:

L. MAREŠ, 86 Magnet St., Cleveland, Ohio.

Pište České Nakladatelské a Importní Spol.

1441 I. Ave., New York City, N. Y.

o zaslání na ukázkou týdenního illustrovaného časopisu

“ROZHLED”

Ct. Těl. Jed. Sokol a Dramatické Sbory upozorňujeme na náš sklad divadelních her a knih ku zařízení a doplnění knihoven. Tiskové práce.

“SVOBODNÁ ŠKOLA,”

měsíčník obrázkový, vydávaný sborem pro dobro svobodomyšlných škol v Americe pro výchovu mládeže české v duchu svobodomyšlném vychází 15. každého měsíce a předplácí se 50c ročně. Adresa: 566 W. 18th St., Chicago, Ill.

JOS. BERNARD,

520 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Největší sklad a velkoobchod pravých kalifornských a importovaných přírodních vín. . . . .

Zásilkou v místě i na venek vyřizují se bezodkladně.

.....Pište si o velký illustrovaný ceník, kterýž zasíláme zdarma.....

NOVÉ KNIHY.

Na skladě u Výkonného Výboru Nár. Jed. Sokolské.

1. Tyrš Mirosl. Dr.: Základové tělocviku \$1.25
2. Kožíšek Fr.: Cvičební večery na koni na šíř. 10
3. Pexa Vác.: Cvičební večery na hrazdě 20
4. Pexa Vác.: Cvičební večery na bradlech 18
5. Hron K.: O cvičební soustavě 20
6. Klenka Jos.: Skoky prosté, útokem o tyči 10
7. Klenka Jos.: Skoky smíšené na koze a na stole. 10
8. Vaníček J. Dr.: O rohování (box) a šermu holí dlouhou (baton) 10
9. Očenášek Aug.: Zápas 20
10. Klenka Jos.: Cvičení s kůžely 15
11. Klenka Jos.: Cvičební večery na kruzích 10
12. Kožíšek Fr.: 100 příkladů cvičení prostných 18
13. Mendík Jan: Pověly ku podrobnému procvičení pořad. cvičení 10
14. Kurz Wil.: Úvod do těl. škol. ského 72
15. Veselý J. Z.: Rukověť Tělovi. pro školy a spolky. 35
16. Hanušová Kl. Duchácká: Hry mládeže 45
17. Hanušová K. Dětský tělocvik 20
18. Hanušová K.: Hry míčem. 15
19. Klenka Jos.: Tělocvičné hry pro školy: I. bez náradí. 15
20. Klenka Jos.: Tělocvičné hry pro školy: II. s náradím. 25
21. Ploc K.: Návod o prvé pomoci při úrazech a nehodách. 25
22. Jind. Fugner: Životopis. 12
23. Miroslav Tyrš Dr.: Životopis. 12
24. Vaníček Kar.: Sokolstvo, jeho směr a cíl. Komenský Jan Amos a jeho snahy tělocvičné, obě za 03
25. Vaníček Kar.: Sokolské epistoly 15
26. Scheiner Jos. E. Dr.: Úvahy a řeči Dr. Mir. Tyrše. Povšechné úvahy o věci Sokolské I. 1. 25
27. Povšechné úvahy o věci Sokolské I. 2. 25
28. Sládek Jos. V.: České písně. 05
29. IV. slet všesokolský v Praze, 10 sešitů s poštovní zásilkou. 1.50
10 sešitů bez poštovní zásilky 1.30

Knihy tyto, pokud zásoba stačí, zasílá vyplacené jednatel Výkonného Výboru tomu, kdo při objednávce pošle výše udanou částku buď ve známkách nebo poukázkou poštovní.

JAN ČERNÝ,

437 E. 71st St. New York City.

Král sílitelů, je nejlepší prostředek ku posílení těla. Nejzdravějším nápojem po tělocviku, neboť neunaví žaludek a přece jej přivede do pravidelné činnosti. — Odporučen lékaři. — Zasilán do všech částí Spojených Států.

ATLAS BREWING CO.,
CHICAGO.

Ukažte že jste Sokolové

Čís. 1.
Zlatý knoflík (na kabát) \$1.00; po zlatcený 50c.

A kupte si jeden z našich zlatých odznaků v barvách českých, bílé a červené.

Odznaky zvláštní ku presentaci atd. zhotoví vám co nejkusněji Sokol J. W. Wíša, člen Plzenského Sokola v Chicagu.

Čís. 2.
Celý zlatý odznak 1.50; pozlacený 75c. Jméno na zlatý odznak dáme zdarma.

Potřebujete-li pěkné hodinky, prsten neb cokoli z oboru zlatnického, pište si o náš 40 str. český ceník. Naše zásoba jest největší a ceny nejnižší.

W. J. WÍŠA A SYN

381 West 18th St., Chicago, Ill.

Solidní obsluha.

Beneš a Chalupa, jeden z největších ČESKÝCH MODNÍCH OBCHODŮ

1442 První Ave., roh 75. ul.,
NEW YORK.

Velký výběr oděvů nejnovějších střihů a vzorků. Velký výběr uniových klobouků. Vreční košile, nákrčníky, spodní prádlo, ponožky a rukavice. Obstaráváme veškeré potřeby pro sokolské jednoty.

Mírné ceny.

Právní záležitosti v Čechách.

Vymáháme dědičné podíly a vyhotovujeme právoplatné plné moci, kvitance, výmazy atd. Jsme ve spojení se všemi advokáty a notáři v Rakousko-Uhersku. Sta záležitosti lacino a rychle vyřízeno a statisíce korun pohledávek vymoženo. Výplaty se dějí prostřednictvím Živnostenské banky v Praze. Dotazy se zodpovídají zdarma.

TOMÁŠ ČAPEK & CO., advokátní a notářská kancelář,
300 E. 72nd St., New York City.

Atlas Brewing Co.,

(dříve Česká Pivovarnická Společnost)

684-706 Blue Island Ave.

CHICAGO, ILLINOIS.

LÉKEM

pro chorobné a slabé a blahodárným nápojem pro zdravé jsou .....

PRAVÁ

PŘÍRODNÍ

VÍNA

z našich
vlastních
vinic

Naše vinné
BRANDY

jsou výborným
domácím
lékem.
Žádejte naše
zboží od Vašich
obchodníků a
nemají-li je na
skladě, pište
nám o ceník a
další
podrobnosti.

v Sonoma
County,
California

F. KORBEL & BROS.,
684-6 W. 12th St. Chicago, Ill.

Jos. A. Matoušek

364 East 72nd St.,
NEW YORK

ZAKÁZKOVÝ KREJČÍ

Sokolské stejnokroje a cvičební kalhoty pro sokoly a žactvo.

FRANK ŠIŠKA.

1357 První Avenue,
mezi 72. a 73. ul., New York,

má na skladě velký výběr klobouků, čepic a deštníků.

Sokolské klobouky obstarávám pro všechny jednoty. Vesměs uniové zboží.

EMIL ČÁSTKA.

vlastní.

nejstarší českou lékárnou,
roh I. Ave. a 73. ul., New York.

Léky se připravují co nejpečlivěji dle lékařských předpisů ve dne i v noci. Patentní léky všeho druhu na skladě.

Záklasník, fotograf.

402 vých. 71. ul., New York